

www.pzf.org.pl

PARTYCYPATOR TORUŃSKI

Raport dla Grupy Reprezentatywnej Październik 2010

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	2
2. Zespół projektowy	3
3. Charakterystyka badanej przestrzeni	4
3.1 Przyroda	4
3.2 Forty	7
4. Raport z badań	9
4.1 Metodologia i wyniki badań	10
4.1.1 Zliczanie	10
4.1.2 Tropienie śladów	14
4.1.3 Mapowanie	24
4.1.4 Badanie sondażowe	27
4.1.4.1 Charakterystyka próby badawczej	27
4.1.4.2 Aktywność użytkowników parku	28
4.1.4.3 Ogólna ocena parku	30
4.1.4.4 Ocena poszczególnych elementów parku	31
4.1.4.5 Inwestycje w parku	37
4.1.4.6 Związek badanych z parkiem	41
4.1.5 Badanie kwestionariuszowe wśród mieszkańców osiedli	44
4.1.5.1 Komfort życia w okolicy parku	45
4.1.5.2 Czas wolny	48
4.1.5.3 Wykorzystanie i ocena zagospodarowania parku	54
4.1.5.4 Ocena potencjału parku	55
4.1.5.5 Wykorzystanie parku przez poszczególne grupy mieszkańców	59
4.1.5.6 Priorytetowe inwestycje	61
4.1.5.7 Bezpieczeństwo	69
4.1.5.8 Podsumowanie: przyszłość parku	71
5. Otwarta debata z mieszkańcami	74
6. Warsztaty z dziećmi	76
7. Podsumowanie	76

1. WSTĘP

PARTYCYPATOR TORUŃSKI

ramy czasowe projektu: 1 czerwca 2010 – 31 grudnia 2010
miejsce realizacji: Toruń

Niniejszy raport jest zbiorem wyników badań prowadzonych w ramach projektu Partycypator Toruński. Projekt jest prowadzony przez Pracownię Zrównoważonego Rozwoju w partnerstwie z Urzędem Miasta Torunia, finansowany przez Fundację im. Stefana Batorego.

Partycypator Toruński to projekt, którego celem jest opracowanie i przećwiczenie nowego mechanizmu prowadzenia konsultacji społecznych poprzez rzeczywiste włączenie i zaangażowanie mieszkańców z różnych grup społecznych w proces decydowania o przestrzeni publicznej w której mieszkają.

Raport zamyka pierwszą część projektu – diagnozę przestrzeni lasku na skarpie wiślanej i jest bazą wyjściową dla grupy reprezentatywnej mieszkańców, która na jego podstawie przygotowuje społeczną koncepcję zagospodarowania parku.

www.pzr.org.pl

2. ZESPÓŁ PROJEKTOWY

autor i dyrektor programowy: Piotr Wielgus

współautorzy: Dorota Michalska, Paweł Kołacz, Wojciech Goszczyński,
Rafał Baczyński – Sielaczek, Barbara Witek

konsultant programowy: Paweł Kołacz

wsparcie merytoryczne, przygotowanie map: Paulina Brokos

wsparcie organizacyjne: Barbara Witek, Joanna Cioban

promocja projektu: Dorota Michalska

koordynator projektu: Krzysztof Ślebioda

wolontariusze prowadzący badania:

Barbara Marszałek, Marta Kobyłecka, Paweł Murawski, Damian Domarecki,
Iwona Wójcik, Anna Wiśniewska, Adam Ruszkowski, Hubert Werner, Joanna
Markowska, Ewa Niedźwiedzka, Monika Szlosek, Bartłomiej Urbański, Łukasz
Dominiak, Joanna Cioban, Dorota Schreiber, Dorota Michalska, Paulina Brokos,
Barbara Witek, Paweł Kołacz, Krzysztof Ślebioda, Piotr Wielgus

3. Charakterystyka badanej przestrzeni

Przedmiotem badań jest las komunalny położony w Toruniu, na skraju dwóch dużych osiedli mieszkaniowych: Rubinkowo i Na Skarpie. Granice przestrzeni wyznacza z jednej strony rzeka Wisła, z pozostałych ulice: Szosa Lubicka i Przy Skarpie. Las położony jest na skarpie wiślanej i charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Różnica wysokości pomiędzy najwyższym położonym punktem n.p.m. a punktem najniższym położonym wynosi 31 m.

Powierzchnia badanej przestrzeni zajmuje około 70 ha. Od strony osiedli mieszkaniowych przed lasem znajduje się łąka o powierzchni 11 ha. Łąka ta nazywana jest placem cyrkowym z powodu częstego wykorzystywania placu przez tymczasowe parki rozrywki oraz cyrki. Łąka jest częściowo zagospodarowana, znajdują się tu boisko „Orlik” oraz korty tenisowe. Zbocze skarpy wykorzystano do zbudowania licznych torów i tras rowerowych. Opisaną przestrzeń można obejrzeć na mapie inwentaryzacyjnej, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

3.1 Przyroda

Przeważająca część obszaru lasu (z wyłączeniem placu cyrkowego) położona jest w granicach obszaru NATURA 2000, dokładniej mówiąc, jest to Dolina Dolnej Wisły (kod obszaru: PLB040003).

Natura 2000 to europejska sieć ekologiczna, której celem jest ochrona zarówno zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych, roślin i zwierząt, jak również typowych i wciąż jeszcze występujących naturalnych siedlisk przyrodniczych i ich zachowanie dla przyszłych pokoleń.

Dolina Dolnej Wisły to obszar specjalnej ochrony ptaków włączony do sieci NATURA 2000 w 2004 roku. Swym zasięgiem obejmuje odcinek doliny Wisły w jej dolnym biegu od Włocławka po Ujście Wisły do Zatoki Gdańskiej. Wisła płynie tu w dużym stopniu naturalnym korytem, tworząc piaszczyste łachy i wysepki. Charakterystycznym elementem krajobrazu są starorzecza. W granicach województwa kujawsko-pomorskiego znajduje się 68% powierzchni opisywanego obszaru.

Dolina Dolnej Wisły jest miejscem gniazdowania ok. 180 gatunków ptaków. Funkcjonuje jako bardzo ważna ostoja dla ptaków migrujących oraz terenem zimowania bielika.

Obszar lasku oprócz kompleksu leśnego na skarpie, gdzie dominuje skarłowaciała sosna zwyczajna, obejmuje także malownicze tereny nadwiślańskie, które jednocześnie stanowią teren zalewowy rzeki Wisły.

Nadwiślańskie błonia wraz z niewielkimi zbiornikami wodnymi, tzw. Starorzeczami, są najciekawszymi przyrodniczo elementami nadwiślańskiego krajobrazu. Starorzecze to część dawnego koryta rzeki, powstałe z meandru odciętego od głównego nurtu rzeki. Znajduje się tu sześć zbiorników o zróżnicowanej wielkości od 0,5 ha do 1,25 ha.

Wszystkie starorzecza są bogato porośnięte roślinnością wodną. Na lustrze wody możemy obserwować różnorodną roślinność wodną, min. rozległe dywany rzęsy wodnej, kwiaty grążela żółtego, a także niewielkie białe kwiatki żabiścieku pływającego. Najbardziej wyjątkową rośliną porastającą te zbiorniki jest salwinia pływająca. Salwinia to gatunek paproci wodna, rośliny podlegającej całkowitej ochronie gatunkowej. Roślina ta porasta prawie wszystkie zbiorniki nadwiślańskich starorzeczy, a na niektórych tworzy rozległe połacie. Salwinia umieszczona jest na Czerwonej Liście Roślin i Grzybów Polskich (2006) w grupie gatunków narażonych na wymarcie.

Ponadto, brzegi zbiorników otoczone są przez pałkę szerokolistną, tatarak zwyczajny, sitowca nadmorskiego, jeżogłówkę gałęzistą, łączeń baldaszkowaty oraz trzcinę pospolitą. Spośród drzew występuje głównie wierzba szara oraz topola biała.

Zbiorniki starorzeczy to także miejsce życia wielu gatunków ptaków. W gąszczu trzciny można usłyszeć głos śpiewających trzciniaaków, trzciniczek, czy rokitniczek, których samce, właśnie w ten sposób zwabiają swoje partnerki i bronią swojego terytorium. Siedząc na szczytach pędów trzciny chętnie śpiewa brzęczka. Blisko ziemi w gąszczu roślin lubi przebywać świerszczak, którego głos jak sama nazwa wskazuje przypomina odgłosy wydawane przez świerszcza. W gąszczu trzciny i innych nadwodnych roślin żyje wodnik. Charakteryzuje się bardzo skrytym trybem życia, zdecydowanie łatwiej go usłyszeć niż zobaczyć. Głos godowy wodnika to charakterystyczne kwiczenie, podobne do prosięcego.

Po lustrze wody dumnie pływają łabędzie nieme i najpospolitsze z kaczek – kaczki krzyżówki. Z kolei czarne upierzone ptaki o białym dziobie i czole to łyski – odważne strażniczki swojego gniazda. Mniejsza i smuklejsza od łyski jest kokoszka. Jej cechą rozpoznawczą jest czerwone czoło i dziób. Misternie utkane gniazdo w kształcie kuli zawieszane na końcach gałązek wierzby to gniazdo remiza. W koronach drzew można też czasem usłyszeć śpiewającego słowika szarego. W skupiskach wierzby można dojrzeć

dziwonię. Samce tego gatunku są przepięknie ubarwione. Głowa, podbródek oraz pierś ma przepiękny karminowoczerwony kolor. W okresie migracji ptaków, a w szczególności w porze jesiennej, na polach uprawnych zatrzymują się stada wędrujących gęsi liczące po kilkanaście osobników.

Niewielkie i niepozorne zbiorniki wodne na terenie lasu to również bardzo cenne siedlisko płazów. Zbiorniki są miejscem składania jaj (skrzeku), rozwoju kijanek, miejscem przeobrażenia i po prostu przestrzenią do życia dla sześciu gatunków płazów bezogonowych występujących w Polsce. Spacerując bardzo wczesną wiosną możemy obserwować gody żaby trawnej, która jako pierwsza przystępuje do rozrodu, często gdy zbiorniki są wciąż pokryte lodem. Z początkiem kwietnia rozpoczyna się już pełnia sezonu godowego. Nad zbiornikami roznoszą się chóralne głosy samców żaby trawnej i moczarowej. W zbiornikach można zaobserwować niebiesko ubarwione samce żaby moczarowej. Widok zbiornika z gromadą niebieskich żab jest naprawdę wyjątkowy. Niestety kolor skóry samców znika zaraz po kilkudniowym okresie godowym.

W kwietniu możemy usłyszeć także godującą ropuchę szarą i znaleźć sznur skrzeku owinięty na roślinności wodnej. Ostatnie dni kwietnia, maj oraz czerwiec to czas intensywnych godów żab zielonych: żaby jeziorowej (najmniejszy gatunek spośród polskich płazów), żaby wodnej oraz żaby śmieszki. Ich głośny rechot godowy unosi się nad wszystkimi zbiornikami.

Żaba śmieszka jest największym polskim gatunkiem płaza, wielkość osobnika może dochodzić do 12 cm. Należy ona do największych drapieżników wśród europejskich płazów. Zjada nie tylko drobne bezkręgowce jak pozostałe płazy, lecz także małe ryby, ptaki, drobne ssaki i jaszczurki. Warto pamiętać, że wszystkie gatunki płazów objęte są ścisłą ochroną.

Ciekawostką jest, że w ostatnich latach na nadwiślańskich błoniach pojawiły się bobry. Ślady ich obecności widać po okorowanych i ściętych drzewach.

Poza siedliskami naturalnymi, w lesie znajdują się także zabudowania forteczne, które stanowią miejsc zimowania dla nietoperzy np. nocka Natterera. Fortyfikacje lasu na skarpie nie są jednak objęte ochroną w ramach sieci NATURA 2000 – Forty w Toruniu.

3.2 Forty

Na badanym obszarze znajdują się historyczne obiekty forteczne, należące do zespołu dzieł obronnych i urządzeń zewnętrznego pierścienia twierdzy Toruń, wzniesionego w ramach realizacji planów wojennych cesarstwa niemieckiego. Obiekty forteczne są dziś dokumentem epoki, materialnym zapisem najlepszej myśli inżynierskiej i technicznej: militarnej, urbanistycznej, architektoniczno-budowlanej czy technologicznej ówczesnej czołowej potęgi europejskiej.

Obszar projektowy obejmuje zachowane niemal w komplecie zabudowania forteczne, wliczając Fort II znajdujący się vis a vis stacji Statoil. Na terenie lasu znajduje się też czytelny w terenie historyczny układ przestrzenny wraz z drogą forteczną i wieloma różnorodnymi dziełami fortecznymi z lat 1887-1914.

Głównym elementem twierdzy Toruń, znajdującym się w lasu, jest Fort I - Jan III Sobieski, powstały w latach 1888-92 (wpisany do rejestru zabytków w 1971 roku pod nr A/1364). Fort objęty jest ochroną w zakresie budowli i infrastruktury technicznej związanej z pierwotnym funkcjonowaniem fortu, a także specyficznym ukształtowaniem terenu i zadrzewień oraz roślinności charakterystycznej dla terenów fortecznych

Ochroną objęta jest także droga dojazdowa do fortu wraz z wałem i jej pierwotną nawierzchnią oraz wszystkie inne zachowane historyczne drogi, jak również las otaczający dzieła forteczne oraz 14 dzieł fortecznych i budynki koszar:

- schrony: J-1, J-2, A-1, A-2, M-1
- baterie ziemno-betonowe armat R.K.B. II, R.K.B. III
- tradytory
- budynki zaplecza.

Od strony południowej znajdują się tereny przedpola Fortu I o charakterze otwartych terenów zieleni, wchodzące w skład zewnętrznego pierścienia systemu fortyfikacji Twierdzy Toruń. Zaczynając od podnóża skarpy wiślanej, biegnąc w stronę Wisły, znajdują się tereny z systemem rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych wraz z towarzyszącą im zielenią łągową. Wzdłuż nabrzeża Wisły ciągnie się system ostróg, pierwotnie kamiennie-faszynowych, będących pozostałością dawnej regulacji rzeki z końca XIX w.

Ochroną konserwatorską są zatem objęte wszelkie prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane oraz inne działania podejmowane przy Fortcie I, w tym także te dotyczące ukształtowania terenu łącznie ze sposobem umocnień form ziemnych i drzewostanu.

Pozostałe zasady ochrony obejmujące teren lasku na Skarpie:

1. Należy zachować ukształtowanie terenu, maskę leśną i przebieg drogi dojazdowej do Fortu I (ul. Winna) i innych dróg z utrzymaniem, bądź przywróceniem ich pierwotnych nawierzchni.
2. Ogrodzenie fortu I należy zachować i poddać konserwacji.
3. Należy zachować wygląd obiektów ziemno-murowanych (schrony, baterie) oraz zabudowę koszar pokojowych w zakresie gabarytu, kompozycji elewacji.
4. Wokół strefy bezpośredniej ochrony, która będzie wyznaczona Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego obowiązuje zakaz wprowadzania jakiegokolwiek zabudowy.
5. Należy wyznaczyć strefę ochrony pośredniej obejmującej przedpole Fortu I o charakterze otwartych terenów zieleni, gdzie wszelkie prace należy uzgadniać z organem ochrony konserwatorskiej i gdzie będzie obowiązywał zakaz wprowadzania dominant wysokościowych - typu maszty.
6. Powinno się wyznaczyć strefę ochrony krajobrazu kulturowego pradoliny Wisły, gdzie należy:
 - zachować system rowów melioracyjnych i zbiorniki retencyjne wraz z towarzyszącą im zielenią łągową w pradolinie Wisły, a wzdłuż nabrzeża system ostróg,
 - zachować ukształtowanie terenu,
 - zakazać wprowadzenia wielko kubaturowych inwestycji.

4. Raport z badań

Celem badań było poznanie przestrzeni parku *in situ*, czyli obserwacja, jak ludzie z niej korzystają i w jaki sposób fizyczne elementy otoczenia funkcjonują w relacji do rzeczywistych potrzeb odwiedzających. Kolejnym celem była identyfikacja potrzeb społecznych, a także infrastrukturalnych, jakie przejawiają ludzie bywający w parku.

Badania dostarczyły informacji niezbędnych do realizacji dalszej części projektu. Dowiedzieliśmy się, w jaki sposób ludzie korzystają z parku obecnie, jakiego rodzaju aktywności podejmują, czy spacerują, jedzą, uprawiają sport, konwersują. Wiemy też, że z przestrzeni korzystają matki z dziećmi, młodzież, seniorzy, ludzie w wieku średnim, oraz ludzie łączący się w grupy.

Zebraliśmy również informacje o charakterystyce przestrzeni oraz relacji pomiędzy wystrojem a jej funkcjami. Sprawdzaliśmy, czy elementy małej architektury, wejścia, ścieżki, ławki, kosze są odpowiednio rozmieszczone, czy jest jasne co przestrzeń oferuje, czy mają miejsce jakies wydarzenia, czy są planowane konsekwentnie, czy widać, że przestrzeń jest zarządzana, czy można dostrzec, że ktoś jest za nią odpowiedzialny.

Istotną część badań stanowiło poznanie opinii mieszkańców pobliskich osiedli oraz użytkowników parku o ich potrzebach względem badanego terenu, pomysłach i propozycjach wprowadzenia zmian w taki sposób, aby przestrzeń była bardziej przyjazna i stwarzała warunki do spędzania czasu wolnego przez osoby, które dotychczas nie korzystały z parku.

Badania prowadzone były od 1 lipca do 15 września 2010r. Był to zatem okres wakacyjny oraz początek roku szkolnego. Warunki pogodowe podczas badań były zmienne, czasem wręcz ekstremalne (fale upałów, intensywne opady deszczu). Temperatura wahała się od 12 do 37°C. Do diagnozy wykorzystano kilkudziesięcioletnie doświadczenie amerykańskiej organizacji Project for Public Spaces Inc, zebrane w publikacji „Jak przetworzyć Miejsce - Podręcznik kreowania udanych przestrzeni publicznych”, wydanie polskie Fundacja Partnerstwo dla Środowiska. Sondaże i kwestionariusze przygotowane zostały przez pracowników naukowych Instytutu Socjologii UMK. Oparto się również na doświadczeniach zespołu przygotowującego niniejszy projekt. W prowadzeniu badań wzięła udział kilkunastoosobowa grupa wolontariuszy.

W badaniach wykorzystaliśmy następujące narzędzia:

- zliczanie (1 czerwca – 15 lipca),
- tropienie śladów (15 lipca – 15 sierpnia 0),
- mapowanie behawioralne (4 sierpnia – 5 września),
- sondaże prowadzone wśród użytkowników lasu,
- kwestionariusze przeprowadzone wśród mieszkańców pobliskich osiedli

Pod uwagę wzięte zostały również propozycje mieszkańców zebrane podczas otwartej debaty i warsztaty z dziećmi, które na rysunkach przedstawiły swoją wizję parku. Wyszczególnione narzędzia oraz dane zebrane za ich pomocą, zostaną szczegółowo przedstawione w niniejszym raporcie.

4.1 Metodologia i wyniki badań prowadzonych w lesie na skarpie wiślanej

4.1.1 Zliczanie

Pierwszym narzędziem użytym w projekcie było zliczanie, czyli metoda systematycznego gromadzenia danych liczbowych dotyczących ludzi i pojazdów w określonym miejscu lub ruchu względem przyjętego punktu obserwacji. Zliczanie zostało wykonane w celu określenia stopnia wykorzystania parku przez spacerowiczów, rowerzystów jak również w celu określenia liczby osób przechodzących w pobliżu parku. Dodatkowo, zliczanie pozwoliło na szacunkowe określenie liczby kobiet, mężczyzn i dzieci odwiedzających park. Dane dotyczące płci oraz obserwacji osób wchodzących do parku samotnie lub w małych grupach, mogą stanowić podstawę do identyfikacji stopnia poczucia bezpieczeństwa w parku.

Zasady prowadzenia zliczania:

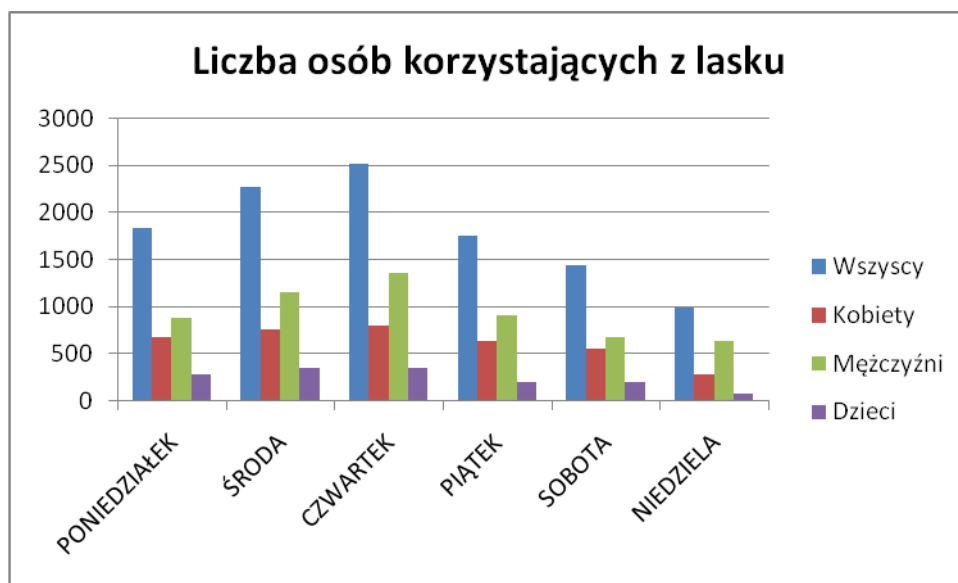
- przyjęto, iż zliczanie prowadzone będzie w 5 punktach, które umiejscowione są na wszystkich drogach prowadzących do parku (punkty A, B, C, D, E),
- liczone osoby przechodzące chodnikiem wzdłuż parku oraz wchodzące i wychodzące z parku, z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci,
- zliczanie dokumentowano w formularzu, poprzez rysowanie kresek w odpowiednich rubrykach,

- w przypadku zaobserwowania interesujących czy nietypowych sytuacji/zjawisk, uwagi zapisywano na marginesie,
- zliczanie prowadzone było przez 6 dni w godzinach 9-21, wolontariusze zliczali ludzi kolejno w pięciu punktach, poświęcając każdemu punktowi 15 minut, zliczanie powtarzano co 2 godziny, zaczynając od punktu A,
- w przypadku nie wykonania pojedynczego badania, zliczanie dla danego dnia i danej godziny zostało wykonane w kolejnym tygodniu,
- wyniki zliczania wpisane zostały do formularza zbiorczego.

Mapa z naniesionymi punktami zliczania stanowi załącznik nr 2 do raportu.

Wyniki:

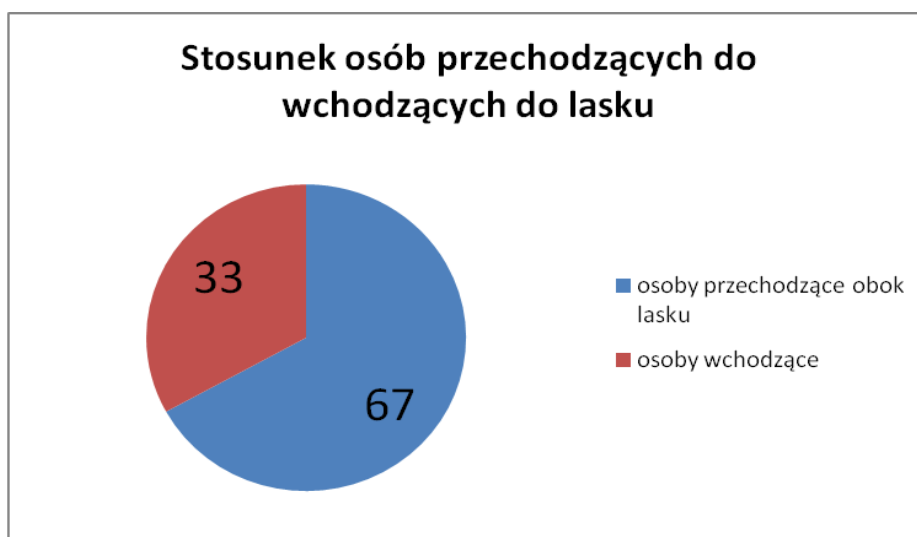
Liczbę osób korzystających z lasku:

Liczba osób odwiedzająca lasek w poszczególnych dniach:

	Wszyscy	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
PONIEDZIAŁEK	1840	680	880	280
ŚRODA	2280	760	1160	360
CZWARTEK	2520	800	1360	360
PIĄTEK	1760	640	920	200
SOBOTA	1440	560	680	200
NIEDZIELA	1000	280	640	80

Stosunek liczby osób przechodzących w pobliżu lasu do osób wchodzących:

Ogólne wnioski:

W ciągu każdej godziny wokół parku pojawia się średnio 550 osób z tego 182 osoby, czyli 33%, korzysta z parku. Najwięcej osób pojawia się w punkcie B, prawie 35 % wszystkich osób, a najmniej w punkcie E, niecałe 7 %.

W punktach A i B zdecydowana większość osób podróżuje na rowerach, jest to ponad 90 %. Dzieci pojawiają się bardzo często pod opieką dorosłych (wyjątek stanowią chłopcy w wieku ok. 12 lat, poruszający się na rowerach).

Teren parku wykorzystywany jest jako naturalne miejsce spacerów z psem, przykładowo, w poniedziałek 19 lipca w godz. 11.00 - 12.35, osoby wchodzące z psami stanowiły 10% wszystkich wchodzących do parku, natomiast w sobotę 17 lipca po godz. 17.00 w punkcie D osób z psami było aż 95%!

Charakterystyka punktów zliczania.

PUNKT A - 24 % osób

Punkt przy stacji benzynowej Statoil charakteryzował się bardzo dużym natężeniem ruchu rowerowego (czasami powyżej 90% wszystkich zliczanych). Drogą Winną do Parku wjeżdżają co najmniej 3 samochody/h , wśród nich są charakterystyczne marki jak BMW i WV Golf III. Przez punkt A dostaje się do parku większość wędkarzy (głównie na rowerach), część z nich robi zakupy (m.in. piwo) na stacji Statoil.

PUNKT B - 35% osób

Punkt B znajduje się przy przystanku i przejściu dla pieszych, można zaobserwować tu kilka wytartych “szlaków” prowadzących w głąb lasu. W tym punkcie pojawia się najwięcej osób, jest to miejsce w którym zawsze ktoś jest (czeka na autobus, na zielone światło). Z tego miejsca najłatwiej także dotrzeć do jedyne go punktu usługowego w parku, czyli “Baru Fortecznego”. Charakterystyczne dla tego punktu jest to, że właśnie tędy do Parku wchodzi osoby z zakupami (bezpośrednio po przeciwnej stronie ulicy znajduje się supermarket). Są to najprawdopodobniej mieszkańcy “osady”, znajdującej się na dolnej tarasie Wisły na przedłużeniu punktu B, przy ulicy Winnej. Średnio, w ciągu godziny, w punkcie B pojawia się 190 osób, przestrzeń wokół jest zaśmiecona co potwierdza wzmożoną aktywność w tym miejscu.

PUNKT C – 21% osób

Jest najbardziej czytelnym wejściem do lasu w pobliżu placu cyrkowego. Znajdują się tu dwa przejście dla pieszych i przystanek autobusowy. Z obserwacji wynika, że jest to miejsce, w którym duży odsetek osób pojawia się z psami.

PUNKT D – 14% osób

W tym punkcie pojawia się zaskakująco dużo samochodów, które wjeżdżają tędy do lasu. Część samochodów parkuje na skraju linii drzew, część wjeżdża w teren zalesiony i kieruje się na tereny placu manewrowego. W niektórych badaniach osoby w samochodach stanowiły ponad 50% wszystkich obserwowanych użytkowników parku, korzystających z tego wejścia.

PUNKT E - 7 % osób

Jest punktem na skraju badanego obszaru, bez czytelnich informacji że jest to wejście na tereny rekreacyjne. Niewiele osób korzysta z tego miejsca, prawdopodobnie głównie mieszkańcy pobliskich bloków. Jest to naturalny dojazd do terenów nadwiślanych, pojawiają się samochody, sporadycznie wchodzi tędy wędkarze. Często wjeżdżają tędy rowerzyści w profesjonalnych strojach sportowych.

4.1.2 Tropienie śladów

Ludzie odwiedzający park pozostawiają po sobie ślady. Mamy tu do czynienia z dowodami fizycznymi (śmieci, miejsca po ogniskach, pozostawione znaki, napisy) oraz śladami zużycia (wydeptana ścieżka). Badania przeprowadzono w grupach od 2 do 10 osób. Polegały na zbieraniu fizycznych śladów użytkowania parku, czyli śmieci, oraz notowaniu charakterystycznych sposobów użytkowania miejsca, bazując na pozostałościach typu wypalona ziemia po ognisku. Zapisywanie śladów pozostawionych w parku jest dobrym sposobem na rozpoznanie aktywności i sposobu spędzania czasu przez odwiedzających to miejsce.

Zasady prowadzenia tropienia śladów:

- w pierwszej kolejności wyszukano charakterystyczne miejsca, w których mieszkańcy pozostawiają po sobie ślady, miejsca bytowania,
- tropienie wykonywano poprzez analizę śladów pozostawionych przez osoby korzystające z lasu, w znalezionych i opisanych wcześniej miejscach, zapisy prowadzono w odpowiednich formularzach,
- w formularzach zapisywano znalezione przedmioty, a następnie „zerowano” miejsce poprzez zebranie odpadów do worków i wyniesienie z miejsca badań,
- w wybranych punktach badanie powtarzano po upływie około dwóch tygodni w celu stwierdzenia intensywności oraz częstotliwości użytkowania przestrzeni.

Wyniki badań

Charakterystyczne miejsca wybrane do badań:

1. Tory rowerowe „Funbike” - miejsce ukształtowane przez rowerzystów z nasypanymi hopkami i przeszkodami terenowymi, z wyraźnymi śladami użytkowania (ślady pozostawione przez rowery, odpadki).
2. Ławka pomiędzy kortami a Orlikiem, często użytkowana przez mieszkańców, zaobserwowano ogromną ilość odpadów wokół.
3. Skraj lasu w pobliżu boiska Orlik z widokiem na łąkę okazało się popularnym miejscem piknikowym.

4. Taras widokowy, miejsce często odwiedzane, z pięknym widokiem na Wisłę. Ślady wjeżdżających samochodów i spędzających tu czas ludzi są wszechobecne. Można zaobserwować wypalone miejsce po ogniskach oraz ogromną ilość śmieci.
5. Dawny schron artylerii z widokiem na Wisłę, a w szczególności jego dach, jest wykorzystywany jako miejsce piknikowe, punkt do grillowania, przystanek dla spacerowiczów i rowerzystów.
6. Dawny schron artylerii, a zwłaszcza obszar przed wejściem to miejsce często użytkowane jako przestrzeń do imprez ze sporą ilością odpadów. Wnętrze fortu zdewastowane.
7. Dawny schron piechoty, głównie jego dach, to miejsce piknikowe. Znalezione tam 2 miejsca po ogniskach.
8. Dawny schron piechoty, obszar przed wejściem, to miejsce często użytkowane jako przestrzeń do imprez z bardzo dużą ilością odpadów, śladami ognisk. Wnętrze schronu jest całkowicie zdewastowane i spalone. Na ścianach graffiti.
9. Dawny schron amunicji i jego dach to miejsce mało widoczne z dołu, często wykorzystywane przez okolicznych mieszkańców do opalania czy piknikowania, widoczne są ślady po ognisku.
10. Polana nad Wisłą to miejsce spacerów i pikników nad rzeką. Pojawia się tu duża liczba wędkarzy. Miejsce jest okresowo zalewane.
11. Miejsce przy przystanku na przeciw supermarketu to miejsce oczekiwania na autobus, ale także spędzania czasu w pobliżu osiedla.

Mapę śladów aktywności stanowi załącznik nr 3 do raportu.

Lista charakterystycznych odpadów znalezionych w poprzednio opisanych punktach.

Odpady zebrane w poszczególnych miejscach (ponieważ znaczna większość odpadów to opakowania po produktach spożywczych, dla ułatwienia w opisie użyto bezpośrednio nazw produktu zamiast „opakowanie po”, „butelka po” itp.).

1. Tory rowerowe „Funbike”

- 10.07 - reklamówka Lidl, rosyjskie papierosy, napój cytrynowy 1,5 l, 26* woda 1,5 l, 2* Nestea, piłka do tenisa ziemnego, Kubuś Play, napój pomarańczowy, Cola 2l, Energy Drink, Cola Hoop, piwo Żywiec, woda 0,3, napój wiśniowy 1,5 l, Kubuś, Cola, Pepsi, napój w kartoniku, Cola Hoop, napój 1 l, Cola, Mars, Lion, 6*woda 0,3 l,

piwo Tatra, czteropak Harnaś, Cola KFC, piwo Harnaś, pełna pielucha, sok dla dzieci, wafle orzechowe, Lays, wafel teatralny, czteropak Tyskie, Sprite, worek ze śmieciami

- 24.07 - piwo Harnaś, napój cytrynowy 1,5 l, 7*woda 1,5l, 4*woda 0,3 l, Fanta , opakowanie po chipsach z Biedronki, opakowanie po gumach Orbit, reklamówka

2. Ławka pomiędzy kortami a Orlikiem

- 20.07 - 2*paczka Marlboro Light, paczka L&M, Gazeta Wyborcza, zapalki z Biedronki, Cola, kapsle po piwach (Tyskie, Lech, Tatra, Specjal, Żywiec, Kasztelan), drink, zużyta lufka, papierosy Viceroy, papierosy Red&White, opakowanie po skarpetach, mleko czekoladowe, wafel teatralny, korki po szampanie, wódka żołądkowa gorzka, wino tanie, piwo Redds, woda 1,5l, gin Lubuski, stara zużyta skarpetka, zbite butelki po piwie, 2*skórka od banana, rączka od sprzętu AGD, wino Cherry, kubek plastikowy, piwo Desperados – zbita butelka, torebka po marichuanie, zapalki, Nowości, kupon Multi Multi, czteropak Specjal, wódka czysta żołądkowa 0,2, pasztet Drosed, kapsle po sokach
- 01.08 - energy drink BE, piwo Tatra, Cola 0,3, woda 1,5l, wódka Absolut 0,5l, woda grejpfrutowa 1,5l, piwo Harnaś, papierosy Minsk, papierosy Marlboro, wódka Zawisza 0,5l, sok wiśniowy 2l, czteropak Warka, sześciopak Warka 6*065l, reklamówka, 3*piwo Harnaś, czteropak Harnaś, Chery mix, Wino w kartonie Wiśnia 12%, Amorena – napój winopodobny, Hoop Cola, napój pomarańczowy, papierosy Chesterfield, mleko Damon, Cherry – napój winopodobny, papierosy Viceroy, Fanta, chusteczki higieniczne, piwo Dunner, 3*piwo VIP, piwo Harnaś, 3* Warka, gazeta 7 dni z 20.07, Cherry – napój winopodobny

3. Skraj lasu

- 15.07 – czteropak Warka, czteropak Tatra, papierosy Route 66, chusteczka, papier po gumie, korek od wody 5l, kapsel po piwie Specjal, folia po papierosach, część od zapalniczki, opakowanie po lodach, cukierki, liczne niedopalki, kwas chlebowy, tick-tacki, łyżka od lodów Mc Donalds, papierosy Reute 66.

4. Taras widokowy

- 20.07 – opakowania i sztucce po jedzeniu, Cola 0,5l, papierosy L&M, 2* opakowanie po sosie, czteropak Warka, woda Nestle 1l, chusteczki, kartonik po fast foodzie, niedopałki, pazlotko, papierosy Viceroy, Plusz, kapsle po piwie, piwo Żywiec, Cheetosy, opakowanie po gumach Orbit, woda 0,5l, papierosy Davidoff, papierosy Marlboro, Pedigree, zapałki, frytki KFC, denko od kawy, opakowanie po kanapkach, 2* papierosy Marlboro, 2* papierosy Viceroy, 2* papierosy L&M, Prince Polo XL, papierosy Pall Mall, Lion, tacka po grillu, czteropak Tyskie, słomka, faktura, cukierki, piwo Lech, czteropak Specjal, opakowanie po kawie, batonik, katalog BP, folder o kołach, używane chusteczki higieniczne (mnóstwo), woreczek po marihuanie, karton po soku, Nestea, worek foliowy, paluszki, opakowanie po chusteczkach, piwo Lech, woda 1l, podpaska, woda z Lidla, czteropak Specjal, serek topiony (Biedronka), piwo Carlsberg, ciastka, woda 1l, piwo Desperado, piwo Lech, Nowości, papierosy Viceroy, piwo Żubr, sok marchwiowy, piwo Lech, sok jabłkowy, gazeta polska, tonic, Nestea, opakowanie McDonalds, opakowanie McDonalds, chusteczki, czteropak Warka, woreczek po marihuanie, Powerride, czteropak Żubr, folia aluminiowa, majtki męskie, piwo Żubr, woda 0,5l, piwo, worek ze skarpetami, piwo, Nestea, napój z Carefoura, reklamówki, woda 0,5l, piwo Tatra, piwo Desperado, czteropak Lech, sok pomidorowy 0,3l, czteropak Harnaś, czteropak Harnaś, mleko UHT 0,3l, piwo Heineken, piwo Lech, piwo Heineken, chusteczki, woda 1,5l, 3* woda 1l, słomka, ciastka, powerride, papierosy Camel, papierosy LD, prezerwatywy, perfumy próbki, piwo Barley, piwo Tyskie, kawa McDonalds, piwo Reds, opakowanie po lodach, chipsy, sok, piwo Reds, piwo Reds, Cola, jogurt, wódka Bols, wódka Ice, czteropak Tyskie, czekolada, Hoop Cola, ulotka biuro ubezpieczeń, napój McDonalds, kubek po kurczakach KFC, Grzeński, papierosy Viceroy, papierosy Viceroy, 3* piwo Lech, opakowanie KFC, woda, piwo Specjal, papierosy Marlboro, krakersy, Snickers, Hoop Cola, sok pomarańczowy, piwo Corona, papierosy L&M, reklamówka, sok marchwiowy, wódka żołądkowa miętowa 0,5l, chrupki kukurydziane, kubek plastikowy, woda truskawkowa 2l, Cola 1l, piwo Heineken, piwo Lech, doniczka z kwiatem, Tymbark, resztki roślinne w worku, czteropak Warka, woda truskawkowa 1,5l, woda Tesco 1,5 l, napój 1,5l, (Biedronka), reklamówka Jysk, talerzyk plastikowy, opakowanie po kielbasie, opakowanie po parówkach (Biedronka), piwo Tyskie, Nestea, chipsy Star, woda

0,5l, chusteczki Tesco, czekolada, papierosy L&M, papierosy Viceroy, papierosy Chesterfield, piwo Żubr, stojak na napoje McDonalds, regeneratory silnika STP, ulotka olej Mobil, kartonik, piwo Desperado, chipsy Tesco, chipsy Biedronka, woda 0,5l, papierosy L&M, piwo Carlsberg, piwo Desperado, energy drink R20, prezerwatywy Unimil, 3 woreczki po marihuanie, ściereczki do kokpitu, płyn do kokpitu, chusteczki Biedronka, piwo Pilsner, batonik, papierosy Marlboro, 2*piwo Heineken

- 04.08 – chusteczki, prezerwatywy Durex, ketchup KFC, Fanta, Sprite, płyta CD, łyżeczka, papiery z KFC, papierosy Viceroy, papierosy LD, papierosy Red&White, krówki, piwo Tesco, koszula w kratę, opakowanie na wynos, piwo Desperado, papierosy West, papierosy L&M, papierosy Marlboro, chipsy, odpadki z McDonalds, piwo Żubr, piwo Specjal, energy drink Vulcan, baton Kinder, piwo Warka, piwo Żubr, piwo Donner, draże, tictac, czteropak Tatra, czteropak Tyskie, czteropak Żywiec, śmieci KFC, jogurt, śliwki suszone, chleb, woda jabłkowa, woda 1,5l, woda 1,5l, woda toaletowa, piwo Specjal, piwo Lech, piwo Heineken, piwo Desperado, czteropak Tatra, czteropak Żywiec, talerz jednorazowy, śmieci McDonalds, cukierki, folia srebrna, chipsy, butelka Tymbark, śmieci KFC, woda 1,5l, piwo Warka, papierosy Viceroy, szminka ochronna, śmieci KFC, draże, jogurt pitny, guma Orbit, czteropak Lech, Cola, butelka plastikowa Sprytny Zbyś, papierosy West, czekolada Alpen Gold

5. Dawny schron artylerii z widokiem na Wisłę - dach

- 25.06- worek foliowy Tesco, baton, mleko czekoladowe, czteropak Specjal, baton Tesco, piwo Kujawiak, zgrzewka Desperado, czteropak Żubr, opak. skarpety męskie, tabletki na ból gardła, baton Mars, opakowanie KFC, papierosy Route 66, opakowanie KFC, chipsy, piwo Żubr, opakowanie KFC, czteropak Warka, 2* piwo Warka, chipsy z Biedronki, piwo – plastikowa butelka, piwo Lech, papierosy Marlboro, opakowanie McDonalds, opakowanie KFC, worek Tesco, chusteczki, ulotka – złożona origami, piwo Specjal,
- 8.07 podpalona trawa ok 1m2, chusteczka od zestawu obiadowego, piwo Warka, piwo Specjal, piwo Vanpur, czteropak Harnaś, kapsle od piwa Żywiec, papierosy Viceroy, ulotka Plus GSM

- 25.07 ślady po grillowaniu, talerz plastikowy, taca, 2*piwo Tyskie, kiełbasy Sokołów

6. Dawny schron artylerii – przed wejściem do schronu

- 08.07 – 2 miejsca po ogniskach, Lipton Ice Tea, Lód workowy Nestea, 2 * butelka no name, woda Maksymiliana 1,5 l, piwo Żywiec, piwo Warka, piwo Lech, piwo Żywiec, wafel teatralny, piwo Tatra, piwo Carlsberg, płyta CD, woda 1,5l, piwo Desperados, piwo Żubr, piwo Lech, woda 1,5 l, sok owocowy, piwo Warka Strong, Sok Tarczyn, piwo w plastikowej butelce, piwo Lech, płyta CD, lód big milk, woda drink 0,3, fanta 0,5l, wódka Sobieski 0,3, reklamówka, Orbit, jogurt Bakoma Twist, piwo Tyskie, prezerwatywy Durex, Nestea, czteropak Strong, prezerwatywy Durex, opakowanie po amfetaminie, piwo Tatra, kubek Mc Donalds, prezerwatywy Conamore, prezerwatywy Durex, końcówka od opakowań jednorazowych, opakowanie plastikowe, piwo Specjal, worek foliowy, piwo Lech, piwo Tyskie, czteropak Warka, piwo Strong, piwo Heineken, chleb, wódka Sobieski 0,5 l, piwo Strong, Fanta 0,5l, piwo Carlsberg, kubek jednorazowy, piwo Baley.
- 25.07 - piwo Vanpur, worek foliowy, 2 plastikowe kubki, piwo Żubr, odpadki po kapuście, opakowanie po gazie opatrunkowej

7. Dawny schron piechoty – dach

- 14.07 - energy drink BIG, piwo Specjal, prezerwatywy Durex, sok 1l, piwo Rastiger 1l, Gazeta Fakt, woda, tanie wino, chipsy Lays, czteropak Tatra, Cola 2l, Pepsi 0,5l, piwo Rasiger 1l, czteropak Tyskie, 10* kubki plastikowe, wódka żołądkowa gorzka, piwo Trix, sok jabłkowy, klej, papierosy, sok grejpfrutowy, czteropak Żubr, taśma filmowa, worki foliowe, śledź z łososiem, woda 1,5l, sok multiwitamina 2l, 8 plastikowych kubeczków, papierosy Viceroy, papierosy Level, chusteczki higieniczne, napój Lemon, chipsy Snacker Bekon, Hoop Cola, czteropak Żubr, piwo Zlati Bred, czteropak Dębowe, worek foliowy, chusteczki, filizanka plastikowa, zestaw Mega Warka, butelka spalona, surówka wiosenna, lufka po marihuanie, piwo Donager, rozbite szkło, cukierki Zozole, gummy, opakowanie od chleba, niedopałki, schab wieprzowy, papierosy Viceroy, kapsel od piwa, wódka Absolwent 1l, napój Happy Fruit, brzoskwinie, woda 1,5l, piwo

Kasztelan, piwo Żubr, piwo Tyskie, piwo Tyskie, czekolada mleczna, siatki z Tesco, piwo Kasztelan, czteropak Warka, wódka żołądkowa gorzka 0,5 l, 2* czteropak Warka, naczynia i sztucze jednorazowe, plastikowe kubeczki, czteropak Warka, papierosy Route 66, orzeszki, papierosy West, starter tak-tak, tabletki na nadciśnienie tętnicze, 24 kubki plastikowe, czekolada, papierosy Route 66, Snickers, piwo Tyskie, chusteczki, woreczek po amfetaminie, kieliszek plastikowy, reklamówka Paluszek, wódka żołądkowa 1l, czteropak Tyskie, piwo Strong, Cola, czteropak Tatra, chusteczki Tesco, woda 0,5l, wódka żołądkowa 0,5l, sok pomarańczowy, baton, kabanosy, czteropak Żubr, igła w osłonce, papierosy Viceroy, obudowa długopisu, woreczki po amfetaminie

- 1.08 – piwo Baley, snack 40% taniej, baton, czteropak Warka, piwo Tyskie, piwo 0,7l, Tymbark, 3* sześciopak Harnaś, woda 1,5l, woda 1,5l, opakowanie KFC, snack, papierosy Viceroy, czteropak Żubr, piwo Specjal

8. Dawny schron piechoty – przed wejściem do schronu

- ilość odpadów ogromna - nie do policzenia i opisania – dominuje wódka, piwo, papierosy napoje, chipsy

9. Dawny schron amunicji – dach

- 1.08 – 5* Teraz Toruń, reklama Jysk, prezerwatywy, napój gazowany, papierosy Route 66, napój marchwiowy, papierosy Viceroy, woda 1,5l, piwo Desperado, czteropak Tatra, wino Cherry 0,7l, opakowanie lód KFC, Hoop Cola, ketchup, piwo Desperado, czteropak Lech i kapsle, czteropak Tyskie, papierosy Viceroy, wino Cherry, herbatniki maślane, woda 1,5l, papierosy Marlboro, podpaska, 2*czteropak Żubr, chrupki Tesco, wódka żołądkowa gorzka, czteropak Lech

10. Polana nad Wisłą

- 15.07 – prezerwatywy Rosetex, korek po napoju, papierosy, czteropak Harnaś, czteropak Żywiec, kapsle po piwie, rolka po papierze toaletowym, chleb, instrukcja obsługi prezerwatyw, klopsy domowe (słoik), gazeta z metro, ulotka usługi samochodowe, wódka Soplca 0,5l, worek po marihuanie, Nowości, czteropak Żywiec, kukurydza, folia aluminiowa, chusteczki, chipsy z Polo, woda, papierosy Viceroy, piwo Carlberg, reklamówka z Tesco, gazeta z Tesco, pasy

samochodowe, opakowanie z robakami, sałatka, zapalki, wstazka po kwiatku, woreczek foliowy, deser czekoladowy, piwo Specjal, prezerwatywy Durex.

11. Miejsce przy przystanku naprzeciw „Tesco”

- 25.07- papierosy L&M, sok Tesco, chipsy, piwo Tatra, piwo Tatra, piwo Specjal * 2, papierosy Viceroy, tytoń, sok Kubuś, smieci po konsumpcji, baton, Hoop Cola * 2, Chrupki Tesco * 3, papierosy Reute 66, woda 0,5 l, coca-cola 0,5 l, woda 1,5 l, piwo Lech, piwo Tyskie, piwo Dębowe, piwo Marconi, maślanka, woda „Cisowianka” 0,5l, ciastko Tesco, siatka Tesco, balsam kawowy.
- 08.08 – woda 1,5l, papierosy West Ice, reklamówka, czteropak Żubr, piwo Żywiec, papierosy Golden American, opakowanie papierowe, piwo, woda, piwo Specjal, papierosy Viceroy, piwo Okocim, papiery po lodach i cukierkach, zapalki, niedopałki (b. duzo), papierosy Route 66, Princessa, piwo Tyskie, piwo Okocim, wódka Volter 0,2l, balsam kresowy, jogurt Jogobella, styropian, energy drink Burn, sok Gucio, czekolada, Monte, woda 0,5l, slodycze, hot-dog, potluczone szkło, Powerrade, woda 1,5l, lód, piwo Specjal, reklamówka, papierosy, ciastka, piwo Lech, piwo Dębowe Mocne, zapalki, cukierki, Nestea, szmata materialowa, papierosy L&M, piwo Strong Lager, papierosy Main, czteropak Lech, ciastka Tesco, woda 1,5l, chipsy, lód Magnum, guma Airwaves, kefir, guma Orbit, wódka Gorzka 0,5l, sok Cappy, Tymbark, piwo Lech, piwo Zlaty Hrad, wafel teatralny, kubek plastikowy, piwo Tyskie, woda 1,5l, papierosy Route66, lód, woda 1,5l, reklamówka, czteropak Specjal, piwo Okocim, Activia, baton Nestle, baton Pawelek, jogurt, zelki, chusteczki, piwo Budweiser, kubek plastikowy, lód, papierosy, Balsam Pomorski, piwo Żubr, sok, herbatniki, chusteczki, woda 0,5l, papierosy Viceroy.
- 25.08 - wódka zolądkowa gorzka, czteropak Okocim, Fanta 0,5 l, piwo tatra, Mirinda 0,5l, Kubuś 0,33l, piwo Harnaś, chrupki solne Tesco, papierosy Reute 66, Papierosy Red & White, Sezamki * 3, lód Świderek, czteropak Tyskie, guma Winterfresh, papierosy Paramount, sok Grand, energy drink „Burn”

Poniższa wizualizacja przedstawia w sposób symboliczny rodzaje śmieci znajdujących w trakcie badań w wyżej wymienionych punktach.

Wnioski

Bazując na wynikach zebranych przez tropienie śladów, można wyciągnąć oczywiste, ale też ciekawe wnioski. Ilość śmieci wyzbieranych w opisanych punktach świadczy o częstotliwości z jaką okoliczni mieszkańcy odwiedzają park. Zaśmieceniu podlegają konkretne miejsca, co stanowi o ich popularności i atrakcyjności z punktu widzenia odwiedzających. Wyszczególnione miejsca badań na nowo wypełniały się śmieciami po każdym „zerowaniu”. Oprócz ulubionych miejsc na terenie parku, badanie wniosło cenne informacje dotyczące różnorodnych grup użytkowników pozostawiających śmieci oraz charakterystycznych aktywności parkowych.

Z pośród badanych miejsc i znajdujących tam odpadów wyróżnia się szczególnie jeden obszar - tory rowerowe „Fun Bike”. Pozostawiane tam ślady wskazują na wykorzystanie tego miejsca głównie w celach rekreacyjno-sportowych, na co wskazuje bardzo duża ilość odpadów po napojach bezalkoholowych i wodzie. Wykorzystanie torów rowerowych wskazuje, jak istotne jest to miejsce dla dużej grupy mieszkańców, pokazuje jednak również brak infrastruktury niezbędnej do utrzymania porządku, jak również brak opieki służb

Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w zakresie utrzymania czystości torów, jak i pozostałych terenów parku.

Ilość odpadów wskazuje nam, iż największa aktywność użytkowników ma miejsce na tarasie widokowym, do którego mieszkańcy często przyjeżdżają samochodami. Pozostałe punkty w większości są miejscami, w których mieszkańcy piknikują, grillują, palą ogniska, spożywają posiłki, najczęściej kupowane w pobliskich sklepach, takich jak Tesco czy Biedronka. Bardzo często występującym odpadem są opakowania po jedzeniu typu Fast food z pobliskiego KFC i Mc Donalds. Wszystkie miejsca charakteryzuje znaczna ilość odpadów opakowaniowych po alkoholu (piwo, wino, wódka, czasem drinki i soki) oraz papierosach. Zdarzają się również puste opakowania po środkach odurzających.

Bazując na rodzajach odpadów, możemy wnioskować, że park jest licznie odwiedzany przez młodych ludzi z różnych przedziałów wiekowych. Pośród znalezionych śmieci można wyodrębnić opakowania po produktach popularnych wśród młodych ludzi, np. paczki po chipsach, paluszkach, papierki po słodyczach, kartoniki po jedzeniu typu fast food. Dominują również tanie alkohole. Kolejną grupą, którą można wyodrębnić w oparciu o zebrane dowody to pokolenie ludzi starszych, raczej niezamożnych, preferujących alkohole wino podobne. Kolejną ciekawostką są spore skupiska śmieci różnorodnych, wyrzuconych w sposób sugerujący, że ich dostarczyciel przyjechał do parku w celu wyczyszczenia swojego samochodu z niedopałków, starych gazet i innych zalegających od dawna w aucie śmieci. Rodzaje śmieci pozostawione w konkretnych punktach świadczą o potencjale miejsca. Użytkownicy decydują się na to, aby w parku jeść, pić, palić papierosy i odpoczywać, mimo, że zupełnie brakuje tam wygodnych, czystych przestrzeni.

Wykorzystanie miejsca na wyżej opisane sposoby wskazuje na ogromną potrzebę wprowadzenia infrastruktury ułatwiającej opisane formy spędzania czasu, aby umożliwiły mieszkańcom spotkania w większym gronie. Z obserwacji jasno wynika, że przydałyby się miejsca do grillowania, miejsca na palenie ognisk, ławki oraz kosze na odpady.

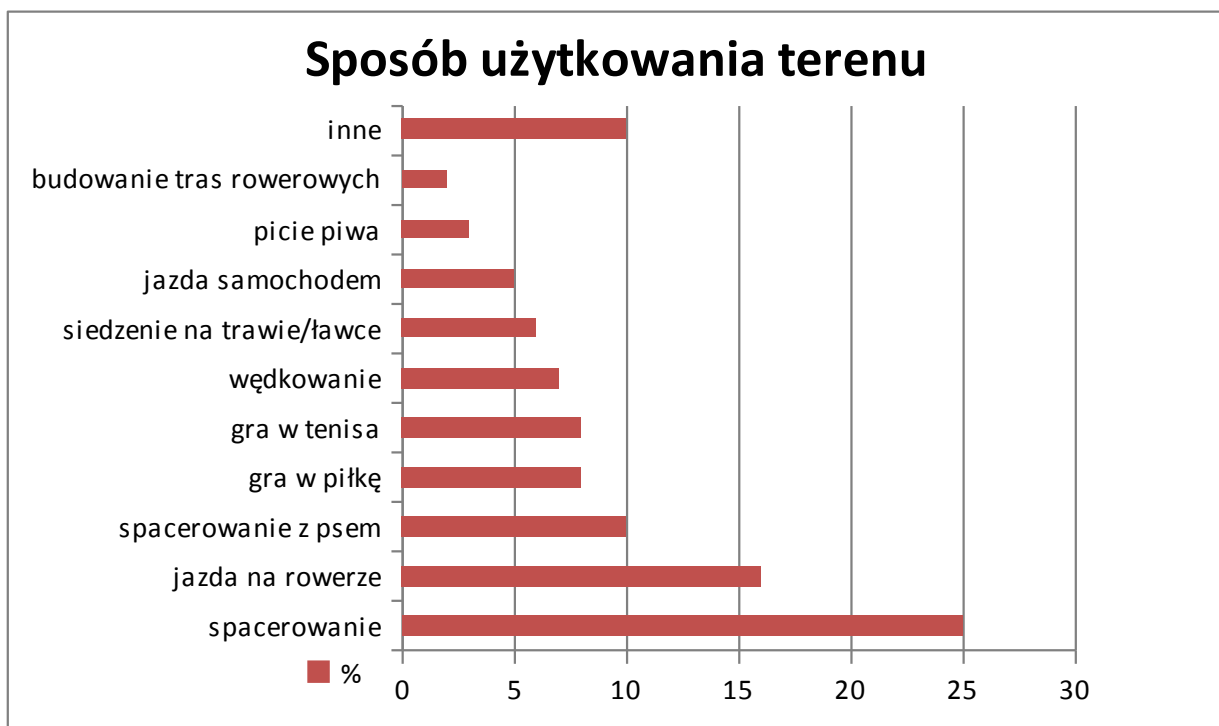
4.1.3 Mapowanie behawioralne

Mapowanie aktywności pozwala na badanie ludzkich zachowań, a co za tym idzie, ich potrzeb, na określonym obszarze w zaplanowanym okresie czasu. Jest jednym z najskuteczniejszych narzędzi służących podejmowaniu decyzji, co do rozlokowania i kształtu różnych urządzeń: np. ławki, piaskownice, huśtawki, miejsca na piknik oraz zmian w praktykach zarządzania przestrzenią. . Za pomocą formularza mapowania behawioralnego można określić najczęściej odwiedzane okolice parku oraz najpopularniejsze aktywności. Mapowanie dostarcza najistotniejszych informacji dotyczących potrzeb zmian i dostosowania przestrzeni do potrzeb ludzi z niej korzystających.

Formularz mapowania behawioralnego zawiera: mapę obszaru z zaznaczoną lokalizacją elementów wyposażenia oraz formularz zapisu typu osób obserwowanych i ich aktywności a także tabeli podsumowującej wyniki badań.

Wyniki:

Najważniejsze aktywności w udziale procentowym przedstawia wykres:

Pozostałe formy aktywności oznaczone na wykresie jako inne (łącznie 10%) stanowiły:

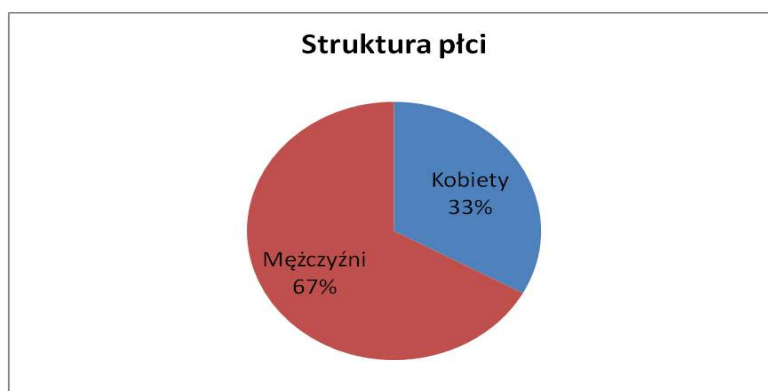
- Nordic Walking
- bieganie
- gry ruchowe
- oglądanie meczu
- czekanie na autobus
- siedzenie w barze / kawiarni
- przechodzenie z zakupami
- opalanie się
- gimnastykowanie się
- uprawianie seksu
- modlitwa
- mieszkanie

Średnia liczba osób przebywających w lasku jednocześnie wynosi **118**.

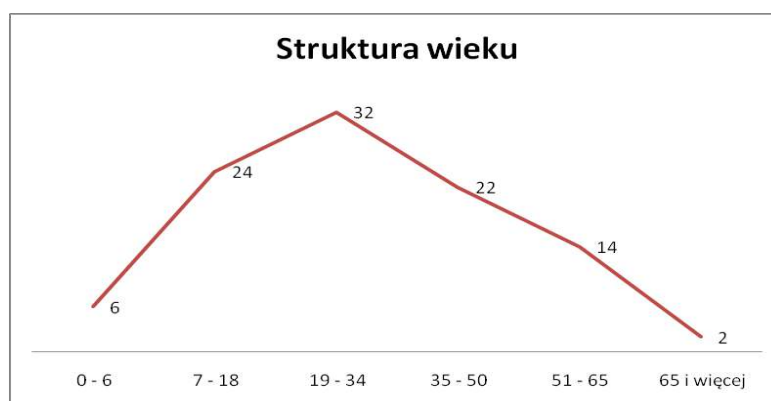
Maksymalna liczba osób przebywających w lasku jednocześnie wyniosła: **257** (poniedziałek, godz. 18:25, słoneczny dzień)

Minimalna liczba osób przebywających w lasku jednocześnie wyniosła: **23** (środa, godz. 9:30, opady deszczu)

Strukturę płci osób przebywających w lasku przedstawia wykres:

Strukturę wieku obecnych użytkowników lasu przedstawia wykres:

Wnioski:

Bazując na wynikach mapowania, wiemy, że w parku przeważają aktywności rekreacyjne. Większość ludzi chodzi do parku, aby odpocząć w bardziej lub mniej aktywny sposób. Park jest dobrym miejscem do uprawiania sportów (najpopularniejszym jest jazda na rowerze), jak i do spacerów. Dominują raczej ludzie młodzi z przedziału wiekowego 19- 34, nie brakuje jednak osób starszych. Ciekawe jest to, że w lasu trudno spotkać małe dzieci poniżej 6 roku życia, jak i osoby w wieku podeszłym. Fakt ten może świadczyć o pewnych brakach w infrastrukturze, które po prostu uniemożliwiają tym osobom poruszanie się po piaskowych ścieżkach. Odnotowano również, że 2/3 przychodzących do parku to mężczyźni. Dużo niższa liczba kobiet w parku może świadczyć o niezbyt wysokim poczuciu bezpieczeństwa pań, które wolą nie wchodzić do parku samotnie.

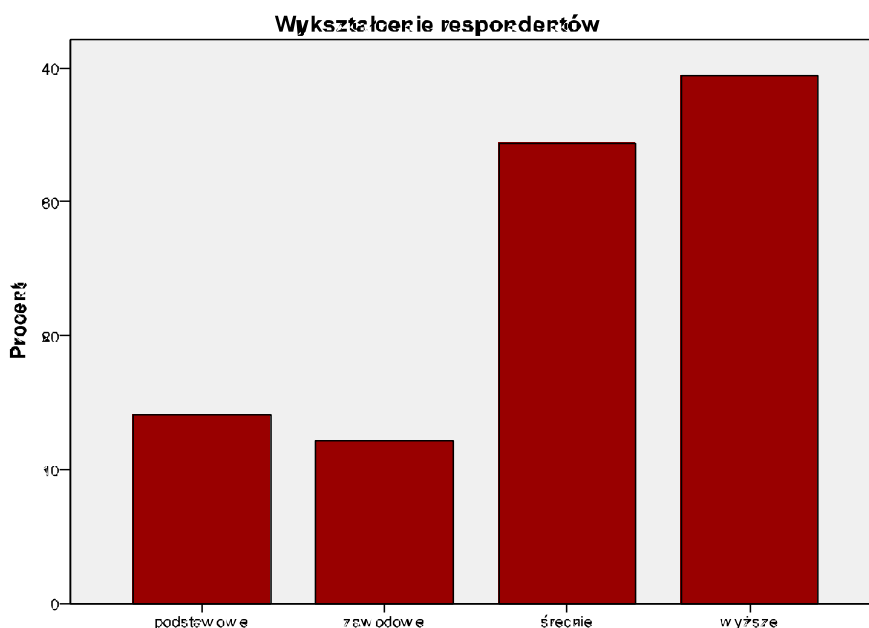
4.1.4 Badanie sondażowe

Badanie sondażowe przeprowadzone zostało wśród użytkowników przestrzeni. Respondenci zostali dobrani poprzez dobór celowy, próbę stanowili respondenci w chwili badania przebywający na terenie lasu. Badanie przeprowadzono zatem na niereprezentatywnej próbie badawczej.

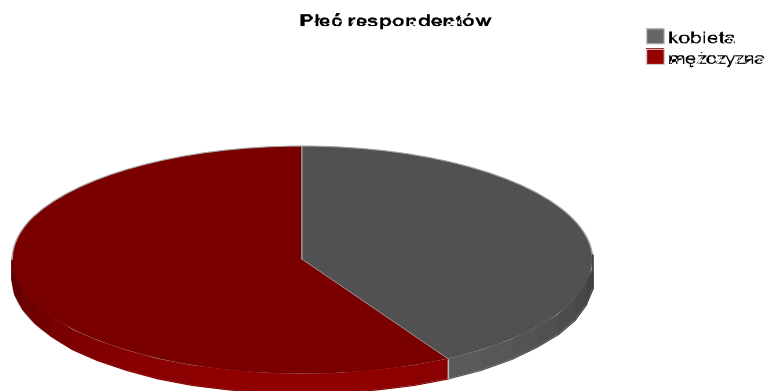
4.1.4.1 Charakterystyka próby badawczej

Wśród użytkowników parku dominowały osoby do 30 roku życia, które stanowiły 55% badanych. Znaczny odsetek ludzi młodych przekłada się na wysoki poziom wykształcenia tej grupy.

Wykres 1: Wykształcenie respondentów

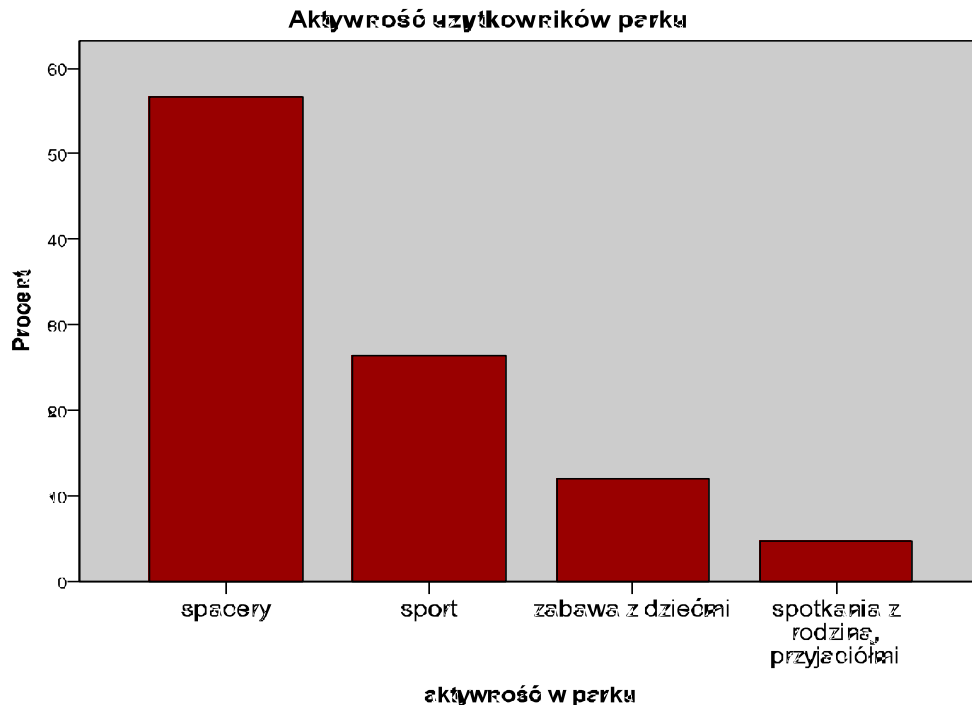
Rozkład wykształcenia tej grupy wygląda następująco: wykształcenie podstawowe – 14,1% badanych, wykształcenie zawodowe 12,1%, wykształcenie średnie 34,3%, wykształcenie wyższe - 39,4%. Zauważalne jest znaczące zróżnicowanie respondentów ze względu na płeć. W próbie badawczej **dominują mężczyźni, którzy stanowią 58,3% próby, kobiety zaś 41,7%.**

Wykres 2: Płeć respondentów

4.1.4.2 Aktywność użytkowników parku

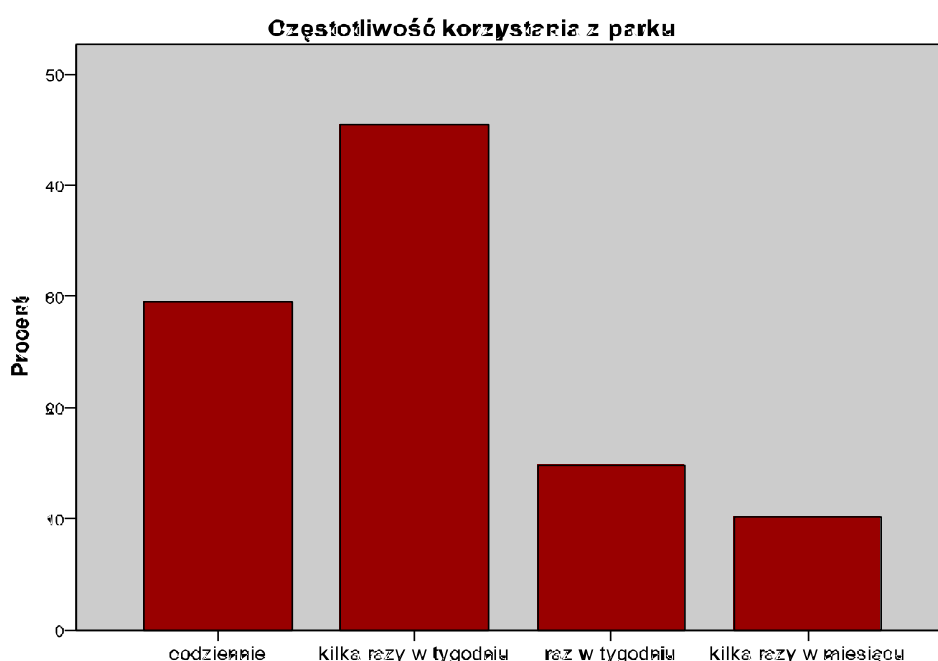
Park Miejski na Rubinkowie jest jednym z większych kompleksów zielonych w tej części Torunia, dlatego dla mieszkańców osiedli Rubinkowo I, Rubinkowo II oraz Na Skarpie stanowi główne miejsce rekreacji.

Wykres 3: Aktywność użytkowników parku

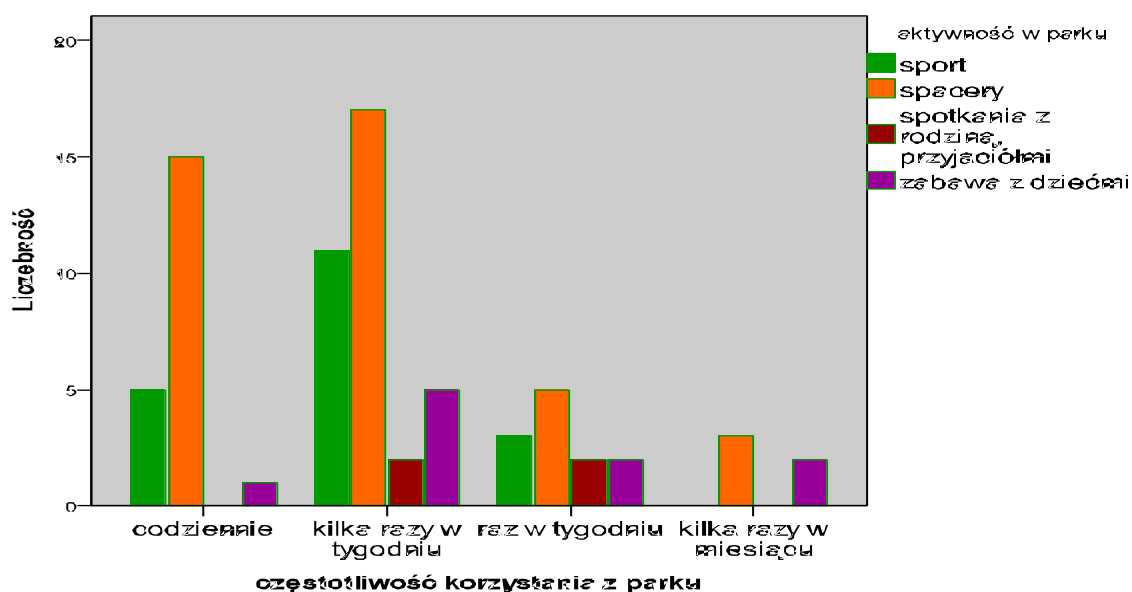
Wśród osób korzystających w jakikolwiek sposób z terenu parku najbardziej powszechną formą rekreacji są spacer, zarówno dla relaksu jak i z potrzeby wyprowadzenia psa. Tę

formę wypoczynku preferuje 56,6% respondentów. Do innych, mniej aktywnych form spędzania czasu, zaliczyć można zabawę z dziećmi, którą wybiera 12% badanych oraz spacer z rodziną, przyjaciółmi, 4,8% badanych. Ważną grupę użytkowników parku stanowią osoby preferujące aktywne formy spędzania wolnego czasu. Ta grupa respondentów wykorzystująca park jako miejsce uprawiania sportu, stanowi 22% badanych. O tym, jak ważny jest park dla mieszkańców okolicznych osiedli świadczy fakt, iż prawie połowa respondentów, 45,5% badanej grupy, korzysta z tego miejsca kilka razy w tygodniu. Codziennie w parku jest natomiast 29,5% badanych.

Wykres 4: Częstotliwość korzystania z parku

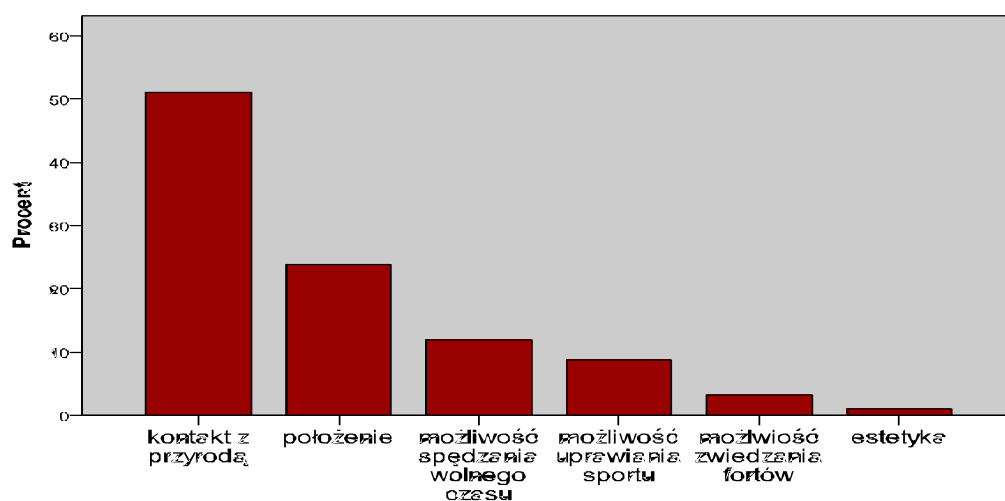
Na pytanie: kto jest najczęstszym bywalcem parku, odpowiada poniższy wykres, na którym zobaczyć można zależność pomiędzy rodzajem aktywności w parku a częstotliwością wizyt na jego terenie. Okazuje się, iż najczęściej odwiedzającą park grupą osób są ludzie wykorzystujący park jako miejsce spacerów i uprawiania sportu. Te grupy osób bywają w parku regularnie, codziennie lub kilka razy w tygodniu. Szczególnie dotyczy to osób preferujących czynny wypoczynek.

Wykres 5: Częstotliwość korzystania z parku a rodzaj aktywności

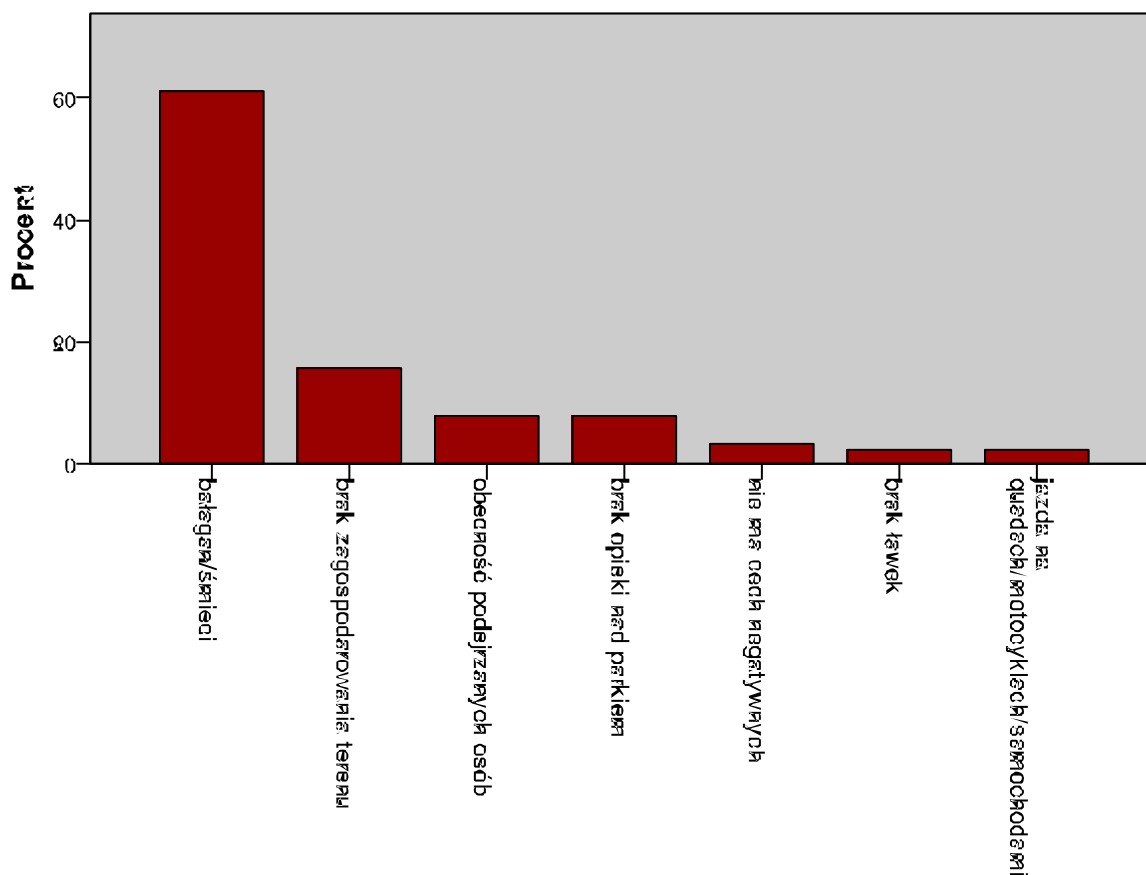
4.1.4.3 Ogólna ocena parku

Wykres nr 6 ilustruje najczęściej pojawiające się odpowiedzi Respondentów zapytanych o to, „Co Pani/Panu najbardziej podoba się w parku?”. Dla zdecydowanej większości respondentów najważniejsza i tym samym najlepiej oceniana jest możliwość kontaktu z przyrodą, naturą. Na taką odpowiedź wskazuje 51,1% badanych. Innym ważnym kryterium pozytywnej oceny parku przez jego użytkowników należy lokalizacja parku. Na tę odpowiedź wskazuje 23,9% respondentów.

Wykres 6: Ocena pozytywna parku

Badani użytkownicy parku wskazali również elementy parku, które przez nich oceniane są negatywnie.

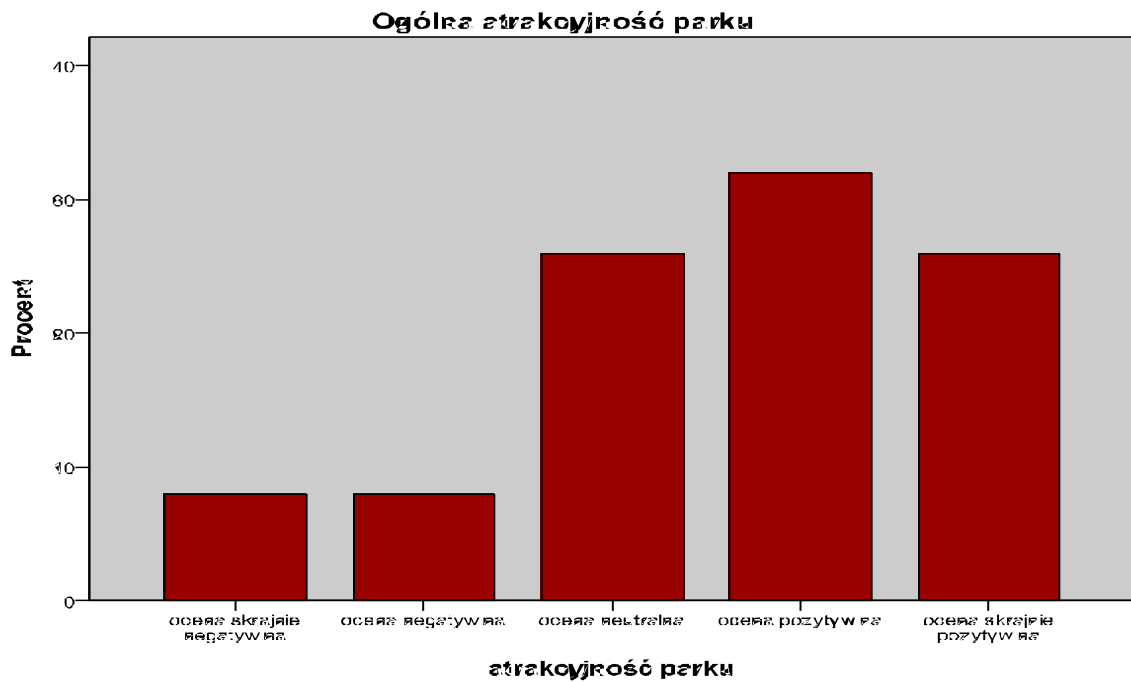
Wykres 7: Negatywna ocena parku

Przez badanych najgorzej oceniany jest panujący w parku bałagan, zwraca na to uwagę 61,1% respondentów. Na drugim miejscu plasuje się brak zagospodarowania terenu, na który wskazuje 15,6% badanych. Inne negatywnie oceniane elementy parku to obecność podejrzanych osób, brak opieki nad parkiem, brak ławek, jeżdżące quady i motocykle na terenie parku.

4.1.4.4 Ocena poszczególnych elementów parku

W dalszej części sondażu badani zostali poproszeni o ocenę poszczególnych elementów parku mających wpływ na komfort przebywania na tym terenie. Ocenie zostały poddane następujące elementy: ogólna atrakcyjność parku, poczucie bezpieczeństwa, porządek/czystość, komfort

przebywania w parku, dostępność parku, bezpieczeństwo dotarcia, dostępność połączeń komunikacji miejskiej, oznakowanie.

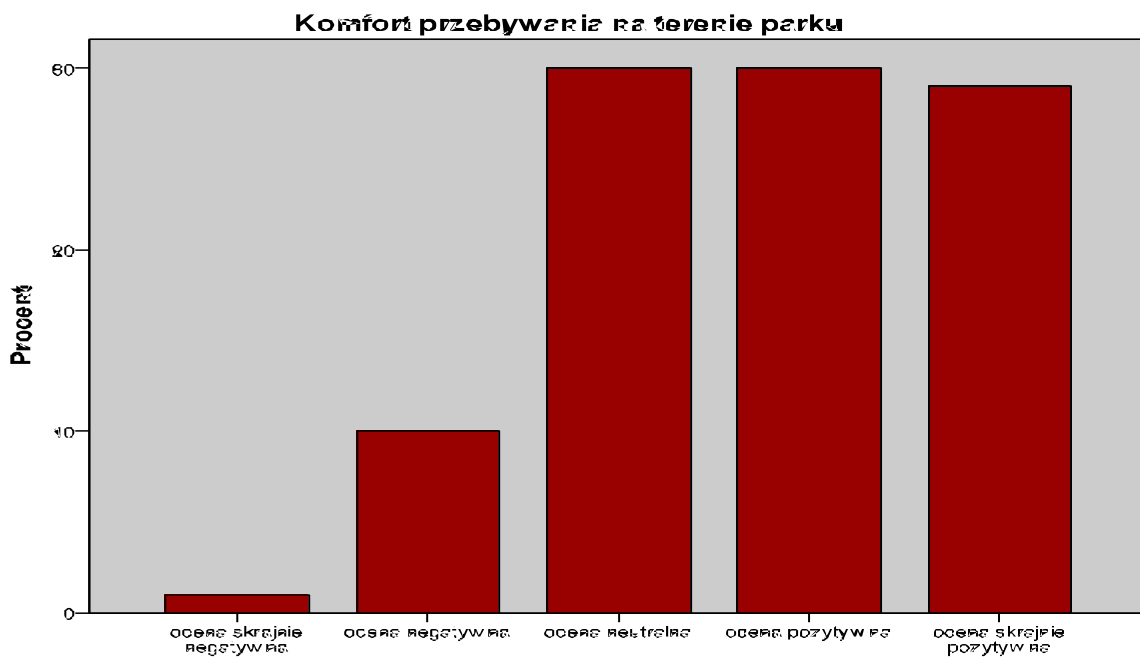

Wykres 8: Ogólna atrakcyjność parku

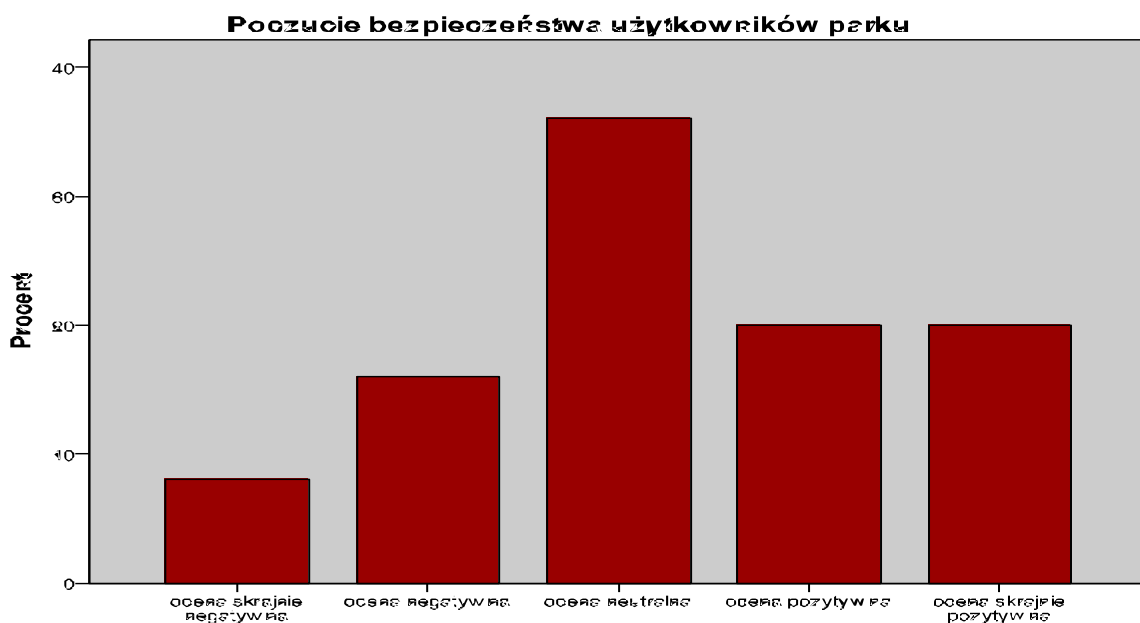
Park, pomimo bardzo niskiego poziomu infrastruktury, niskich nakładów inwestycyjnych i zaniedbania, przez użytkowników oceniany jest raczej pozytywnie. Jedyne 16% użytkowników ocenia park negatywnie i skrajnie negatywnie. Duża część, 26% ocen, to ocena neutralna, pozostałe zaś oceny są to oceny pozytywne – 32%, oraz oceny skrajnie pozytywne 26%. Podobnie wysokie oceny pojawiają się w ocenie komfortu przebywania w parku. Jedyne 11% użytkowników ocenia go negatywnie, przy 59% ocen pozytywnych.

Poniżej wizualizacja najczęściej pojawiających się pozytywnych opinii o parku:

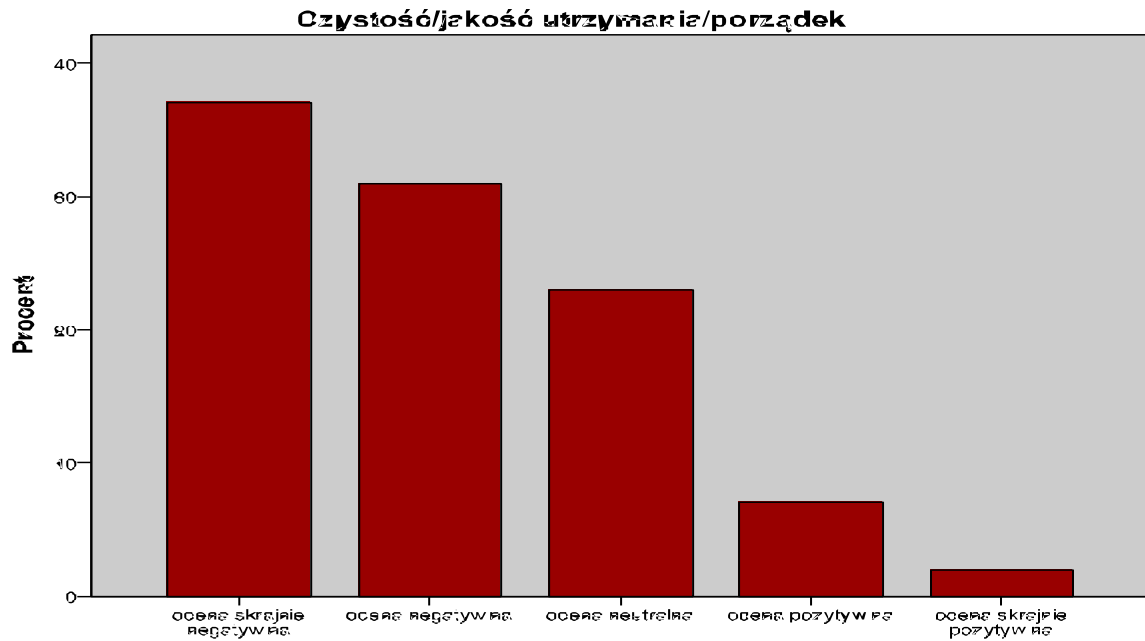
Wykres 9: Komfort przebywania w parku

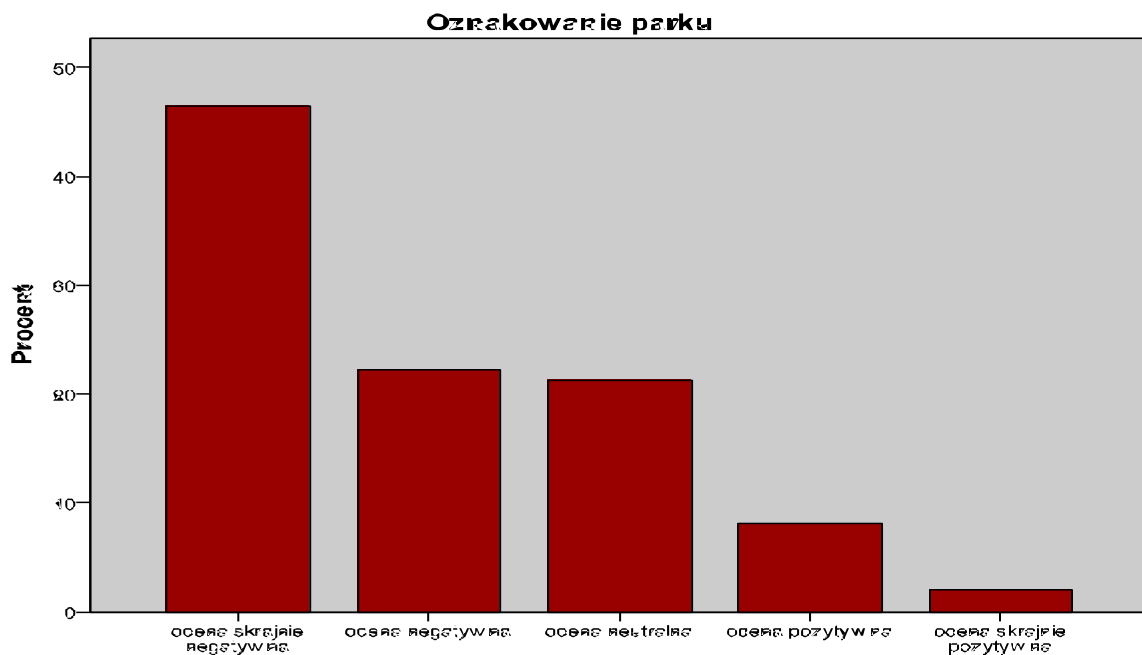
Wykres 10: Poczucie bezpieczeństwa użytkowników parku

Pomimo dość wysokich ocen ogólnej atrakcyjności zauważalny jest problem dość niskiego poczucia bezpieczeństwa u znacznej części użytkowników parku. Negatywnie i skrajnie negatywnie park ocenia prawie ¼ badanych (24% ocen). Neutralnie bezpieczeństwo ocenia 36% respondentów, natomiast bezpiecznie w parku czuje się za to 40% badanych.

Dość jednoznaczna jest ocena czystości, utrzymania i porządku w parku. Tylko 9% badanych jest zadowolonych ze stanu utrzymania parku i ocenia ten stan pozytywnie. Zdecydowana większość użytkowników ocenia stan utrzymania parku negatywnie – 68%.

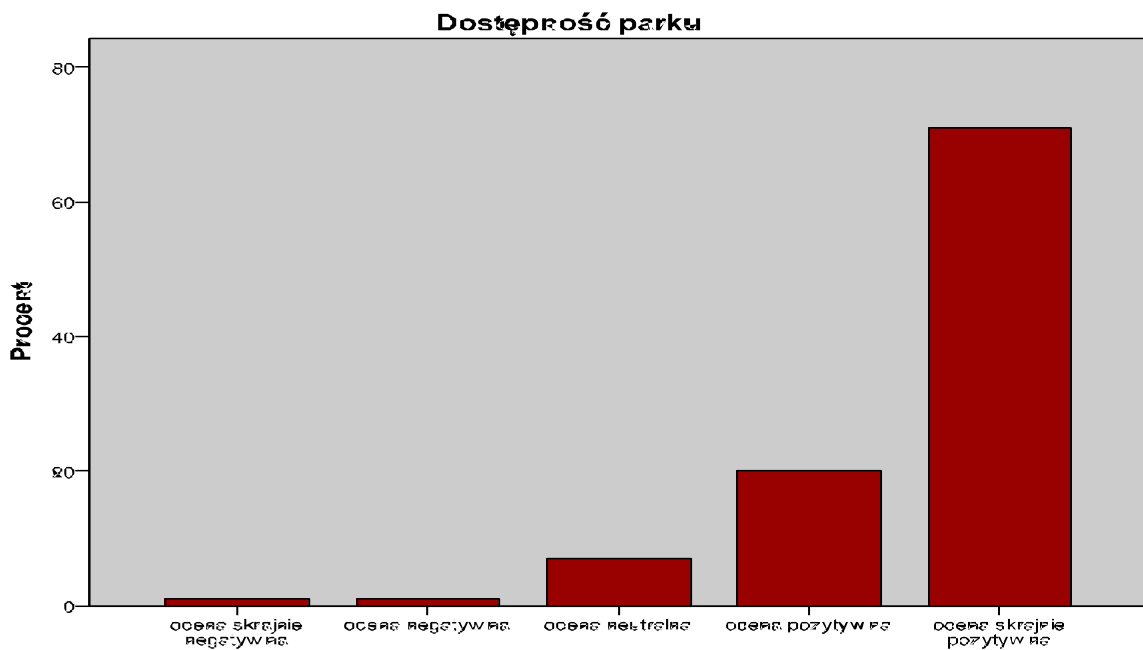
Wykres 11: Ocena utrzymania czystości/porządku w parku

Wykres 12: Ocena oznakowania parku

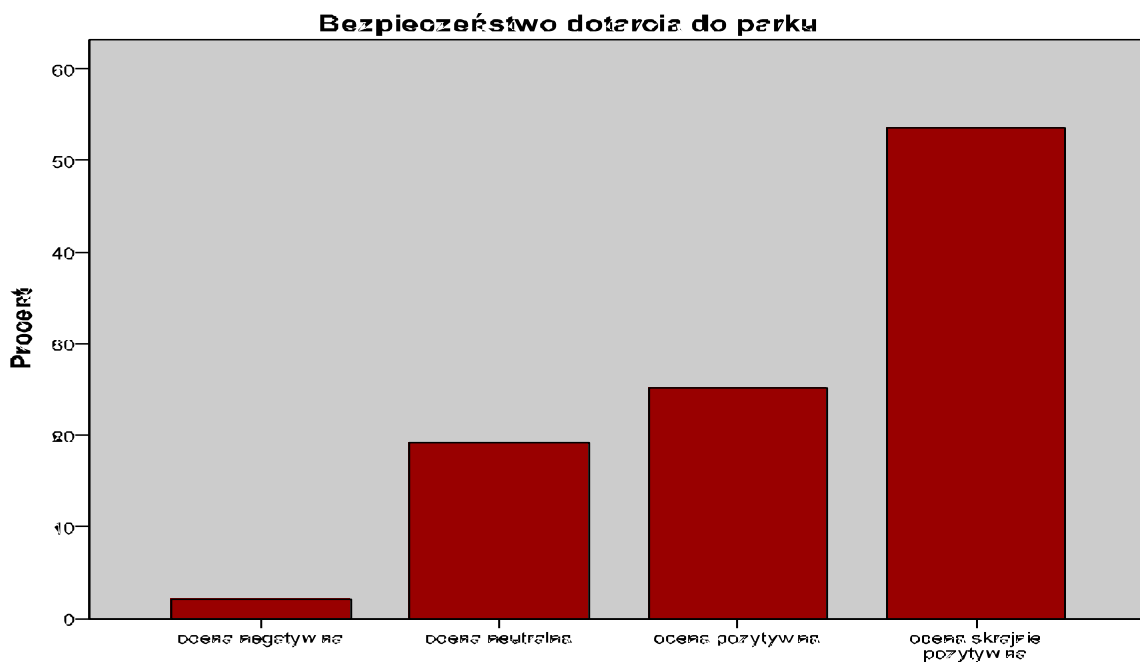
Nisko ocenione przez respondentów zostało również oznakowanie parku. Ocena ta wynika z ogólnie niskiego poziomu inwestycji w infrastrukturę i zagospodarowanie parku.

Z drugiej zaś strony dość pozytywnie oceniane są elementy niezwiązane z infrastrukturą samego parku. Znikomy odsetek ocen negatywnych pojawia się przy ocenie dostępności parku dla jego użytkowników (2%), oznaczający brak barier i utrudnień przestrzenno-architektonicznych w dotarciu na teren parku.

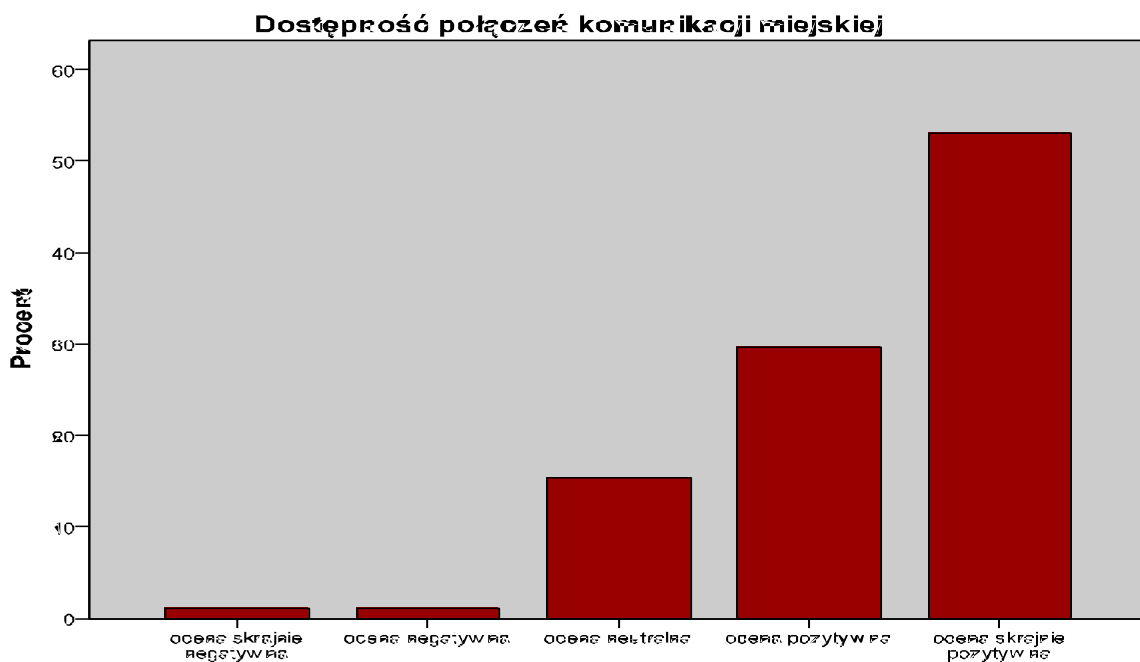
Wykres 13: Ocena dostępności parku

Równie wysoko oceniany jest poziom bezpieczeństwa w dotarciu do parku, pomimo konieczności przejścia przez mieszkańców jednej z najbardziej ruchliwych arterii komunikacyjnych.

Wykres 14: Ocena bezpieczeństwa dotarcia do parku

Równie wysoko respondenci oceniają dostępność połączeń komunikacji miejskiej w otoczeniu parku, co wynika z położenia tego miejsca przy jednej z głównych arterii komunikacyjnych Torunia.

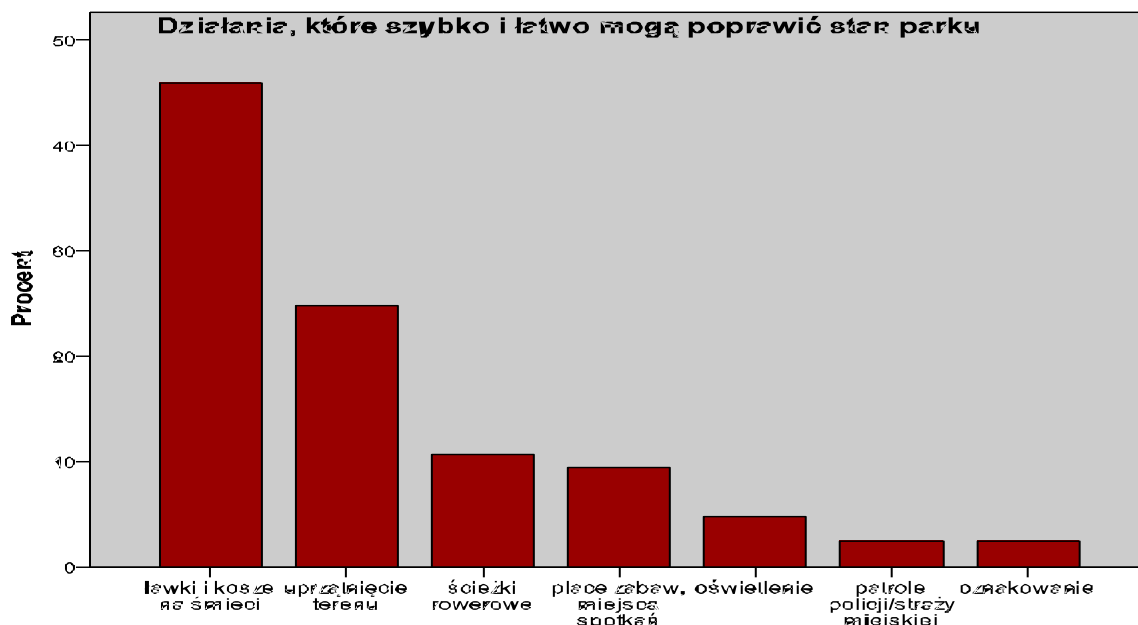

Wykres 15: Ocena dostępności połączeń komunikacji miejskiej

Podsumowując należy stwierdzić, iż zdecydowana **większość negatywnych ocen przestrzeni parku wynika z bardzo niskiego poziomu jego zagospodarowania**. Przejawia się to zarówno w postaci ogólnego zaśmiecenia parku, brakach w podstawowej infrastrukturze oraz niskim poziomie bezpieczeństwa znacznej części użytkowników parku. Z drugiej zaś strony należy zauważyć, iż pomimo wielu negatywnych ocen przestrzeni ta stanowi atrakcyjne miejsce spędzania wolnego czasu dla mieszkańców okolicznych osiedli. Wynika to z lokalizacji parku wśród dużych osiedli, dobrej infrastruktury gwarantującej bezpieczne dotarcie do parku oraz położenie w pobliżu linii miejskiej komunikacji zbiorowej. Wszystko to pokazuje, iż miejsce posiada znaczący potencjał związany z atrakcyjną lokalizacją tego terenu i rozwiniętą infrastrukturą okalającą park.

4.1.4.5 Inwestycje w parku

Ważnym elementem badania sondażowego było określenie preferencji i potrzeb użytkowników parku w kontekście opracowywania planu rewitalizacji, zagospodarowania tego terenu oraz stworzenia listy niezbędnych inwestycji. W pytaniu otwartym, w którym respondenci mieli za zadanie wskazać inwestycje, które szybko i tanio mogą poprawić obszar parku wskazali następujące kierunki działań:

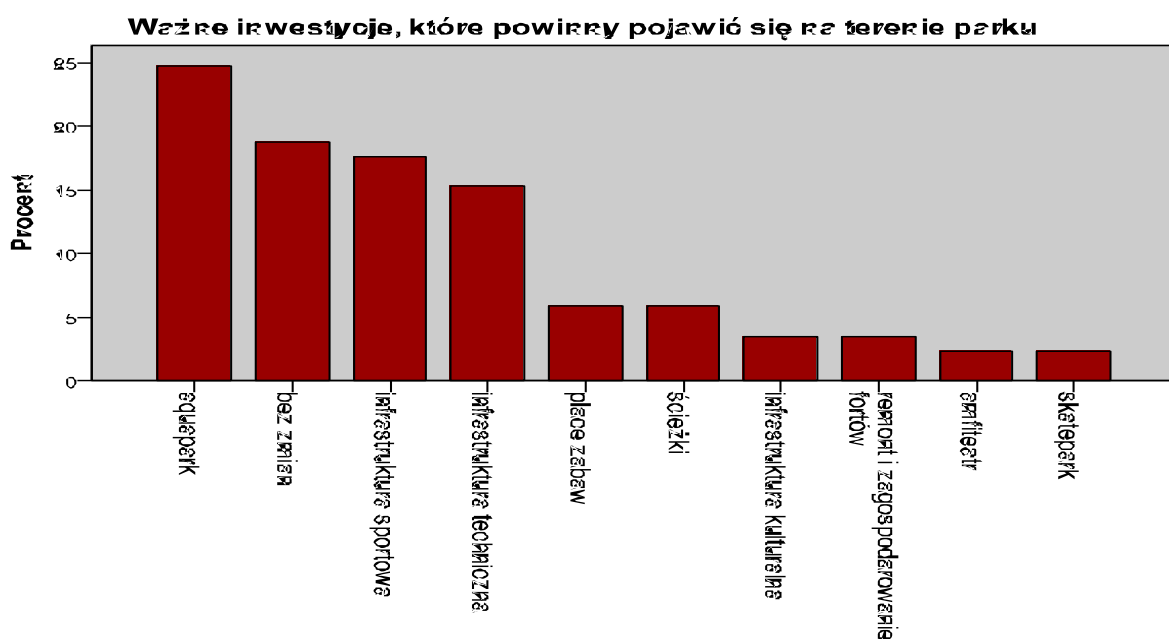

Wykres 16: Inwestycje, które wg. respondentów mogą szybko i tanio polepszyć obszar parku

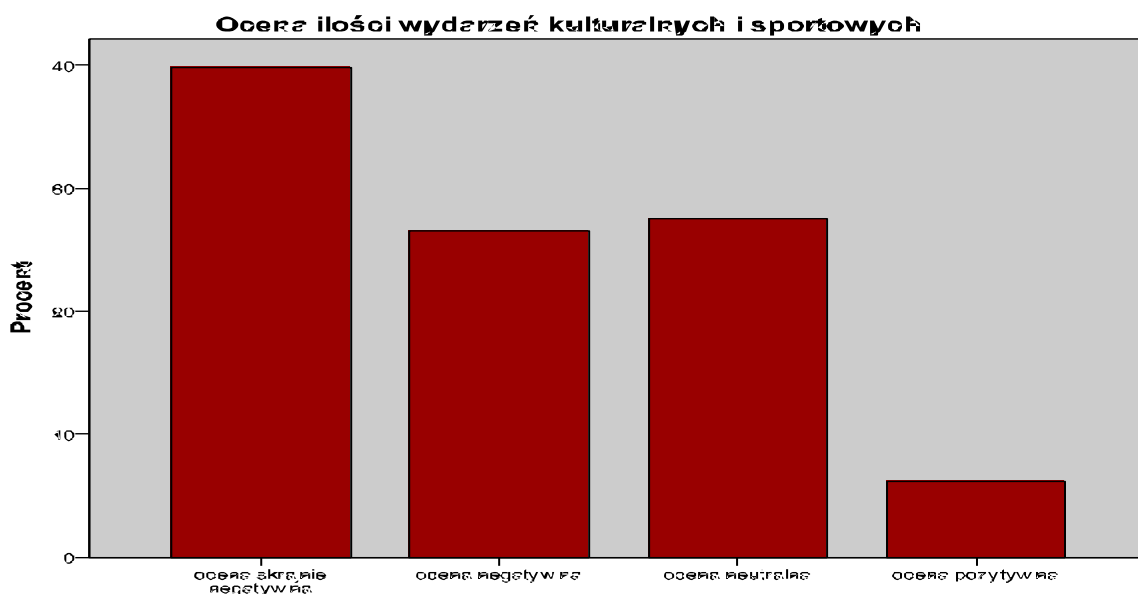
Jak wynika z powyższego wykresu przedstawiającego rozkład odpowiedzi na pytanie o szybkie i tanie działania, użytkownicy tego parku oczekują naprawdę podstawowych inwestycji na tym terenie. Największy odsetek respondentów 45,9% wskazywał na inwestycje w podstawową infrastrukturę parkową, czyli ławki i kosze na śmieci. Na drugim miejscu z wynikiem 24,7% wskazano konieczność uprzątnięcia terenu. Wynik ten pokazuje, jak niewielkie nakłady finansowe są konieczne, aby zaspokoić podstawowe potrzeby odwiedzających park mieszkańców. Znacząco niższy odsetek osób wskazywał na: ścieżki rowerowe – 10,6%, place zabaw dla dzieci, miejsca spotkań – 9,4%, oświetlenie – 4,7%, patrole policji/straży miejskiej oraz oznakowanie po 2,4% wskazań.

Zupełnie inaczej przedstawiają się odpowiedzi na pytanie o duże inwestycje na terenie parku. Widoczne są dwie odmienne koncepcje. Z jednej strony istnieje zapotrzebowanie na zupełnie nowe inwestycje, takie jak: aquapark – 24% wskazań (jest to pomysł Urzędu Miasta Torunia), infrastruktura sportowa – 17%, czy place zabaw – 6%. Z drugiej zaś strony pojawiły się odpowiedzi użytkowników, którzy nie chcą żadnych zmian, (ok. 19%) lub też uważają, iż należy inwestować w te elementy parku, które już istnieją. Odpowiedzi wskazują głównie na: infrastrukturę techniczną (np. ławki, kosze na śmieci, oświetlenie) – 15%, ścieżki – 6%, remont i zagospodarowanie fortów na terenie parku – 3%. Pozostałe, nieliczne odpowiedzi, to: inwestycje w infrastrukturę kulturalną, amfiteatr, skatepark.

Wykres 17: Ważne inwestycje w parku

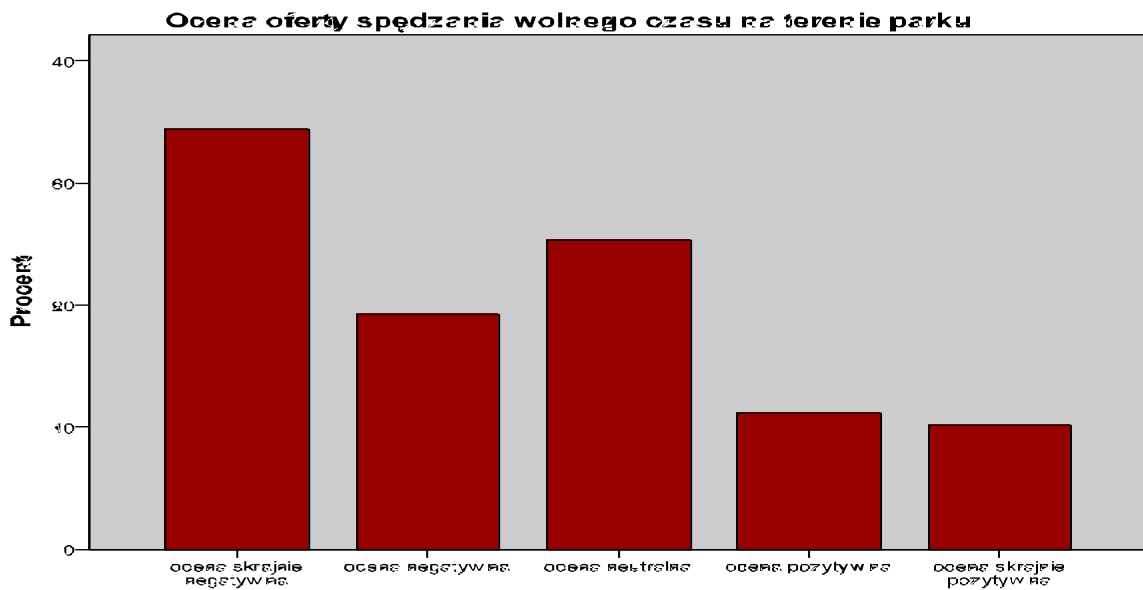

Niski jak dotąd poziom inwestycji na terenie parku oraz niemalże zupełny brak zainteresowania władz miejskich tym terenem przekłada się na niską ocenę parku. Bardzo nisko oceniany jest częstotliwość imprez kulturalnych i sportowych na tym terenie. Aż 66% badanych ocenia liczbę imprez negatywnie i bardzo negatywnie. Odsetek osób neutralnie oceniających wynosi 27%, przy 6% ocen pozytywnych. Rozkład ocen respondentów przedstawia poniższy wykres.

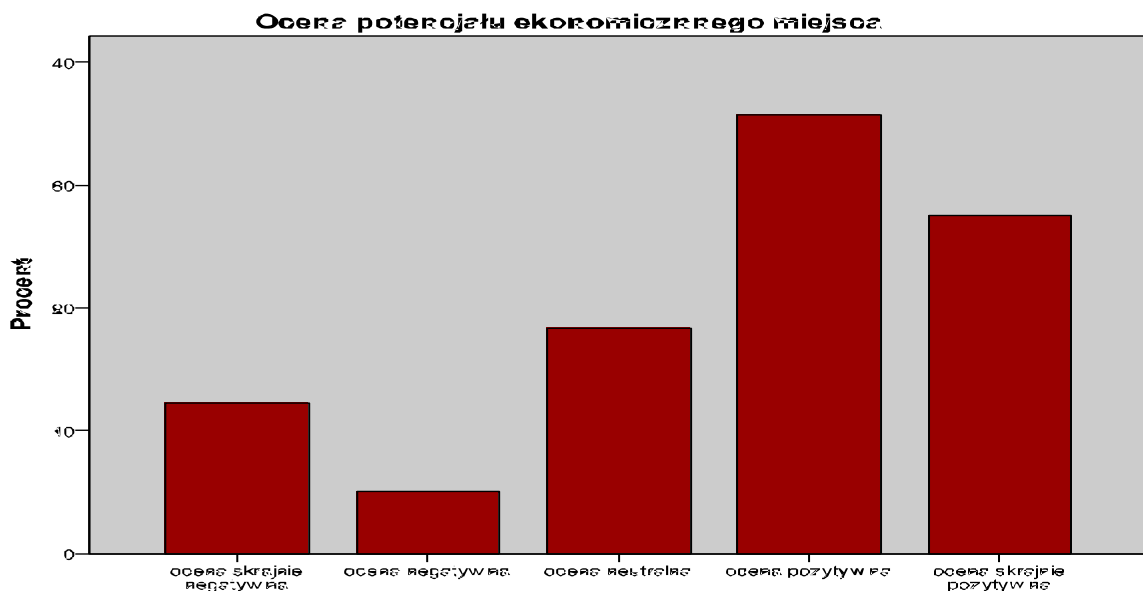
Wykres 18: Ocena poziomu ilości imprez kulturalno-sportowych na terenie parku

Podobnie nisko oceniana jest oferta możliwości spędzania wolnego czasu na terenie tego parku, która ogranicza się jedynie do aktywności niewymagającej specjalnej infrastruktury. Stąd dominują oceny skrajnie negatywne - 34% i negatywne – 19%. Neutralnie ocenia możliwości spędzania wolnego czasu w parku 25% badanych, zaś pozytywnie jedynie 21%.

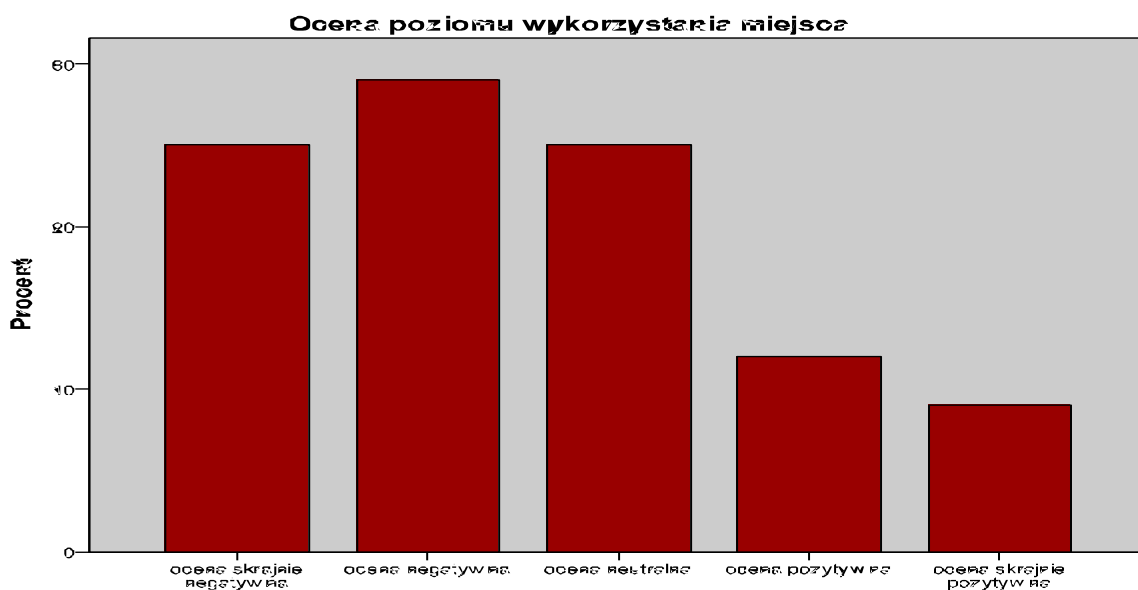
Wykres 19: Ocena oferty spędzania wolnego czasu na terenie parku

Pomimo bardzo niskich ocen dotyczących możliwości spędzania wolnego czasu na terenie parku oraz niskiej ocenie ilości imprez organizowanych na tym terenie respondenci bardzo wysoko oceniają potencjał ekonomiczny tego miejsca, który poprzez stworzenie odpowiedniego planu zagospodarowania parku mógłby być wydobyty.

Wykres 20: Ocena potencjału ekonomicznego parku

Pozytywnie potencjał ekonomiczny parku ocenia aż 62% badanych. Ocen negatywnych jest zdecydowanie mniej, stanowią jedynie 17%. Rozwój usług w otulinie parku, świadczonych dla jego użytkowników, mógłby stać się elementem podnoszącym atrakcyjność terenu. Dostrzeganie przez badanych potencjału ekonomicznego parku wiąże się niską oceną jego wykorzystania.

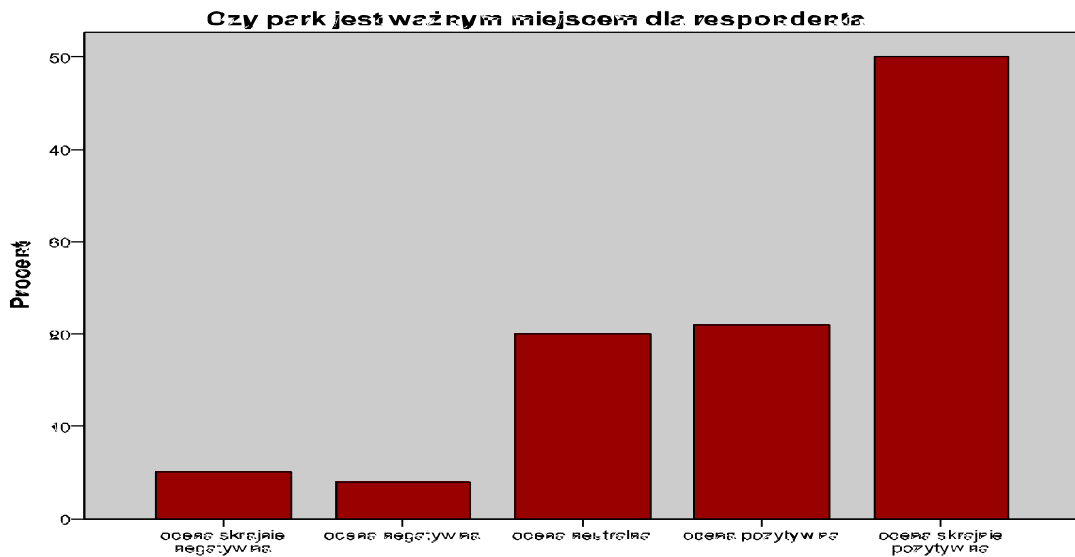

Wykres 21: Ocena poziomu wykorzystania miejsca

Jedynie 17% badanych pozytywnie i bardzo pozytywnie ocenia poziom wykorzystania parku. Dominują oceny negatywne – 29% respondentów, oraz skrajnie negatywne – 25% i neutralne – 25%.

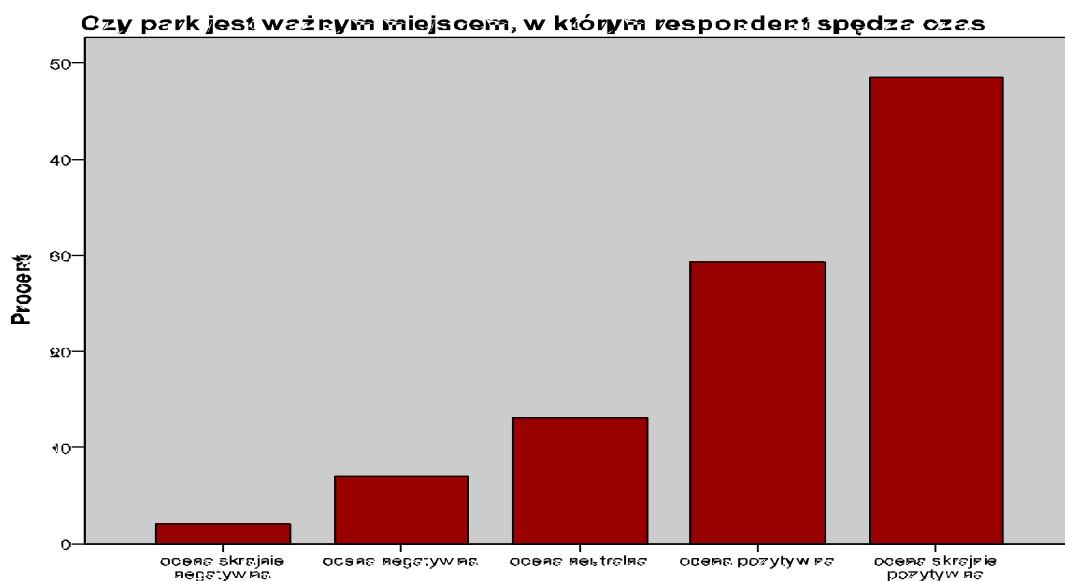
4.1.4.6 Związek badanych z parkiem

Partycypacja zakładająca udział mieszkańców, czy też użytkowników przestrzeni publicznej w projektowaniu i planowaniu zmian tej przestrzeni jest trudna do realizacji bez emocjonalnego związku użytkowników z danym miejscem. W przypadku parku na Rubinkowie sytuacja ta jest o tyle prosta, iż badani użytkownicy parku w większości mają emocjonalny związek z tym miejscem.

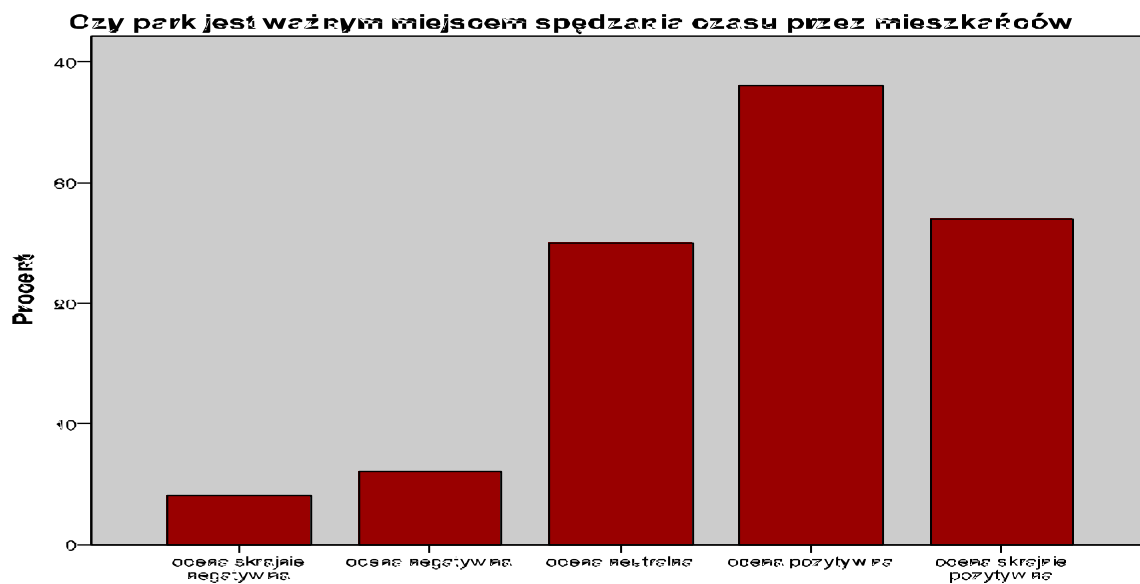
Wykres 22: Park jako miejsce ważne

Aż 71% respondentów określa park jako miejsce dla nich ważne, odgrywające istotną rolę na ich mapie społecznie ważnych miejsc Torunia. Wśród badanych, 20 % osób ma do tego miejsca neutralny stosunek, a jedynie 9% odnosi się do niego negatywnie. Również dla zdecydowanej większości respondentów park jest ważnym miejscem spędzania wolnego czasu, relaksu – tak deklaruje 77% badanych. Rozkład ocen parku jako ważnego miejsca spędzania wolnego czasu, ilustruje poniższy wykres.

Wykres 23: Park jako ważne miejsce spędzania czasu wolnego

Respondenci również w większości pozytywnie oceniają aktywność innych użytkowników parku – 55% badanych. Niski jest odsetek ocen negatywnych i skrajnie negatywnych, tylko 10%.

Wykres 24: Ocena aktywności innych ludzi w parku

4.1.5 Badanie kwestionariuszowe wśród mieszkańców osiedli

Ankietowaniem objęto mieszkańców osiedli położonych w sąsiedztwie Parku na Skarpie. Kwestionariusze oraz sposób badania zostały przygotowane przez socjologów, a ankieterzy odpowiednio przeszkoleni. Pytania dotyczyły funkcji, problemów oraz sugestii na temat przestrzeni parku. Badanie ankietowe leżące u podstaw tego raportu zostało przeprowadzone na terenie otaczającym lasy na skarpie. Obszar ten zamieszkały jest przez 49.940 dorosłych mieszkańców. Wielkość próby wyniosła 150 ankiet, poziom ufności wynosi 0,95 przy zakładanym błędzie maksymalnym 0,8 i szacowanym rozkładzie frakcji 0,5.

Dobór próby był doбором probabilistycznym, czyli takim, który opiera się o losowy dobór respondentów uczestniczących w badaniu. Stąd też próba badawcza jest próbą reprezentatywną dla populacji osiedli: Rubinkowo I, Rubinkowo II oraz Na Skarpie.

Mieszkańców ankietowano według dwóch typów doboru:

- dobór I rzędu – grupowy, najpierw losowane są jednostki pierwszego rzędu, np. gminy, powiaty, miasta, z których następnie losowane są mniejsze jednostki dalszego rzędu, w nich się zawierające, przykładowo: dzielnica – osiedle – budynek mieszkalny – mieszkanie.
- dobór II rzędu- systematyczny, czyli metoda doboru próby losowej, polegająca na losowaniu co n-tej jednostki z wybranego rejonu losowego.

Wiek badanych mieści się w przedziale od 19 do 82 lat. Średnia wieku respondentów wyniosła 47,6 lat. W badaniu zauważalna jest lekka asymetria próby badawczej pod względem płci respondentów i wykształcenia.

Część terenowa badania została zrealizowana przez wolontariuszy i działaczy Pracowni Zrównoważonego Rozwoju w Toruniu.

Struktura prezentacji wyników

Raport podzielony jest na następujące części: komfort życia, czas wolny, oceny lasu, przyszłość i perspektywy. W raporcie używa się następujących miar:

Procent: procent respondentów, którzy odpowiedzieli w dany sposób z populacji respondentów, która odpowiedziała na dane pytanie.

4.1.5.1 Komfort życia w okolicach parku

1. Ocena komfortu życia na osiedlach przylegających do Parku na Skarpie.

Tab.1: ocena komfortu życia:

Komfort życia	Procent
niski	4,0
średni	60,7
wysoki	25,3
bardzo wysoki	8,0
ogółem	100,0

Zadowolenie z miejsca zamieszkania w okolicach lasku na skarpie kształtuje się na poziomie powyżej przeciętnej. Warto podkreślić, że zaledwie 9 ze 150 respondentów wskazało na niski bądź bardzo niski komfort zamieszkania. Widać wyraźną asymetrię ocen bo aż 50 osób oceniło okolice parku jako miejsce, w którym mieszka się komfortowo. Pomimo tej tendencji wśród badanych dominowały jednak średnie oceny jakości życia. Blisko 61% respondentów wskazało na przeciętne warunki życia na obszarze objętym badaniami.

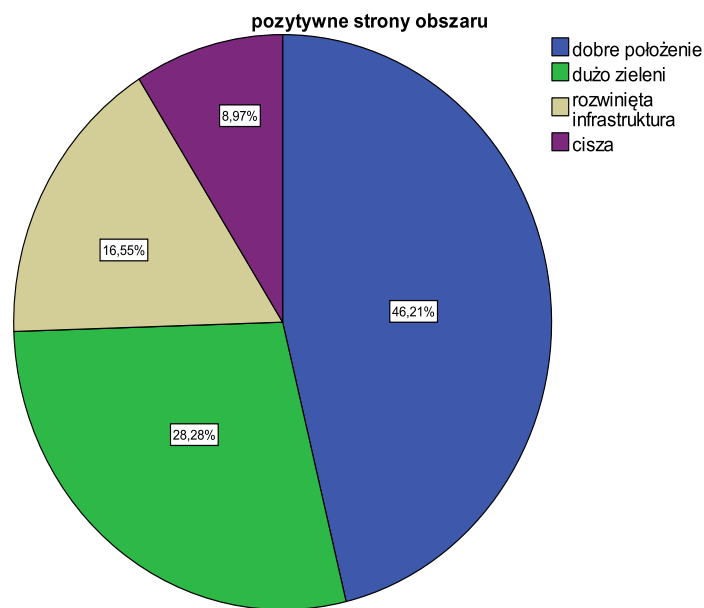
2. Pozytywne i negatywne strony badanego obszaru w opiniach mieszkańców.

Tab.2: pozytywne strony osiedli przylegających do parku

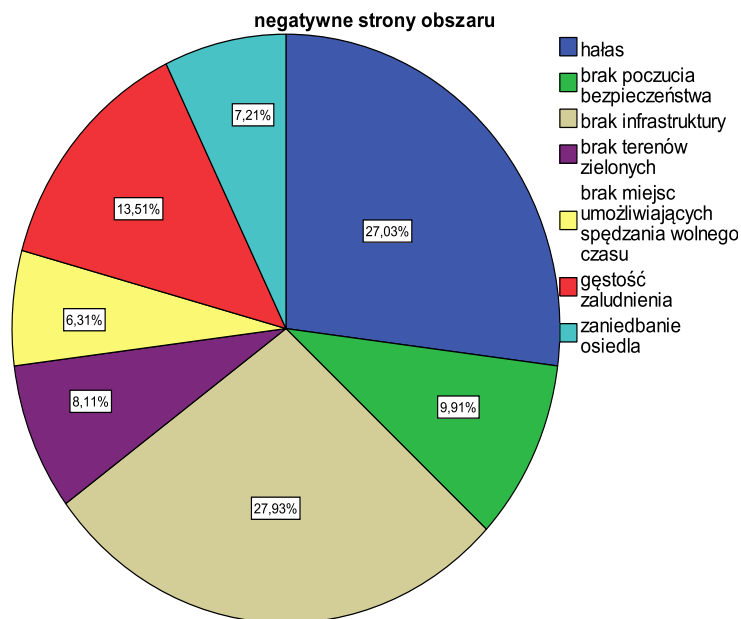
Pozytywne Strony	Procent ważnych
dobre położenie	46,2
dużo zieleni	28,3
rozwinięta infrastruktura	16,6
Cisza	9,0
Ogółem	100,0

Tab.3: negatywne strony osiedli przylegających do parku

Negatywne strony	Procent ważnych
hałas	27,0
brak poczucia bezpieczeństwa	9,9
brak infrastruktury	27,9
brak terenów zielonych	8,1
brak miejsc umożliwiających spędzanie wolnego czasu	6,3
gęstość zaludnienia	13,5
zaniedbanie osiedla	7,2
ogółem	100,0

Dwie największe zalety mieszkania w okolicach lasku na skarpie to dobre położenie oraz duża ilość terenów zielonych. Jednocześnie, jako największe wady obszaru wskazano hałas oraz braki infrastruktury komunalno-technicznej. Dane te wydają się odpowiadać specyfice badanych osiedli, które z jednej strony położone są przy drogach przelotowych, a z drugiej blisko lasku na skarpie i terenów nadwiślanych. Pozostałe kategorie odpowiedzi pojawiają się stosunkowo rzadko i nie są istotne ze statystycznego punktu widzenia.

3. Ruchliwość przestrzenna mieszkańców.

Tab. 4 Ocena komfortu życia w okolicach Parku na Skarpie a planowana przeprowadzka.

			komfort życia w tej części Torunia					Ogółem	
			bardzo niski	niski	średni	wysoki	bardzo wysoki		
planowana przeprowadzka	TAK	Liczebność	1	3	12	6	0	22	
		% z komfort życia w tej części Torunia	33,3%	50,0%	13,2%	15,8%	0,0%	14,7%	
	NIE	Liczebność	2	2	66	27	12	109	
		% z komfort życia w tej części Torunia	66,7%	33,3%	72,5%	71,1%	100,0%	72,7%	
	trudno powiedzieć	Liczebność	0	1	13	5	0	19	
		% z komfort życia w tej części Torunia	,0%	16,7%	14,3%	13,2%	,0%	12,7%	
	Ogółem		Liczebność	3	6	91	38	12	150
			% z komfort życia w tej części Torunia	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Większość respondentów nie deklaruje zamiarów migracji z obszaru objętego badaniem.

Zaledwie 14,7% badanych planuje w najbliższym czasie zmianę miejsca zamieszkania.

Uwzględniając dane procentowe warto podkreślić ich spójność, osoby nisko oceniające rejony osiedli Rubinkowo i Przy Skarpie wydają się częściej deklarować chęć przeprowadzki niż respondenci wskazujący na wysoki i bardzo wysoki komfort życia. Należy w tym miejscu jednak zaznaczyć, że stosunkowo niewielka ilość osób oceniających komfort życia jako niski i bardzo niski (łącznie 9 respondentów), utrudnia wyciąganie bardziej ogólnych wniosków. Generalnie, badania pokazują, że **w większości wypadków (72.7%) mieszkańcy nie**

zamierzają w najbliższym czasie migrować, tym istotniejsze stają się więc inwestycje poprawiające komfort życia na obszarze objętym badaniem.

4.1.5.2 Czas wolny:

1. Oferta spędzania wolnego czasu.

		Procent
Czy oferta spędzania wolnego czasu jest atrakcyjna?	tak	22,8
	nie	54,4
	trudno powiedzieć	22,8
	Ogółem	100,0

Tab. 5 Ocena oferty spędzania wolnego czasu w poszczególnych grupach wiekowych.

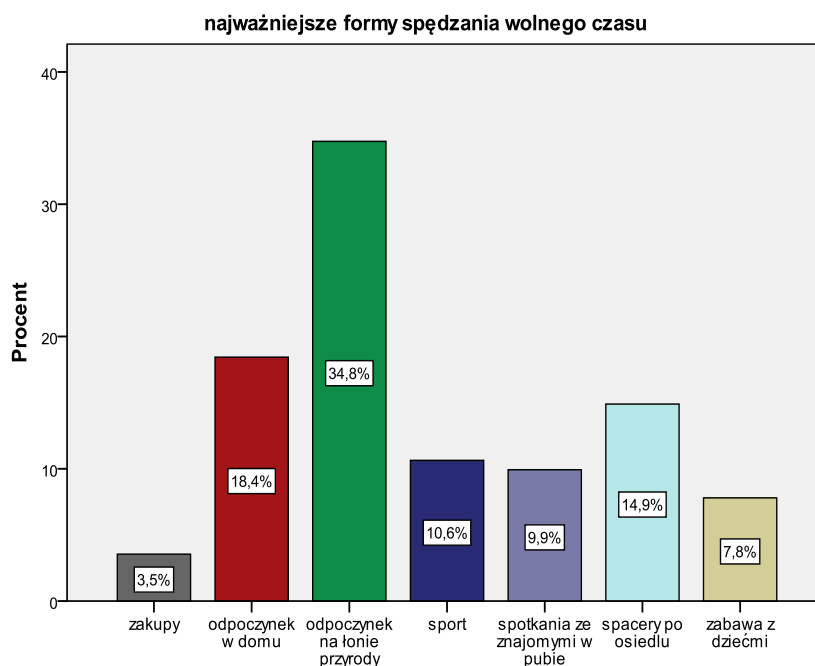
			kategorie wieku			Ogółem
			osoby do 25 roku życia	osoby pomiędzy 25 a 60 rokiem życia	osoby powyżej 60 roku życia	
Czy oferta spędzania wolnego czasu na obszarze objętym badaniem jest atrakcyjna?	tak	Liczebność	7	19	8	34
		% z kategorii wieku	41,2%	19,4%	23,5%	22,8%
	nie	Liczebność	9	56	16	81
		% z kategorii wieku	52,9%	57,1%	47,1%	54,4%
	trudno powiedzieć	Liczebność	1	23	10	34
		% z kategorii wieku	5,9%	23,5%	29,4%	22,8%
Ogółem	Liczebność	17	98	34	149	
	% z kategorii wieku	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Oferta spędzania wolnego czasu na osiedlach objętych badaniem została przez respondentów nisko oceniona. Zaledwie 23% badanych uważa ją za wystarczającą. Blisko 55% przebadanych osób wskazuje, że na obszarze zamieszkania nie ma możliwości interesującego spędzania wolnego czasu. Wydaje się, tym samym, że przebadane osiedla pełnią głównie funkcje mieszkalne a potrzeby sportowe i kulturalne mieszkańców realizowane są gdzie

indziej. Ciekawych danych dostarcza analiza oceny możliwości realizacji wolnego czasu w zależności od grupy wiekowej. Osoby najmłodsze (do 25 roku życia) zdecydowanie częściej uważają, że istnieją miejsca i sposoby pozwalające spędzać wolny czas. W grupie osób w wieku produkcyjnym (25-60) oraz osób starszych (powyżej 60 roku życia) dominują negatywne oceny funkcji rozrywkowych osiedli przylegających do lasu na skarpie. Wydaje się, że jest to wynik wskazywanego już w tym raporcie zapóźnienia w rozwoju infrastruktury komunalnej i społecznej badanego obszaru.

Jeżeli chodzi o formy spędzania wolnego czasu to najczęściej pojawiającymi się kategoriami w badaniu był **odpoczynek na łonie natury (35% respondentów)**, odpoczynek w domu (19%) oraz **spacery po osiedlu (14,9%)**. Z perspektywy tego badania to właśnie pierwsza z odpowiedzi jest szczególnie istotna. Wskazuje ona na tereny zielone jako miejsca, które mogą zwiększyć komfort, jakość życia mieszkańców na badanych osiedlach. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że respondenci wskazywali raczej na bardziej bierne sposoby korzystania z przyrody. Sport, jako najważniejszy sposób spędzania wolnego czasu wybrało zaledwie 11% respondentów. W opiniach ankietowanych stosunkowo często pojawiały się także wskazania na spacerowanie, spotkania z przyjaciółmi oraz wyprowadzanie zwierząt. Pozostałe kategorie odpowiedzi wydają się być mniej istotne dla badanych osób.

2. Najważniejsze formy spędzania wolnego czasu.

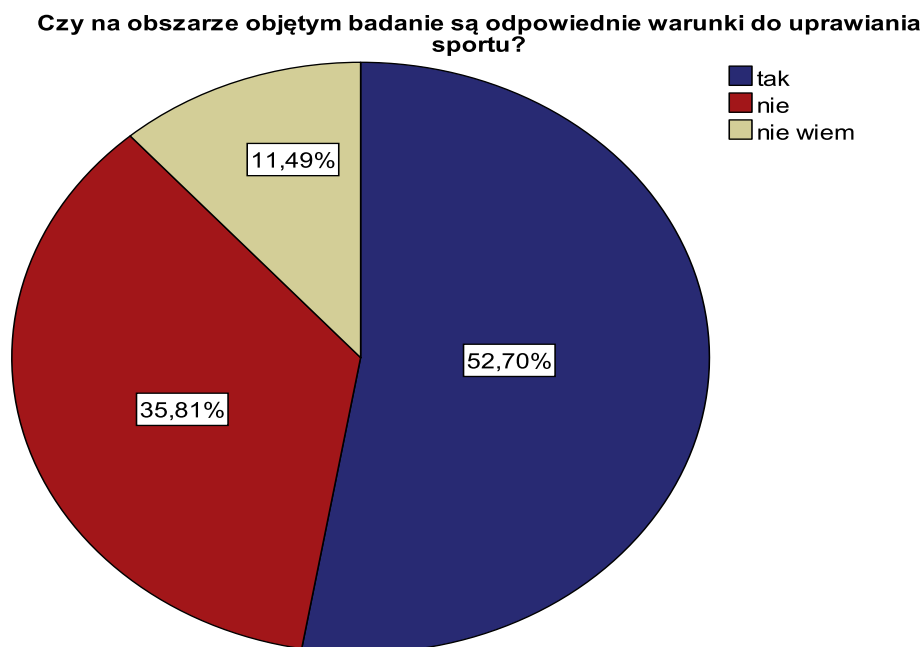
Tab. 6 Najważniejsze formy spędzania wolnego czasu w różnych kategoriach wiekowych.

			kategorie wieku			Ogółem
			osoby do 25 roku życia	osoby pomiędzy 25 a 60 rokiem życia	osoby powyżej 60 roku życia	
najważniejsza forma spędzania wolnego czasu	zakupy	Liczebność	1	2	2	5
		% z kategorii wieku	5,9%	2,2%	6,5%	3,5%
	odpoczynek w domu	Liczebność	0	20	6	26
		% z kategorii wieku	,0%	21,5%	19,4%	18,4%
	odpoczynek na łonie przyrody	Liczebność	4	33	12	49
		% z kategorii wieku	23,5%	35,5%	38,7%	34,8%
	sport	Liczebność	4	8	3	15
		% z kategorii wieku	23,5%	8,6%	9,7%	10,6%
	spotkania ze znajomymi w pubie	Liczebność	8	6	0	14
		% z kategorii wieku	47,1%	6,5%	,0%	9,9%
	spacery po osiedlu	Liczebność	0	14	7	21
		% z kategorii wieku	,0%	15,1%	22,6%	14,9%
	zabawa z dziećmi	Liczebność	0	10	1	11
		% z kategorii wieku	,0%	10,8%	3,2%	7,8%
Ogółem		Liczebność	17	93	31	141
		% z kategorii wieku	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

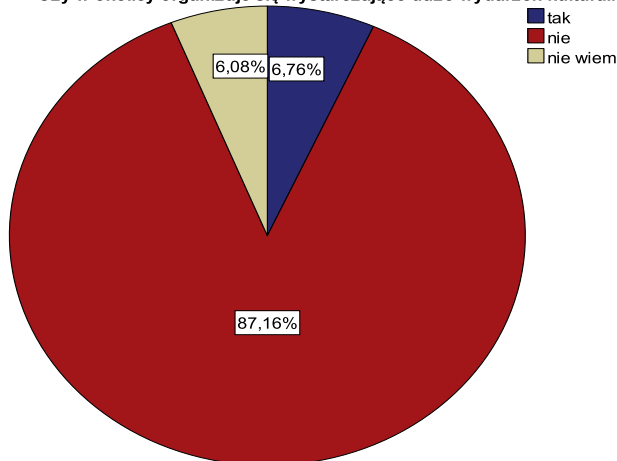
Powyżej przedstawiona tabela wskazuje na duże zróżnicowanie w sposobie spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców reprezentujących różne kategorie wiekowe. Generalnie

rzecz biorąc, grupą najbardziej bierną wydają się być osoby w średnim wieku, najczęściej wskazywały one na odpoczynek w domu jako najważniejszą z form spędzania wolnego czasu. Osoby młodsze wydają się być aktywniejsze, wśród tych respondentów można znaleźć 24% wskazań na sport jako ulubione zajęcie. Pomimo, że nie jest to najwyższy wynik to i tak lokuje tę grupę zdecydowanie powyżej średniej. Ludzie młodzi dużo częściej wskazują też na spotkania ze znajomymi i przyjaciółmi. Osoby starsze z kolei wyraźnie częściej wskazują na odpoczynek na terenach zielonych oraz spacery po osiedlu jako preferowany sposób spędzania wolnego czasu. Z jednej strony odpowiedzi na to pytanie wskazują na naturalną różnicę pomiędzy poszczególnymi kategoriami wiekowymi oraz przewagę mniej aktywnych form spędzania wolnego czasu. Z tej perspektywy **istotne staje się zapewnienie odpowiedniej infrastruktury technicznej umożliwiającej wykorzystanie potencjału obszaru. Równie istotne staje się umożliwienie wykorzystania terenów zielonych przez osoby starsze.** Właśnie w tej grupie wiekowej najczęściej wskazywano możliwość kontaktu z przyrodą czy spacerów po osiedlu, jako preferowaną formę spędzania wolnego czasu.

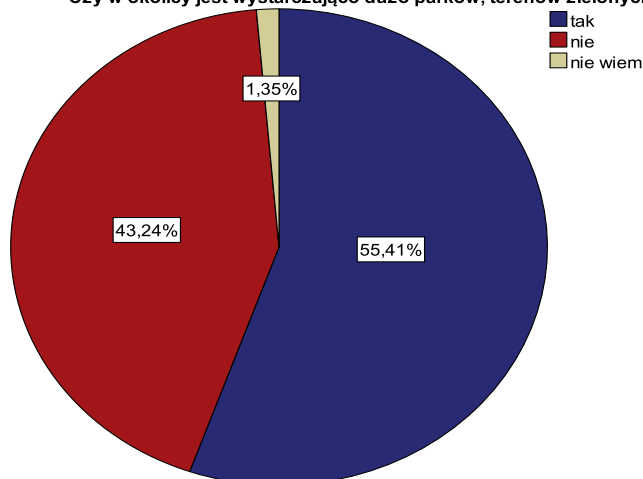
3. Ocena możliwości wykorzystania obszaru.

Czy w okolicy organizuje się wystarczająco dużo wydarzeń kulturalnych?

Czy w okolicy jest wystarczająco dużo parków, terenów zielonych?

Ocena poszczególnych możliwości spędzania wolnego czasu przez respondentów prowadzi do dwóch podstawowych wniosków. Przede wszystkim skrajnie negatywnie została oceniona oferta kulturalna na obszarze objętym badaniem. **Prawie 88% respondentów wskazało na niewystarczającą ilość wydarzeń, imprez, inicjatyw powiązanych z kulturą.** W pewnym sensie spostrzeżenie to utrwała stereotyp osiedli Rubinkowo i Przy Skarpie jako sypialni Torunia.

Stan ten z całą pewnością nie satysfakcjonuje respondentów, którzy bardzo wyraźnie wytknęli niedostateczny charakter oferty kulturalnej. W ogólnych wynikach można także zauważyć pewną przewagę poglądów o wystarczającej liczbie terenów zielonych na obszarze objętym badaniem. Jednakże obraz sytuacji zmienia się, gdy weźmiemy pod uwagę głosy osób opiekujących się dziećmi lub osobami niepełnosprawnymi ruchowo. W pierwszym przypadku blisko 57% respondentów stwierdziło, że terenów zielonych jest zbyt mało w drugim zaś było

to 53% badanych. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że stosunkowo mała liczba respondentów mających pod opieką osoby niepełnosprawne ruchowo utrudnia prawidłową analizę. Co ciekawe, odpowiedzi grupy osób zajmujących się osobami starszymi różnią się wyraźnie bardziej pozytywną oceną ilości terenów na badanych osiedlach. Należy jednakże pamiętać, że także w tym wypadku niewielka próba może prowadzić do pewnych zmian rzeczywistych wyników. Interpretując powyższe dane należy stwierdzić, że **grupa osób opiekujących się dziećmi oraz osobami niepełnosprawnymi ruchowo zdaje się w większym stopniu odczuwać brak parków i terenów zielonych na osiedlach Rubinkowo i Na Skarpie**. Tym niemniej nie są to różnice statystycznie znaczące. Generalnie badana populacja wydaje się być stosunkowo zbalansowana, jeżeli chodzi o ocenę nasycenia obszaru terenami zielonymi. Dokładniejsze dane prezentują poniższe tabele.

Tab. 7 Ocena nasycenia obszaru terenami zielonymi przez osoby opiekujące się dziećmi.

	Procent
pozytywna	42,9
negatywna	57,1
Ogółem	100,0

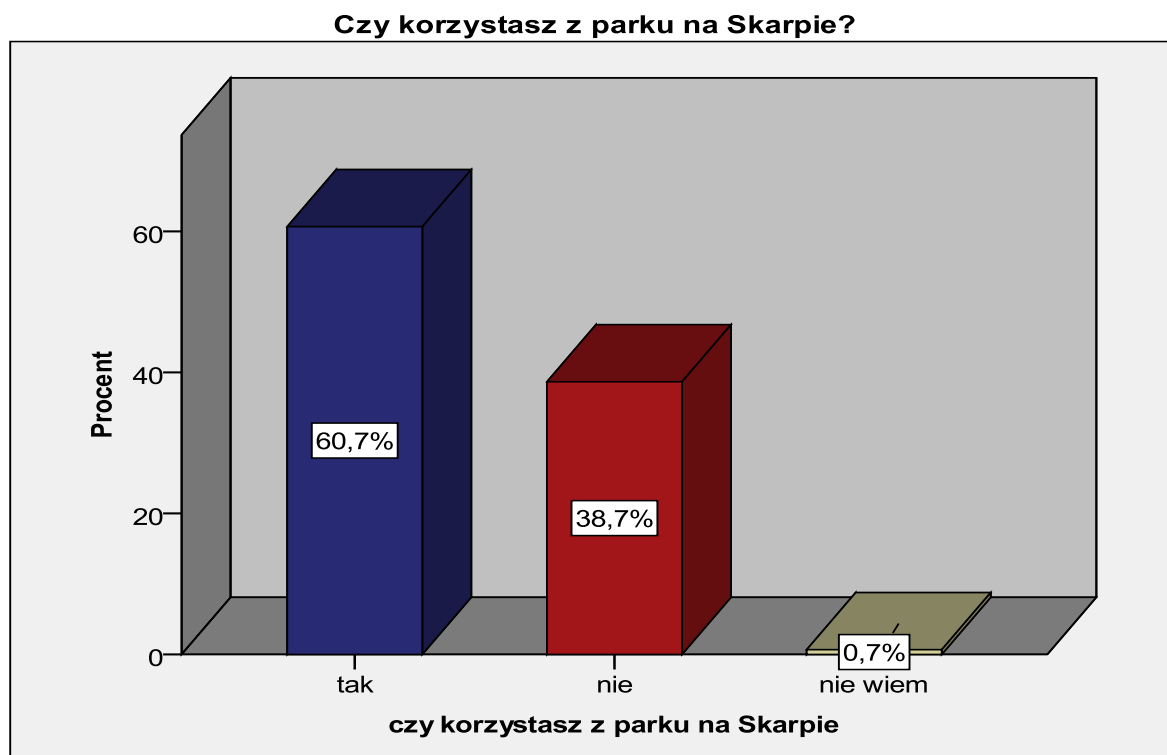
Tab. 8 Ocena nasycenia obszaru terenami zielonymi przez opiekujących się osobami starszymi.

	Procent
pozytywna	58,3
negatywna	37,5
nie wiem	4,2
Ogółem	100,0

Tab. 9 Ocena nasycenia obszaru terenami zielonymi przez opiekujących się osobami niepełnosprawnymi ruchowo.

	Procent
pozytywna	46,7
negatywna	53,3
Ogółem	100,0

4.1.5.3 Wykorzystanie i ocena zagospodarowania parku.

Jak łatwo zauważyć lasek jest istotnym miejscem dla mieszkańców osiedli Rubinkowo i Na Skarpie. Prawie 61% badanej populacji zadeklarowała wykorzystanie tego miejsca. Dotyczy to wszystkich grup wiekowych z pewnym odchyleniem **w przypadku osób najstarszych. Około 47% respondentów w tej grupie wiekowej zadeklarowało, że wykorzystuje omawiany park** a 53% tego nie robi. Dane te znajdują potwierdzenie w ocenie zagospodarowania parku wystawionej przez osoby starsze. Blisko 50% respondentów w tej grupie wiekowej uznało, że park jest źle lub bardzo źle zagospodarowany. Oceny pozytywne miejsce otrzymało od zaledwie 12% respondentów. **Żadna z badanych osób powyżej 60 roku życia nie oceniła zagospodarowania parku bardzo dobrze.** 63% respondentów w tej grupie wiekowej, **uzasadniając niską ocenę tego miejsca wskazywała na brak infrastruktury w parku** (ławki, oświetlenie, ścieżki). Inne odpowiedzi pojawiały się zdecydowanie rzadziej. Dane te wyraźnie wskazują na zaniedbania infrastrukturalne jako główną przyczynę utrudnień w korzystaniu z funkcji parku. Należy w tym miejscu zauważyć, że niska ocena zagospodarowania obszaru była charakterystyczna dla wszystkich grup wiekowych.

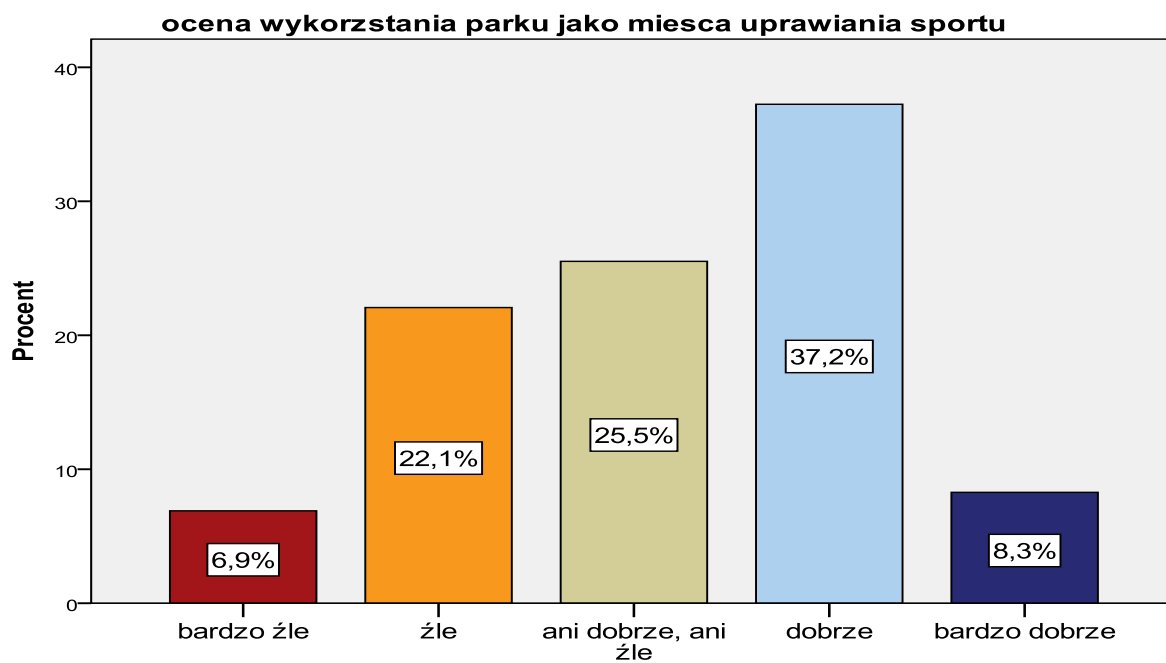
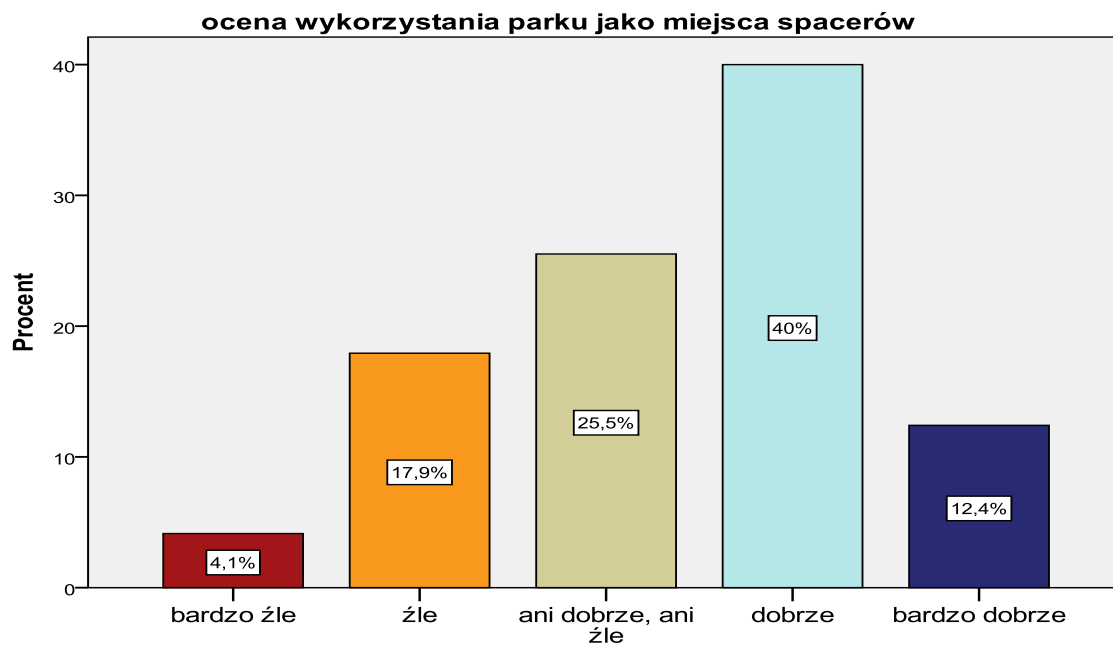
Tab 9. Ocena zagospodarowania parku w opiniach mieszkańców.

	Procent
bardzo zła	19,3
zła	32,7
ani dobra ani zła	36,0
dobra	11,3
bardzo dobra	0,7
Ogółem	100,0

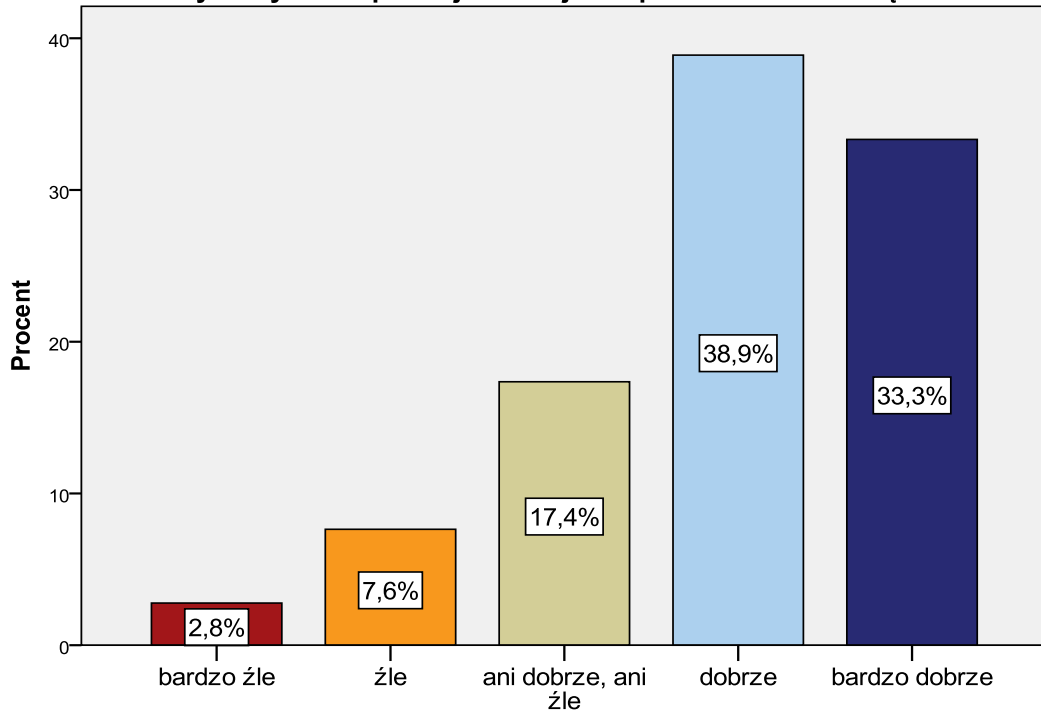
Dane stanowią więc o pewnej prawidłowości, ponad połowa respondentów źle lub bardzo źle ocenia zagospodarowanie parku. Znamienne jest to, że zaledwie 1 ze 150 badanych uznał park za bardzo dobrze utrzymany i wykorzystywany. **Według większości badanych największym problemem był brak infrastruktury, na który wskazywało 68% respondentów.** Kolejnymi wskazaniem były: brud i brak poczucia bezpieczeństwa, które wybrało odpowiednio 16% i 9% respondentów. W przypadku 17 respondentów pozytywnie oceniających zagospodarowanie parku, dominującym czynnikiem zdaje się być możliwość kontaktu z przyrodą.

4.1.5.4 Ocena potencjału parku.

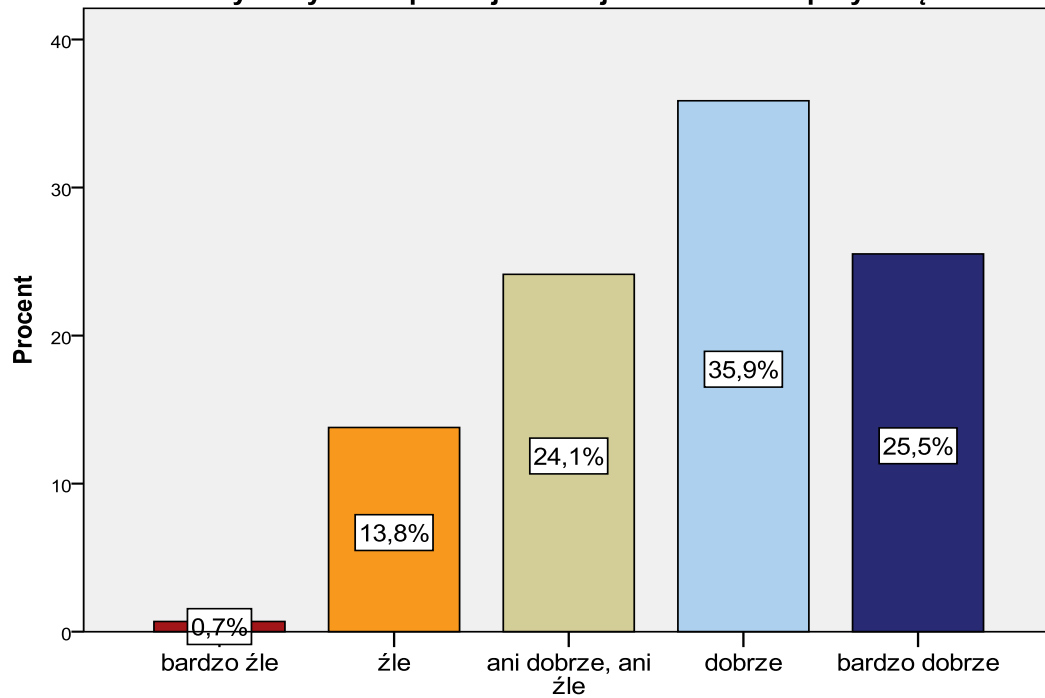
Pewne różnice można zauważyć w ocenie potencjału lasu oraz wśród poglądów na jego rolę i funkcje jakie miałby pełnić. Przede wszystkim występuje jednak pewna prawidłowość w ocenie aktualnego wykorzystania terenu. W zgodnej opinii respondentów park jest dobrze lub bardzo dobrze wykorzystywany przez mieszkańców przy wszelkich czynnościach związanych z kontaktem z przyrodą. Spacerowanie, wyprowadzanie zwierząt, uprawianie sportu czy po prostu kontakt z naturą są wskazywane jako główne czynności wykonywane w parku. Diametralnie różna jest jednak ocena wykorzystania obszaru, jako miejsca imprez i wydarzeń kulturalnych. W tym wypadku oceny uległy odwróceniu i 64% respondentów oceniło wykorzystanie parku w tej dziedzinie jako złe lub bardzo złe. Po raz kolejny wyniki badania zdają się potwierdzać tezę o niskim stopniu zagospodarowania parku oraz nasycenia infrastrukturą techniczną. Z jednej strony ogranicza to jego funkcje z drugiej zaś pozwala korzystać z terenów rekreacyjnych. Rozkład opinii respondentów prezentują poniższe wykresy:

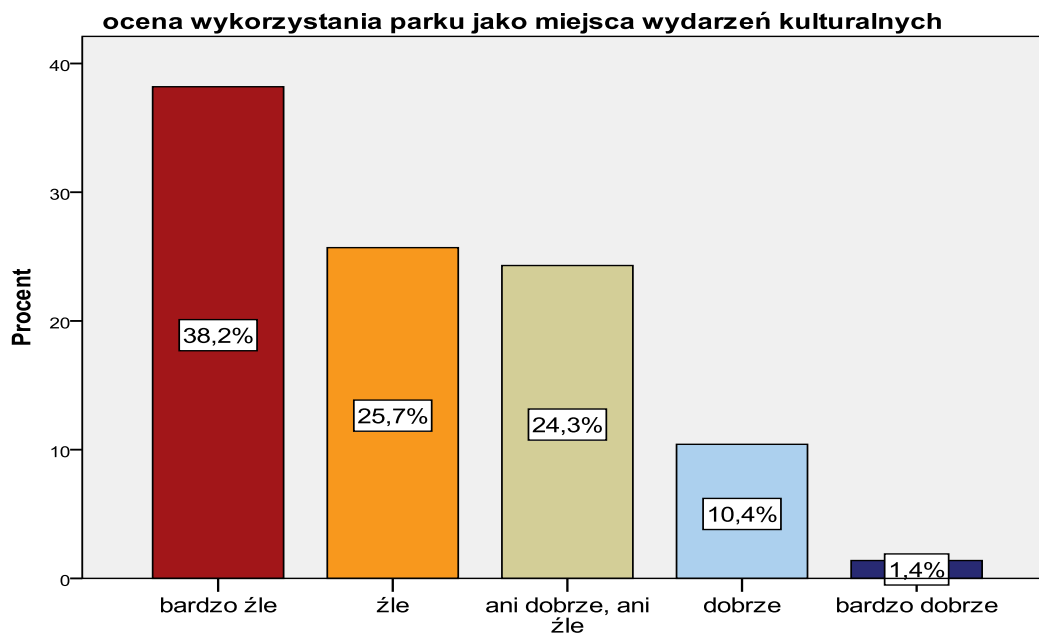

ocena wykorzystania parku jako miejsca spacerów ze zwierzętami

ocena wykorzystania parku jako miejsca kontaktu z przyrodą

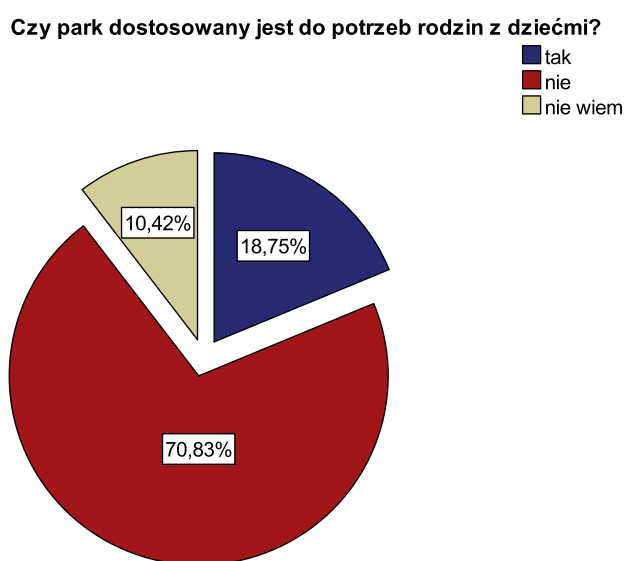
Tab. 10 Ocena estetyki parku.

	Procent ważnych
podoba mi się w parku	24,3
nie podoba mi się w parku	45,9
nie mam zdania	29,1
Ogółem	100,0

Z perspektywy deklarowanego wykorzystania lasku niekorzystnie wypada ocena walorów estetycznych terenu. Z jednej strony respondenci wskazują na możliwość kontaktu z przyrodą, wypoczynkową funkcję obszaru, z drugiej zaś aż **46% respondentów uważa lasek za mało estetyczny**. Odmiennego zdania jest zaledwie 24% badanych. Stosunkowo liczna pozostaje także grupa osób niezdecydowanych. **Tym samym oprócz braków w infrastrukturze parkowej, to właśnie estetyka staje się kluczowym elementem decydującym o przyszłym potencjale tego obszaru.**

4.1.5.5 Wykorzystanie parku przez poszczególne grupy mieszkańców.

Kolejnym istotnym elementem, który należy uwzględnić w analizach potencjału parku jest jego wykorzystanie przez poszczególne kręgi ludności. Zarówno osoby opiekujące się dziećmi, seniorzy, jak i osoby niepełnosprawne ruchowo wraz z opiekunami stanowią szczególnie istotne grupy ludności, korzystającej z terenów parkowych. Pierwszą z analizowanych grup będą rodziny z dziećmi. Ich ocena przystosowania parku do potrzeb dzieci prezentuje się następująco:

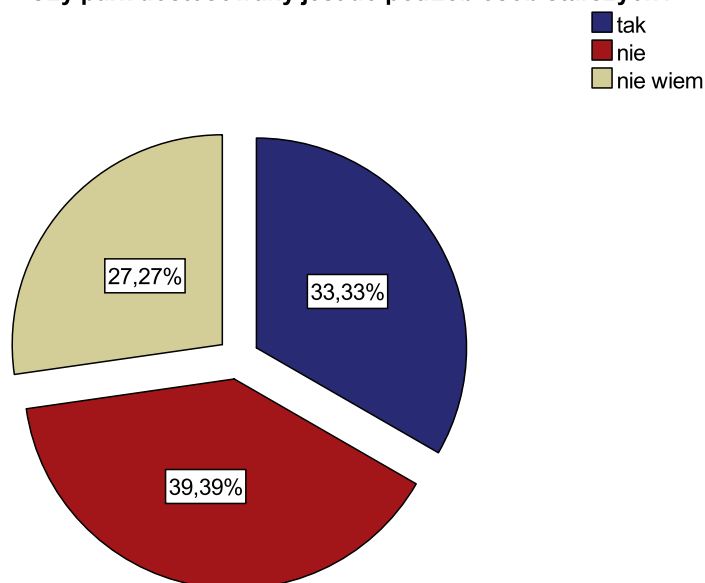
Powyżej przedstawiony wynik jest jednoznaczny, w **grupie respondentów zajmujących się dziećmi aż 71% badanych zadeklarowała, że Park na Skarpie nie spełnia ich potrzeb oraz wymagań.** Po raz kolejny, to brak infrastruktury parkowej oraz brud i niska estetyka parku zostały wskazane jako elementy decydujące o niedostosowaniu parku do potrzeb rodzin z dziećmi.

Tab. 11 Powody niedostosowania parku do potrzeb rodzin z dziećmi.

	Procent
brak infrastruktury	67,6
bezpieczeństwo	11,8
higiena, estetyka	20,6
Ogółem	100,0

Inaczej odpowiedzi rozkładały się w grupie osób powyżej 60 roku życia.

Czy park dostosowany jest do potrzeb osób starszych?

W tym wypadku można zauważyć, wyjątkowo zbilansowany rozkład odpowiedzi. Podobna ilość starszych respondentów wskazała na dostosowanie bądź niedostosowanie parku do potrzeb seniorów. Wśród osób w tej kategorii wiekowej oceniających park jako niedostosowany do potrzeb starszych po raz kolejny dominowały odpowiedzi wskazujące na **brak infrastruktury parkowej. Wskazało na nią aż 84,6% seniorów.** Pojawiły się także wskazania na brak bezpieczeństwa, dotyczyły one jednak tylko 15% respondentów.

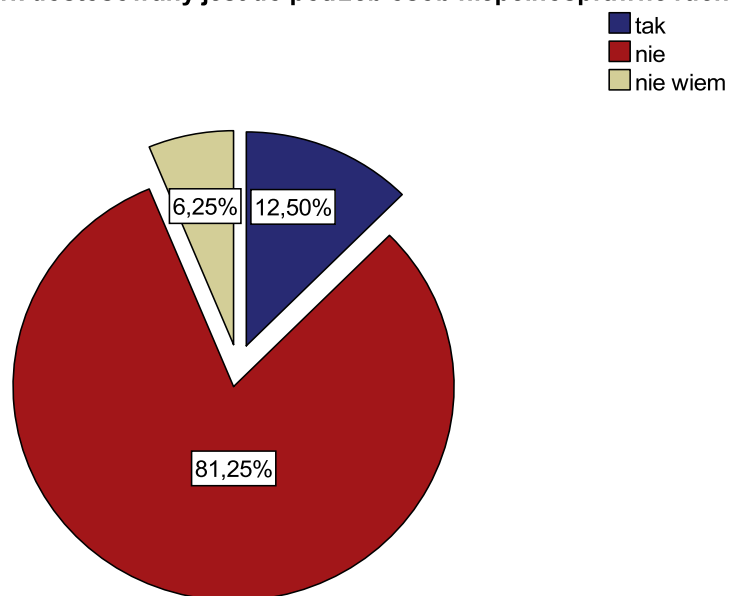
Tab. 12 Powody niedostosowania parku do potrzeb osób starszych.

	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
brak infrastruktury	32,4	84,6	84,6
Problemy z bezpieczeństwem	5,9	15,4	100,0
Ogółem	38,2	100,0	

Po raz kolejny zagospodarowanie i stan parku został negatywnie oceniony przez grupę respondentów opiekujących się osobami niepełnosprawnymi ruchowo. Mimo, iż była to grupa nieliczna (16), co utrudnia wyciąganie ogólnych wniosków, wyniki badania wyraźnie

wskazują na krytyczną ocenę stanu diagnozowanego obszaru. **Zdecydowana większość, 82% respondentów oceniło park, jako niedostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo.** Odmiennego zdania było zaledwie 12% badanych. Dane te są szczególnie istotne, gdyż dotyczą osób bezpośrednio zaangażowanych w opiekę nad osobami niepełnosprawnymi ruchowo. Proporcje prezentuje poniższy wykres.

Czy park dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawne ruchowo?

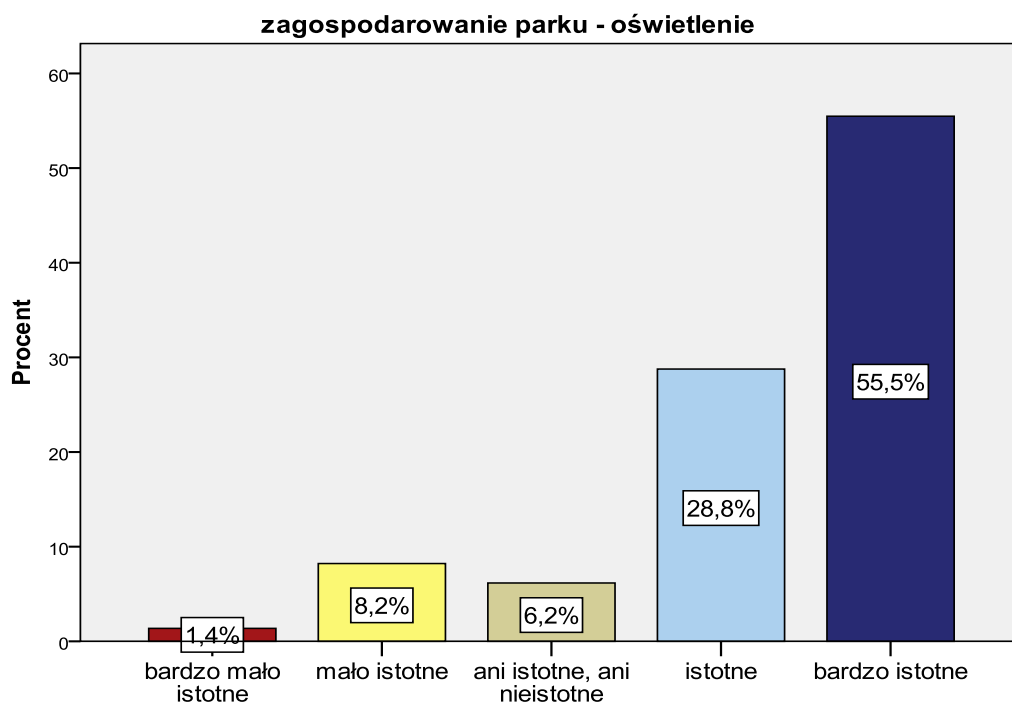
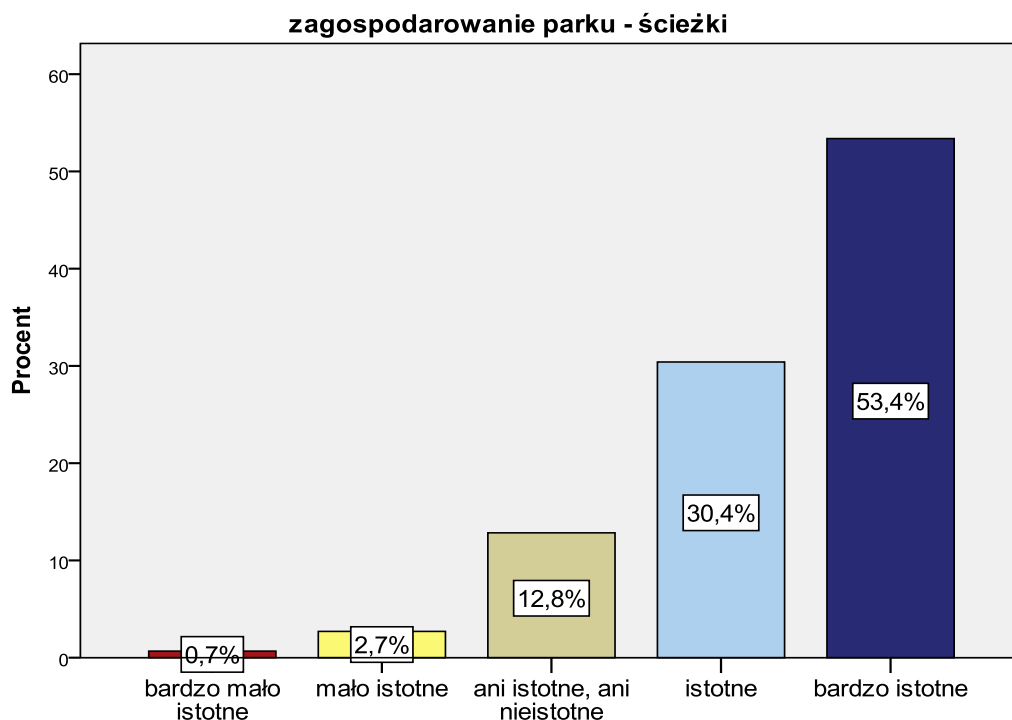

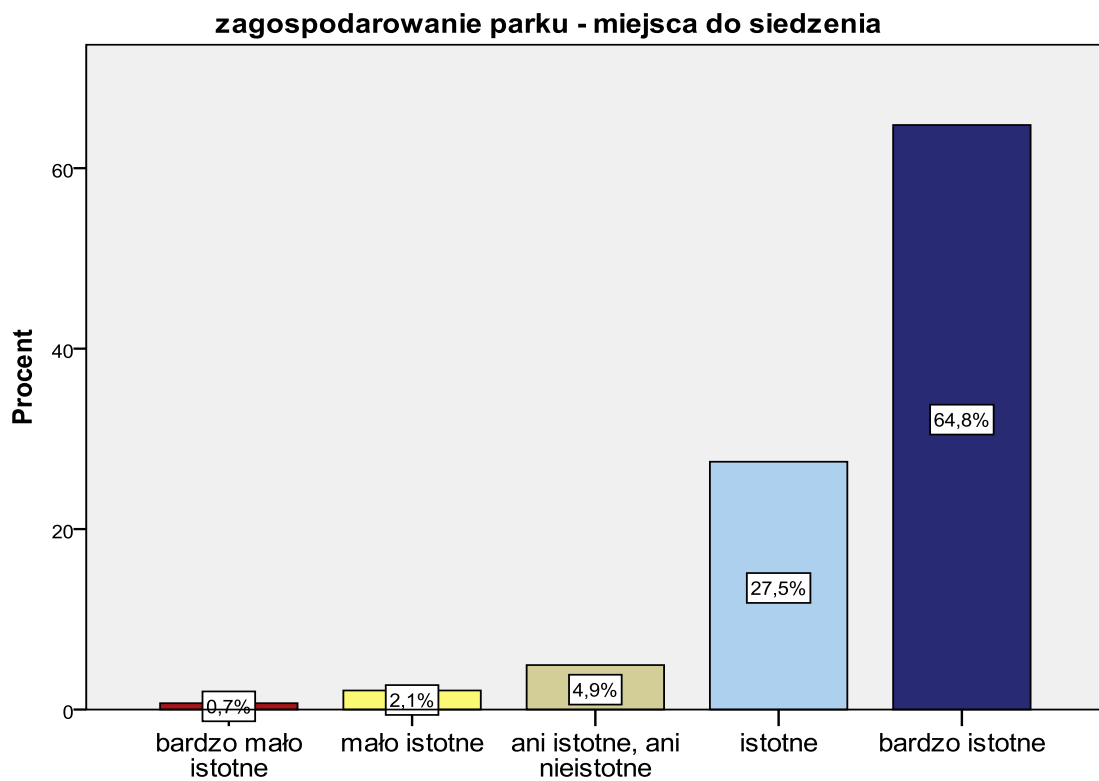
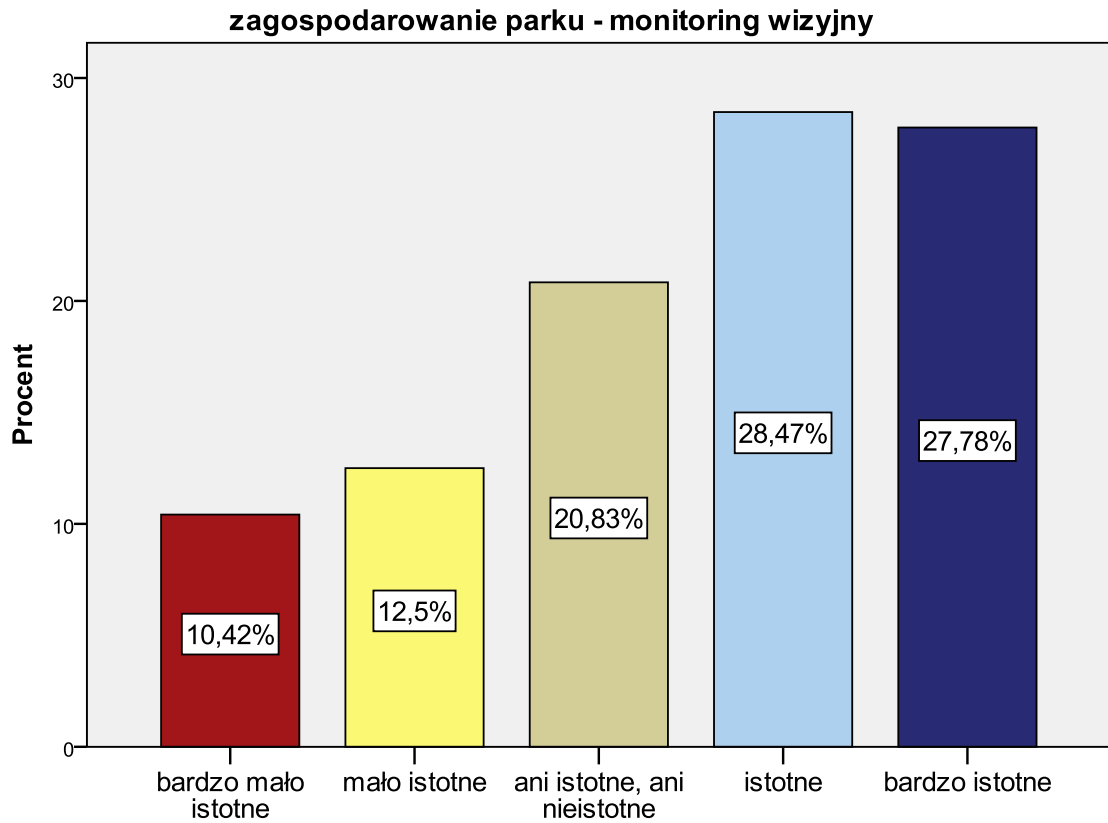
Jeszcze bardziej wyraziste są przyczyny niedostosowania parku. W **zgodnej opinii respondentów opiekujących się osobą niepełnosprawną ruchowo, uznano, że laszek na skarpie nie jest dostosowany do potrzeb** podopiecznych. Braki w infrastrukturze ponownie stanowiły główną przeszkodę. Należy zaznaczyć, że **odpowiedziało tak 100% badanych** respondentów. Jest to wynik rzadko spotykany w badaniach społecznych i wydaje się tym samym podkreślać problem niedostosowania lub braku infrastruktury do potrzeb mieszkańców na badanym obszarze.

4.1.5.6 Priorytetowe inwestycje.

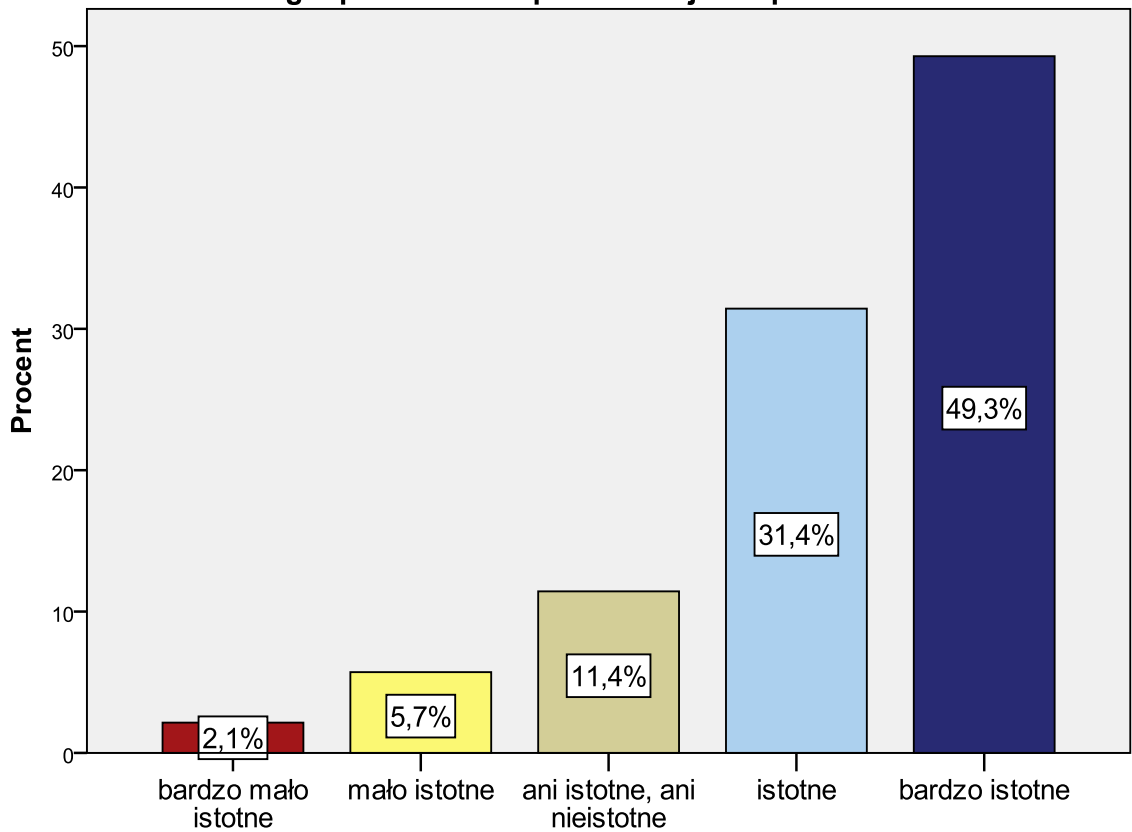
W trakcie badania respondenci mogli się wypowiedzieć na temat istoty i charakteru priorytetowych inwestycji i zagospodarowania pozwalających zwiększyć potencjał oraz

poszerzyć funkcjonalność lasku na skarpie. Wyniki zostały przedstawione na wykresach poniżej (% odpowiedzi respondentów).

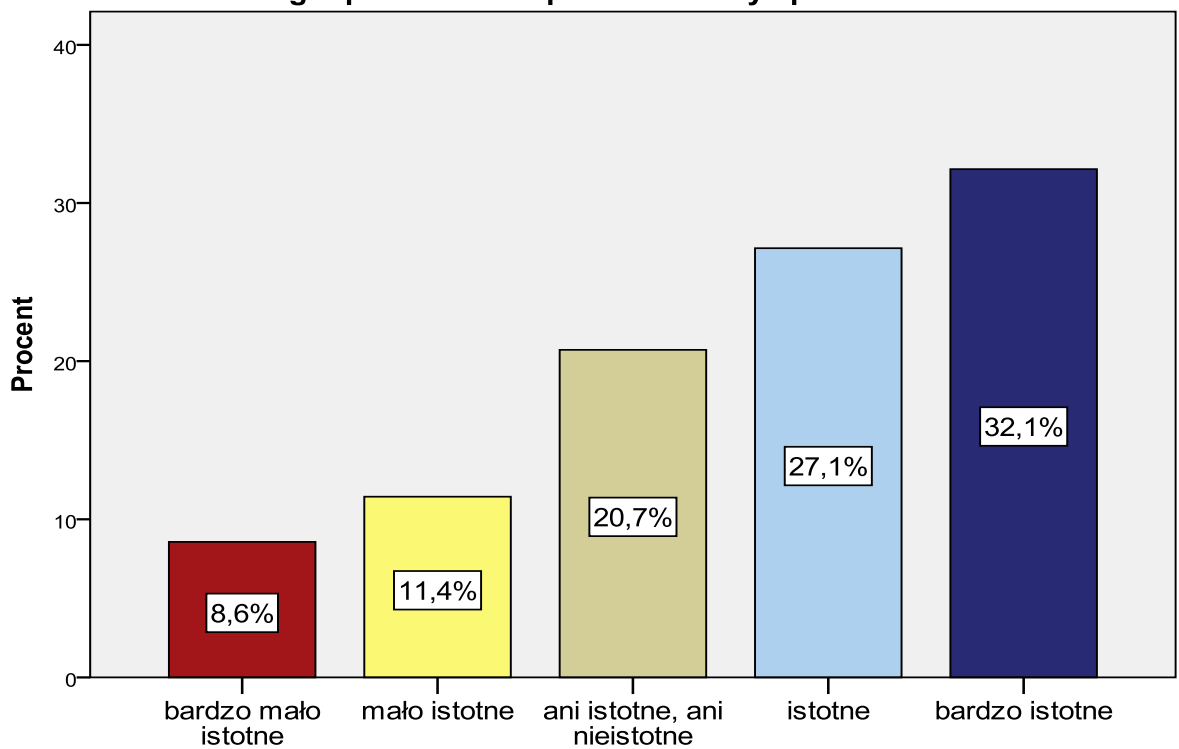

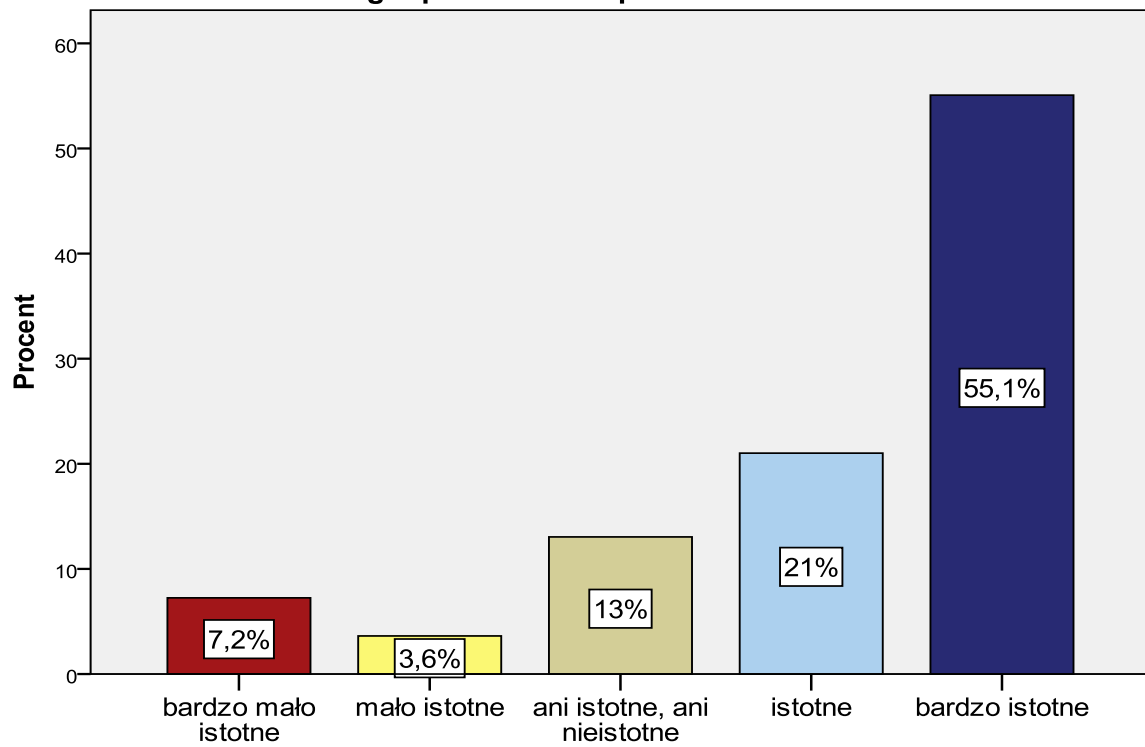
zagospodarowanie parku - miejsca spotkań

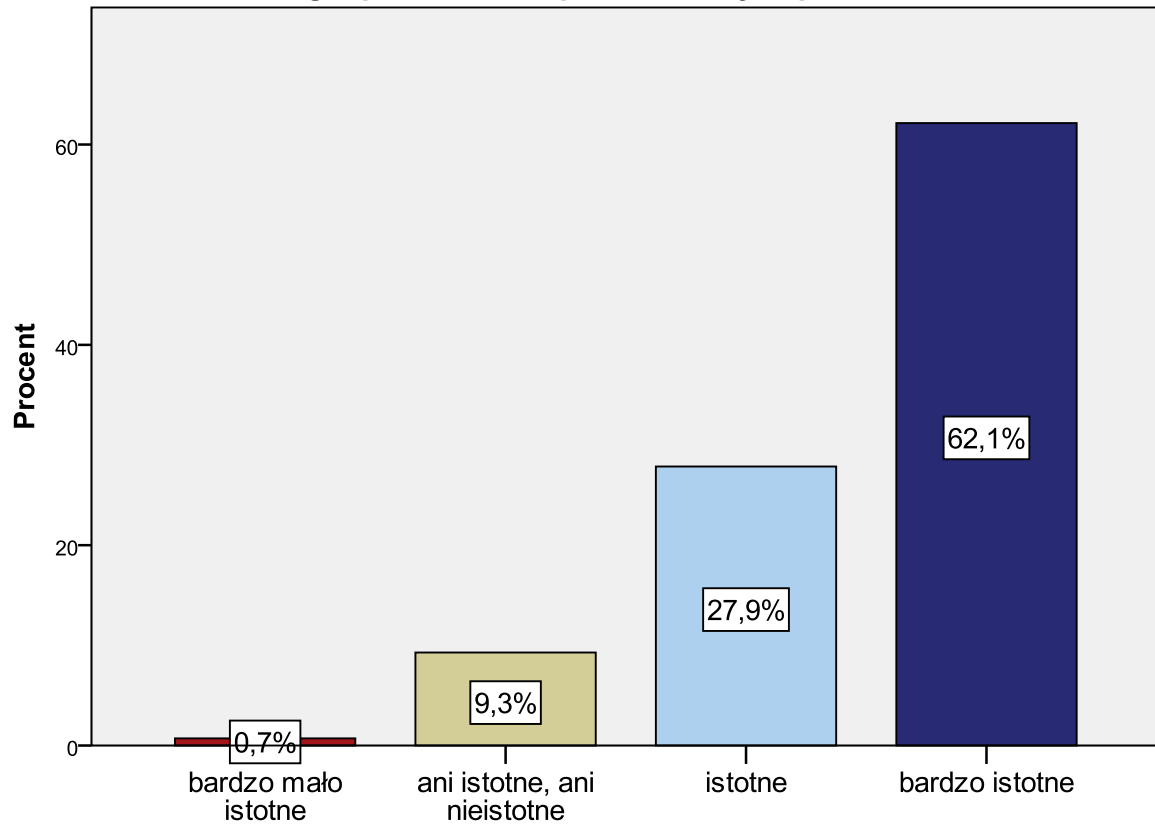
zagospodarowanie parku - obiekty sportowe

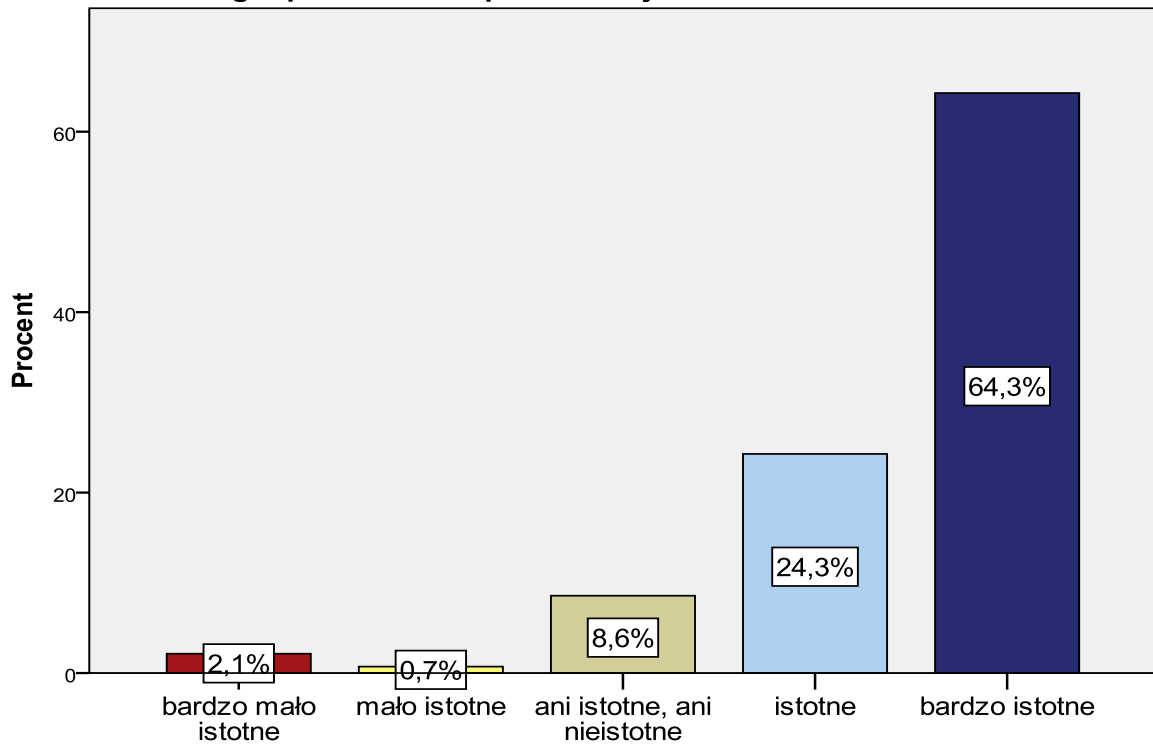
zagospodarowanie parku - zieleń

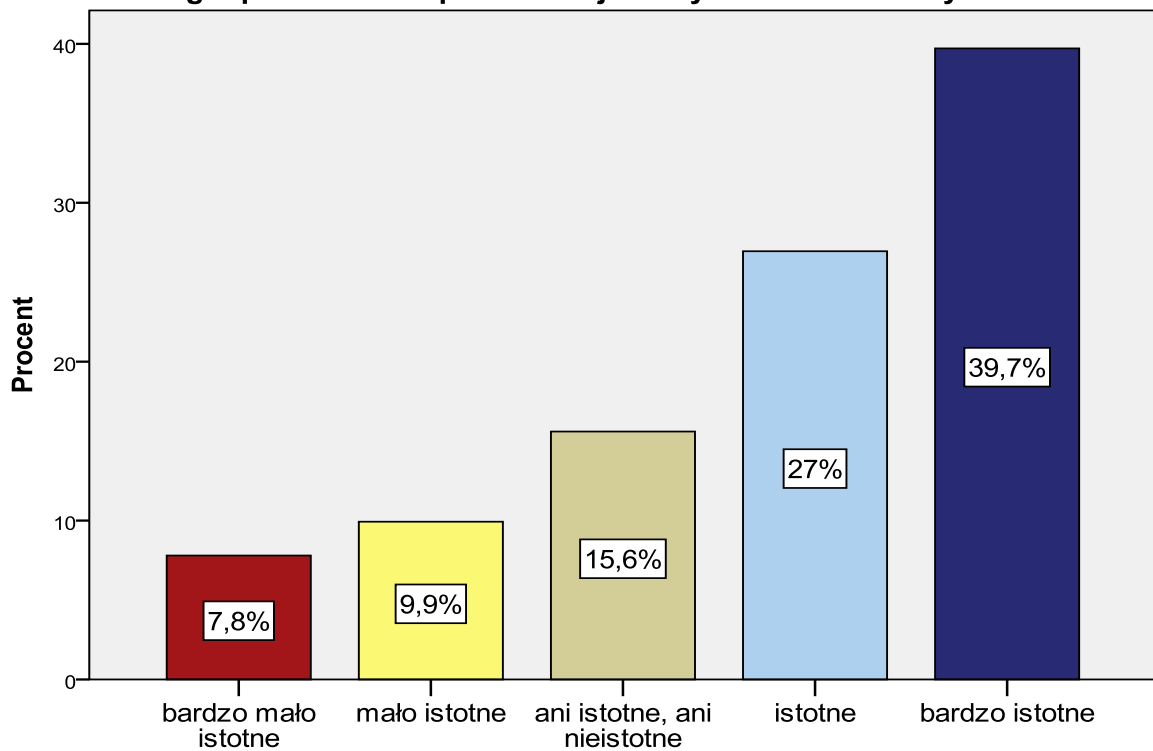
zagospodarowanie parku - estetyka parku

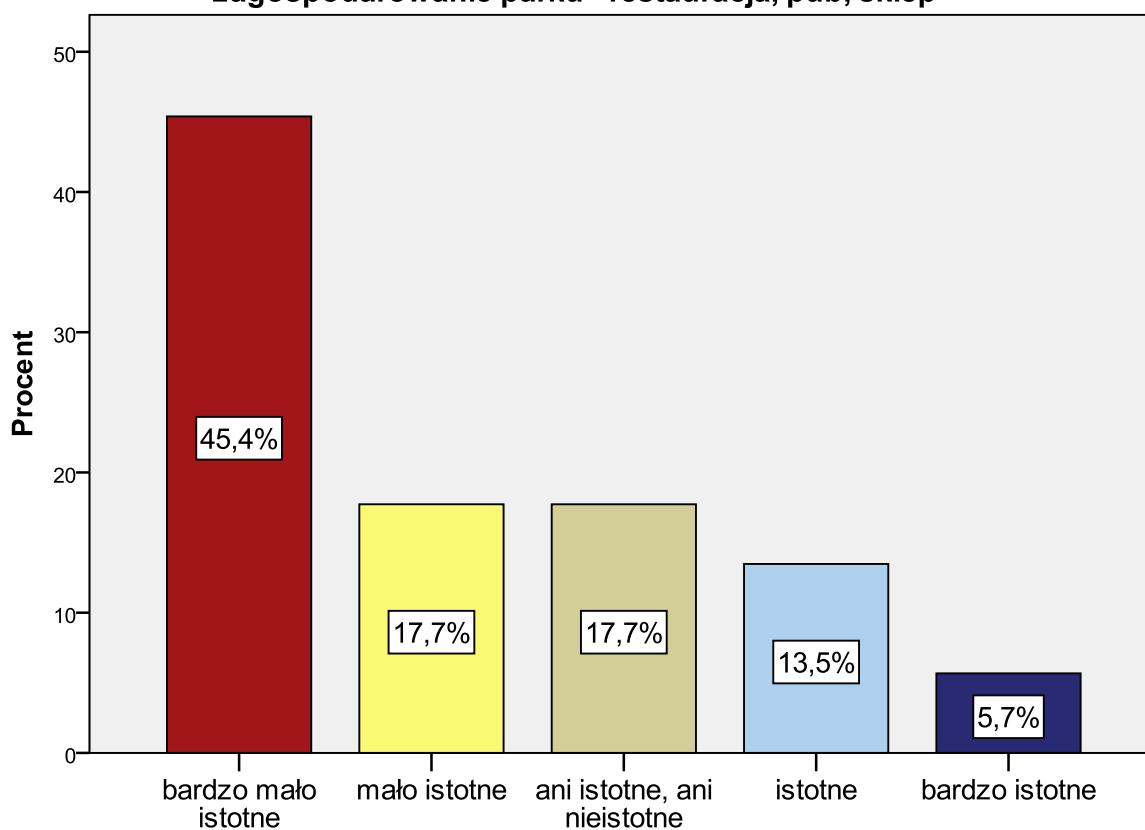
zagospodarowanie parku - miejsca zabaw dla dzieci

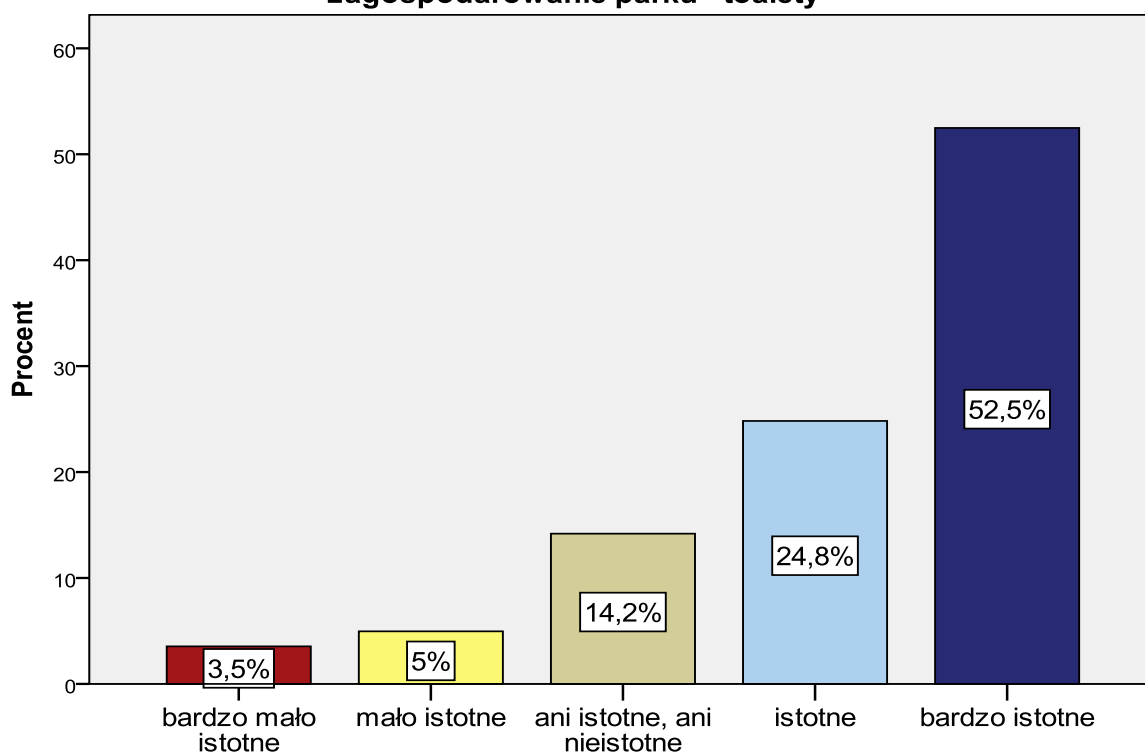
zagospodarowanie parku - miejsca wydarzeń kulturalnych

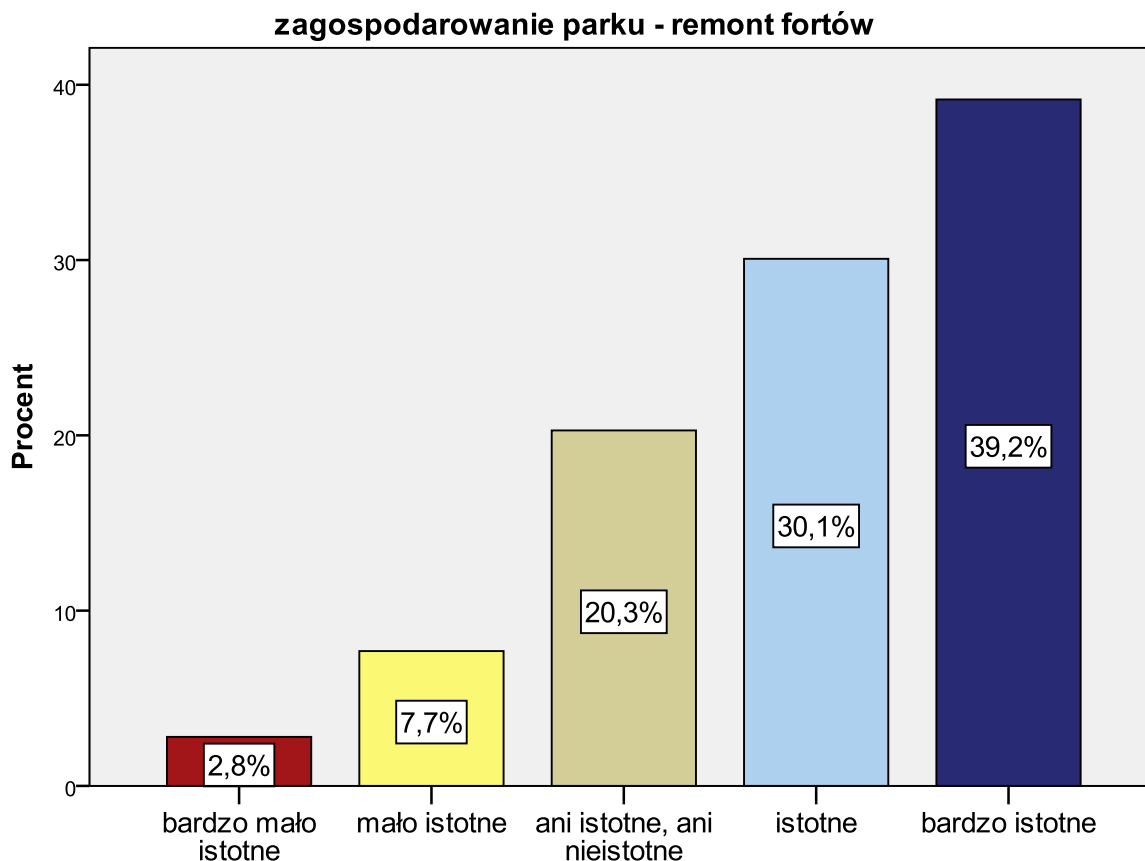

zagospodarowanie parku - restauracja, pub, sklep

zagospodarowanie parku - toalety

Analiza powyżej przedstawionych wykresów pogłębia przekonanie o potrzebie inwestycji w infrastrukturę naszego terenu. Respondenci zgodnie wskazują na ścieżki, oświetlenie, ławki, miejsca spotkań jako priorytetowe inwestycje umożliwiające zwiększenie stopnia wykorzystania badanego obszaru. Co ciekawe, są w tym poglądzie wyjątkowo zgodni, niezależnie od pytania. Na podstawowe inwestycje w infrastrukturę parkową, jako istotne bądź bardzo istotne wskazuje od 70 do 80% respondentów. Wydaje się, że tak wyraźne tendencje są wynikiem pierwotnego charakteru parku, pozbawionego większej liczby udogodnień. Kolejną istotną kategorią rozwojową, na którą wskazało blisko 90% respondentów jest estetyka parku. **Co ciekawe, inwestycjami mniej docenionymi przez mieszkańców byłyby obiekty wydarzeń kulturalnych, sportowych oraz remont fortów.** Co prawda, wciąż większość respondentów chciałaby zmiany także w tym zakresie, jednakże nie jest to już tak wyraźne jak w przypadku rozwoju infrastruktury parkowej. W stosunkowo zgodnej opinii respondentów, **w parku nie powinny powstawać puby, bary oraz restauracje. Negatywnie do tego typu inwestycji odnosi się około 62%** badanych. Powyżej przedstawione wyniki zdają się korespondować z głównymi, społecznymi funkcjami lasu na skarpie. Większość respondentów wskazuje na to miejsce jako teren, ograniczonej aktywności

fizycznej, kontaktów z przyrodą, spacerów, miejsca spotkań. Tym samym to właśnie inwestycje ułatwiające takie czynności są w szczególności oczekiwane przez badanych.

4.1.5.6 Bezpieczeństwo.

Kolejnym istotnym elementem w badaniu wykorzystania lasku stała się subiektywna ocena bezpieczeństwa mieszkańców.

Tab. 13 Czy park jest miejscem bezpiecznym?

	Procent
Tak	16,7
Nie	62,7
nie wiem	20,7
Ogółem	100,0

Badania pokazują, że prawie **63% przepytanych respondentów uznało, że lasek nie jest dla nich miejscem bezpiecznym**. W równym stopniu dotyczy to zarówno osób korzystających, jak i niekorzystających z obszaru. W pewnym stopniu wzmacnia to wymowę danych, pokazując, że także osoby znające omawiany teren, nie czują się na nim komfortowo.

Tab. 13 Poczucie bezpieczeństwa w Parku na Skarpie ze względu na płeć respondenta.

		płeć		Ogółem	
		kobieta	mężczyzna		
Czy park jest miejscem bezpiecznym?	tak	Liczebność	7	13	20
		% z płeć	13,0%	36,1%	22,2%
	nie	Liczebność	35	19	54
		% z płeć	64,8%	52,8%	60,0%
	nie wiem	Liczebność	12	4	16
		% z płeć	22,2%	11,1%	17,8%
	Ogółem	Liczebność	54	36	90
		% z płeć	100,0%	100,0%	100,0%

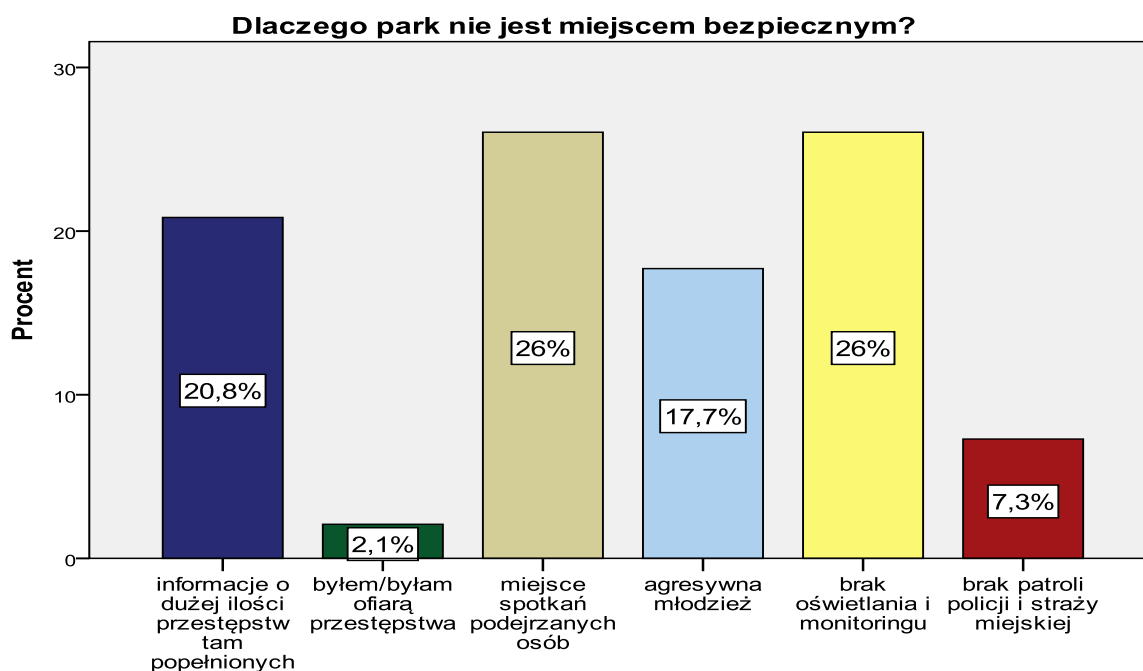
Wyraźnie widać, że czynnikiem różnicującym ocenę zagrożeń, wśród osób korzystających z lasku jest płeć respondenta. **Blisko 65% kobiet i 53% mężczyzn uważa obszar ten za niebezpieczny**. Należy też dodać, że zaledwie 13% kobiet i aż 36% mężczyzn nie widzi tego

problemu. W mniejszym stopniu poczucie bezpieczeństwa jest warunkowane przez wiek respondentów.

Tab. 14 Poczucie bezpieczeństwa w Parku na Skarpie ze względu na kategorię wieku respondenta.

			kategorie wieku		
			osoby do 25 roku życia	osoby pomiędzy 25 a 60 rokiem życia	osoby powyżej 60 roku życia
Czy park jest miejscem bezpiecznym?	tak	Liczebność	2	18	5
		% z kategorii wieku	11,8%	18,2%	14,7%
	nie	Liczebność	13	63	18
		% z kategorii wieku	76,5%	63,6%	52,9%
	nie wiem	Liczebność	2	18	11
		% z kategorii wieku	11,8%	18,2%	32,4%
	Ogółem	Liczebność	17	99	34
		% z kategorii wieku	100,0%	100,0%	100,0%

Pewne odchylenia od normy można zauważyć **w grupie osób do 25 roku życia, spośród której aż 76% badanych wskazało na poczucie braku bezpieczeństwa w parku.** Wynik ten może jednak być spowodowany niewielką ilością osób badanych w danej kategorii wiekowej. Generalnie, należy jednak wskazać na niski poziom poczucia bezpieczeństwa wśród respondentów. Niewątpliwie musi on także obniżać atrakcyjność obszaru jako miejsca spotkań, spacerów, spędzania wolnego czasu. Tym samym obok inwestycji w infrastrukturę, estetykę parku, to właśnie bezpieczeństwo staje się kluczowym, z perspektywy mieszkańców komponentem rozwoju parku na Skarpie. Respondenci wskazali na następujące przyczyny niskiego poczucia bezpieczeństwa:

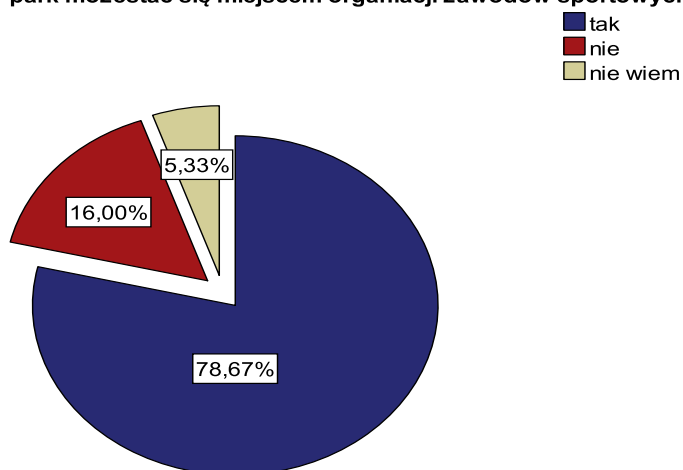

W tym wypadku, w wypowiedziach respondentów zdają się dominować trzy główne **przyczyny niskiej oceny bezpieczeństwa w parku**. Pierwszą z nich są wskazywane przez 21% rozmówców informacje o dużej ilości przestępstw tam popełnianych. Subiektywne przekonania mieszkańców nie korespondują jednak w tym przypadku z ilością przestępstw, których ofiarami stali się respondenci. Zaledwie 2 osoby uczestniczące w badaniu zadeklarowały, że stały się ofiarą przestępstwa popełnionego na badanym obszarze. Kolejna kategoria odpowiedzi wskazywała na **park jako miejsce spotkań podejrzanych osób i agresywnie zachowującej się młodzieży**. Stwierdziło tak ponad 43% badanych osób. Jako znaczące ograniczenie bezpieczeństwa został wskazany brak oświetlenia i monitoringu.

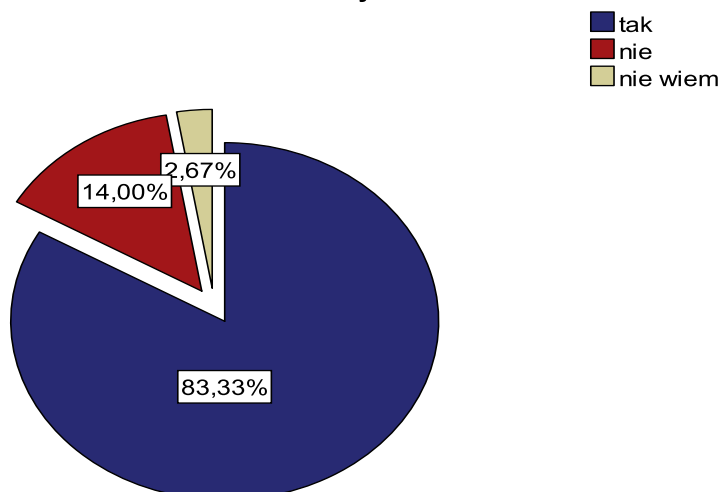
4.1.5.8 Podsumowanie: przyszłość parku w opiniach mieszkańców.

Pomimo braków infrastruktury, niskiej estetyki oraz poczucia zagrożenia, park w zgodnych opiniach respondentów stanowi ważne miejsce, które przy odpowiednim wykorzystaniu może zwiększyć komfort mieszkania na takich osiedlach jak Rubinkowo czy Na Skarpie. Teren ten posiada przede wszystkim potencjał rekreacyjny, może służyć jako miejsce spotkań i spacerów. Tym niemniej, badane osoby widzą także możliwość rozszerzenia funkcji lasu, zwiększenia jego potencjału. Opinie respondentów kształtują się następująco:

Czy park może stać się miejscem organizacji zawodów sportowych?

Czy park może stać się miejscem organizacji koncertów, festynów, wydarzeń kulturalnych?

Tab. 15 Czy Park może stać się miejscem, w którym mieszkańcy chętnie spędzają wolny czas?

	Procent
tak	96,7
nie	1,3
nie wiem	2,0
Ogółem	100,0

Zdecydowana większość respondentów wskazuje, na to, że park może stać się ważnym miejscem na kulturowej, społecznej, czy wreszcie sportowej mapie Torunia. **Dla 97%**

badanych teren ten posiada potencjał, który może zostać wykorzystany. Jednocześnie aż 90% respondentów uważa, że w parku tym należy najpierw wprowadzić odpowiednie zmiany. Co więcej, blisko 34% z naszych rozmówców uznało, że jest gotowa aktywnie uczestniczyć w procesie rewitalizacji i odnowy lasu. W stosunkowo biernym obywatelsko społeczeństwie polskim, zadeklarowaną przez 1/3 badanej populacji chęć uczestnictwa w procesach rozwoju należy uznać za ważny element projektowanych procesów zmiany. Pokazuje to także wagę, którą mieszkańcy osiedli Rubinkowo i Na Skarpie przykładają do parku i funkcji, które może on pełnić.

Wizualizacja najczęściej zgłaszanych pomysłów rozwiązań tymczasowych dla parku:

Wizualizacja najczęściej zgłaszanych pomysłów na rozwiązania długofalowe:

5. Otwarta debata z mieszkańcami (27 październik 2010)

Podczas otwartej debaty z mieszkańcami Torunia na temat przyszłości lasku, przedstawiono powyższe wyniki badań, a następnie przeprowadzono dyskusję na temat przyszłości lasku.

Podczas dyskusji pojawiły się zróżnicowane pomysły, które zebrano i w sposób hasłowy spisano. Dodatkowo mieszkańcy mogli wyrazić swój głos w ankietach.

Pomysły na infrastrukturalne zagospodarowanie lasku:

- przygotować oznaczone trasy rowerowe o różnym stopniu trudności
- zbudować tor saneczkowy (letni i zimowy)
- laszek jako całoroczny park sportów i rekreacji
- park aktywności dla dzieci, młodzieży i dorosłych
- zbudować tor łuczniczy
- wyznaczyć i przygotować infrastrukturalnie miejsca do grillowania i piknikowania
- zbudować park linowy
- wyznaczyć teren do gry w paintball
- oświetlone alejki parkowe
- należy wstawić śmietniki i wprowadzić system zbierania odpadów z terenu
- ustawić mapy parku w kilku punktach
- ustawić stoliki szachowe
- wyremontować, zagospodarować i wykorzystać przestrzeń fortu i schronów
- zbudować tor do zjazdu bolidem w rynnice
- wyznaczyć miejsca dla wędkarzy, stworzyć dla nich ofertę
- zagospodarować punkt widokowy
- wykorzystać potencjał przyrodniczy tego miejsca
- zbudować miasteczko do nauki jazdy rowerem
- wydzielić "miejsca" do różnych rodzajów aktywności
- aquapark (latem otwarty)
- stworzyć ofertę dla seniorów
- duży plac zabaw z diabelskim młynem
- ścieżki zdrowia
- trasy dla rolkarzy, wrotkarzy i deskorolkarzy
- ławki, ławki, ławki

- toalety
- kawiarnia
- wydzielone miejsca dla psów, mini golfa
- ciągi piesze z miejscami odpoczynku
- muzeum w Forcie I
- całoroczny lunapark na placu cyrkowym
- miejsca do obserwacji ptaków przez ornitologów
- znakowane szlaki do nordic walking
- przygotować miejsca na ogniska
- wioska indiańska
- przygotować taras widokowy z możliwością dojazdu samochodem
- wprowadzić monitoring
- część parku jako kraina motyli
- terenowe urządzenia rekreacyjne
- podkreślić i wydobyć forteczno-militarne i krajobrazowe walory miejsca
- zachować leśny charakter – jak najwięcej natury

Pomysły na zarządzanie miejscem:

- konkurs dla organizacji pozarządowych na zarządzanie poszczególnymi fragmentami lasu
- znaleźć zarządcę terenu (może org. pozarządowe) z kilkuletnimi umowami i budżetem
- poszczególne fragmenty lasu/obiekty pod opieką szkół, organizacji pozarządowych, którzy zaoferują pakiet aktywności dla mieszkańców

Jakie zmiany nie byłyby mile widziane w parku:

- tor narciarski
- parkingi
- hotele
- druga Barbarka
- zmienianie terenu budynkami (typu hotel, marina)
- naruszenie dzikiego charakteru parku
- inwestycji na terenach zalewowych

Pozostałe pomysły:

- przygotować i ustawić tablice informacyjne o powstającej koncepcji wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- organizować imprezy i spotkania z mieszkańcami
- teren powinien być szczególnie nastawiony na mieszkańców okolicznych osiedli

6. Warsztaty z dziećmi (17 października 2010)

W ramach projektu zorganizowano warsztaty z dziećmi, podczas których także one mogły wypowiedzieć się o swoich wymarzonej parku. Dzieci wyraziły swoje oczekiwania na rysunkach, stanowiących **załącznik nr 4 do raportu**.

7. Podsumowanie

W raporcie znalazł się szereg wyników badań prowadzonych w lasku oraz opinii użytkowników, jak również mieszkańców okolicznych osiedli o jego obecnym i przyszłym funkcjonowaniu.

Przedstawione Państwu wyniki badań i wnioski jakie z nich płyną mają posłużyć Grupie Reprezentatywnej mieszkańców do przygotowania społecznej koncepcji zagospodarowania lasku, wyznaczenia najpilniejszych zadań do realizacji i zaproponowania rozwiązań dla prawidłowego funkcjonowania i utrzymania parku w przyszłości.

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:

Zał. 1 – Mapa: Lasek na Skarpie Wiślanej w Toruniu, Inwentaryzacja,

Zał. 2 – Mapa: Miejsca Badań,

Zał. 3 – Mapa: Lasek na Skarpie Wiślanej w Toruniu, Mapa Śladów Aktywności,

Zał. 4 – Rysunki: Dziecięce propozycje zagospodarowania lasku

LASEK

na skarpie wiślanej
w Toruniu

INWENTARYZACJA

OZNACZENIA

- 1 fort I - B61 Jan III Sobieski (Buchtafort, Feste König Wilhelm I)
- 2 schron amunicyjny M-2 (B-54) obecnie sprzedaż śrub kwasoodpornych
- 3 schron artyleryjski A-2 (B-55)
- 4 schron piechoty J-2 (B-57) obecnie bar
- 5 koszary tzw. "Kamienne Baraki"
- 6 schron artyleryjski A-1 (B-56) obecnie taras z widokiem na Wisłę
- 7 bateria R.K.B. II
- 8 schron amunicyjny (B-58)
- 9 schron amunicyjny M-1
- 10 schron baterii skrzydłowej (B-62)
- 11 schron amunicyjny (B-63)
- 12 schron piechoty J-1 (B-59)
- 13 element baterii skrzydłowej (B-60)
- 14 stacja paliw Statoil
- 15 sklep Tesco
- 16 zakład stolarski
- 17 szkoła nauki jazdy
- 18 tory rowerowe "Funbike"
- 19 korty tenisowe
- 20 boisko Orlik 2012
- 21 ławka
- 22 piaskownica
- 23 miejsce tresury psów
- 24 plac cyrkowy
- 25 przystanek autobusowy
- 26 polana nad Wisłą
- 27 miejsce wędkarzy
- 28 gospodarstwo - uwaga bykil

Miejsca badań

LASEK

na skarpie wiślanej
w Toruniu

MAPA ŚLADÓW AKTYWNOŚCI

OZNACZENIA

- 1 tory rowerowe "Funbike"
- 2 ławka
- 3 skraj lasu przy Orliku
- 4 taras z widokiem na Wisłę
- 5 schron artyleryjski A-1 (B-56) - dach
- 6 schron artyleryjski A-1 (B-56) - wejście
- 7 schron piechoty J-1 (B-59) - dach
- 8 schron piechoty J-1 (B-59) - wejście
- 9 schron amunicyjny M-1
- 10 polana nad Wisłą
- 11 miejsce przy przystanku autobusowym

Załącznik 4. Dziecięce propozycje zagospodarowania lasku.

